M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATA

IN

Usum Scholæ Westmonasteriensis.

LONDINI,
Ex Officina J. REDMAYNE.
MDCLXXV.

UMI

VITA
M. VAL. MARTIALIS
EX PETRO CRINITO.

Marc. Valerius Martialis genere Hiſpanus fuit. Bilbili natus, haud ignobili oppido Celtiberiæ, ut veteres autores tradunt, & ipſe Martialis cum pluribus locis demonſtrat, tum maxime his verſibus ad Licinianum municipem ſuum,

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus eſt ad urbem Romam, quo facilius in literarum ſtudio verſari poſſet, ſuumque ingenium erudire: ſed cum agendis cauſis minime ſe idoneum videret, omnem operam atque diligentiam retulit ad ſcribenda Epigrammata: in quibus magnopere excelluit judicio veterum. Maxime autem valuit in promerendis ſibi atque conciliandis hominum ſtudiis, adeo urbanitate & ſalibus præſtitit. Relata ſunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis; quibus ſatis colligere poſſumus quanti fecerit hunc ipſum poetam, quantumque illius verſibus oblectari conſueverit. Itaque minime mirari oportet, ſi Ælius Verus Imperator (qui Cæſari Hadriano gratiſſimus fuit) ſolitus eſt ſingulari affectu proſequi lepores atque jocos poetæ Martialis ſuumque Virgilium

vocare. Neque dubium eſt illum Romæ publicis honoribus ornatum atque honeſtatum fuiſſe. Nam equeſtri dignitate donatus eſt, & prætura, & jure trium liberorum; ut ipſe de ſe teſtatur. Lib. XII. Epigrammaton compoſuit miro ingenio & ſingulari urbanitate: quibus adjecit Xenia & Apophoreta libellis duobus abſoluta. In his ſecutus eſt Marſum poetam, Pedonem, atque Getulicum. Valerium quoque Catulium, & Licinium Calvum plurimi fecit. In duodecimo libro Nervæ atque Trajano Imperatoribus blanditus eſt, damnatis temporibus Domitiani Cæſaris. Ad eundem refertur Spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur à noſtris grammaticis ut vetuſti codices probant. Inter amicos præcipue habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, alioſque complures: ad quos ſæpenumero ſcribit. Stertinius vir clariſſimus (quem Martialis mutato nomine Avitum appellat) tantum conceſſit ipſius ingenio atque doctrinæ, ut viventi adhuc imaginem more veterum in ſua bibliotheca poſuerit. Poſtremo cum Martialis foret provectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit, atque in natali ſolo paulo poſt interiit, non ſine lacrymis ac magno mœrore C. Plinii; ut ingenue teſtatus eſt, ſcripta epiſtola ad Cornelium Priſcum.

C. Plinius

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epistola lib. III. ultima.

CORNELIO PRISCO SUOS.

AUdio Valerium Martialem decessisse ; & molestè fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis ; nec candoris minus. Prosequutus eram viatico secedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus aut pecuniâ ornare. Nostris verò temporibus, ut alia speciosa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Nam postquam desivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint versiculi quibus gratiam retulerim ? Remitterem te ad ipsum Volumen, nisi quosdam tenerem ; Tu si placuerint hi, cæteros in libro requires. (*Lib.* x. *epigr.* xix.) Alloquitur Musam, mandat ut domum meam in Esquiliis quærat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo diserta
Pulses ebria janua, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum simulet auribus virorum
Hoc, quod sæcula posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.

Hæc hora eſt tua, cum furit Lyæus.
Cum regnat roſa, cum madent capilli;
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritóne eum, qui hoc de me ſcripſit, & tunc dimiſi amiciſſimè, & nunc, ut amiciſſimum, defunctum eſſe doleo? Dedit enim mihi quantum maximè potuit; daturus amplius, ſi potuiſſet. Tametſi quid homini poteſt dari majus, quàm gloria, laus & æternitas? At non erunt æterna, quæ ſcripſit? Non erunt fortaſſe; ille tamen ſcripſit, tanquam futura. Vale.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM *LIBER PRIMUS.*

AD LECTOREM EPISTOLA.

Spero me secutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit, quisquis de se bene senserit, cùm salva infirmarum quoque personarum reverentia ludant; quæ adeo antiquis autoribus defuit, ut nominibus non tantùm veris abusi sint, sed & magnis. Mihi fama vilius constet, & probetur in me nunc novissimum ingenium. Absit à jocorum nostrorum simplicitate malignus interpres, nec epigrammata mea scribat. Improbè facit qui in alieno libro ingeniosus est. Videor mihi meo jure facturus, si Epistolam versibus clausero.

Ad Eundem. I.

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis
Argutis Epigrammatôn libellis:
Cui, Lector studiose, quod dedisti
Viventi decus atque sentienti,
Rari post cineres habent Poetæ.

Ad Eundem. II.

QUi tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.
Nec tamen ignores ubi sim venalis, & eires
Urbe vagus totâ: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

Ad librum suum. III.

ARgiletanas mavis habitare tabernas,
Cùm tibi parve liber, scrinia nostra vacent?
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimiùm Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi: juvenesque senesque,
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cùm grande sophos, dum basia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras.
I fuge; sed poteras tutior esse domi.

Ad Cæsarem. IV.

COntigeris nostros, Cæsar, si fortè libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi,
Materiam doctis nec pudet esse ducem.
Quâ Thymelen spectas, derisoremque latinum,
Illâ fronte, precor, carmina nostra legas.

Ad seipsum sub persona Cæsaris. V.

DO tibi Naumachiam, tu das Epigrammata nobis:
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

De leone Cæsaris. VI.

ÆTherias aquilâ puerum portante per auras,
Ille sum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsarios exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.

Quæ

Quæ majora putas miracula? summus utrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

Ad Catonem. VII.

CUr in theatrum Cato severe venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

Ad Maximum de columba Stellæ. VIII.

STellæ delicium mei, columba,
Veronâ licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli,
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere major est columba.

Ad Decianum. IX.

QUod magni Thrasæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis,
Pectore nec nudo strictos incurris in enses:
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

In Cottam. X.

BEllus homo & magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

De Gemello & Maronilla. XI.

PEtit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeóne pulchra est? immo fœdius nil est.
Quid ergo in illa petitur & placet? tussit.

In Sextilianum. XII.

CUm data sint equiti bis quina numismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Jam defecissent portantes calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

De Regulo. XIII.

ITur ad Herculei gelidas quà Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
Rura, nemusque sacrum, delectaque jugera Musis.
Signat vicina quartus ab urbe lapis;

Hic rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu quam penè novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cùm mole sub illa
Gestatus Bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
Quæ partam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare deos.

De Arria & Peto. XIV.

CAsta suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
Siqua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit.
Sed quod tu facies, hoc mihi Pæte, dolet.

De leone Cæsaris. XV.

DElicias, Cæsar, lususque jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi.
Cùm prensus blando toties à dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus,
Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

Ad Julium. XVI.

OMihi post nullos Juli memorande sodales,
Si quid longa fides, castaque jura valent.
Bis jam penè tibi consul trigesimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene dissuleris, videas quæ posse negari;
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Exspectant curæque catenatique labores:
Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
Hæc utrâque manu, complexuque assere toto:
Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

Ad Avitum de Libro. XVII.

SUnt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura
Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

Ad

Ad Titum. XVIII.

COgit me Titus actitare causſas,
Et dicit mihi ſæpe, magna res eſt.
Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam. XIX.

QUid te, Tucca, juvat vetulo miſere Falerno
In vaticanis condita muſta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt: ſcelus eſt jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica ſæva mero.
Convivæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

Ad Æliam. XX.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes.
Expuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus:
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

Ad Cæcilianum. XXI.

DIc mihi, quis furor eſt? turbâ ſpectante vocatâ,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre gulaque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

De Mucio Scævola. XXII.

CUm peteret regem deceptâ ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ.
Si non errâſſet, fecerat illa minus.

De leone Cæſaris. XXIII.

QUid nunc ſæva fugis placidi lepus ora Leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis iſti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.

Iræda

Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus:
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

Ad Faustinum. XXIV.

EDe tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec sileant nostri prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ, per te quoque vivere chartæ
Incipiant: cineri gloria sera venit.

In Sextilianum. XXV.

SExtiliane, bibis quantum subsellia quinque
Solus, aquâ toties ebrius esse potes.
Nec consessorum vicina numismata tantùm,
Æra sed à cuneis ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quàm decies, Sextiliane, bibis.

Ad Procillum. XXVI.

HEsternâ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putâsti,
Et non sobria verba subnotâsti;
Exemplo nimiùm periculoso,
Μισῶ μνήμονα συμπότην, Procille.

De Acerra. XXVII.

HEsterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

Ad Fidentinum plagiarium. XXVIII.

FAma refert nostros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo quam recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam;
Si dicitus vis; hæc eme, ne mea sint.

In

In Diaulum. XXIX.

CHirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus:
Cœpit quo poterat clinicus esse modo.

Ad Sabidium. XXX.

NOn amo te Sabidi: nec possum dicere quare.
Hoc tantùm possum dicere; non amo te.

De Gellia. XXXI.

AMissum non flet, cùm sola est, Gellia patrem:
Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ.
Non luget, quisquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

Ad Lucanum & Tullum fratres. XXXII.

SI, Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior isset ad umbras;
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

Ad Fidentinum. XXXIII.

QUem recitas, meus est, ô Fidentine, libellus:
Sed male cùm recitas, incipit esse tuus.

Ad Decianum. XXXIV.

SI quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaque novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ
Artibus, & verâ simplicitate bonus:
Si quis erit recti custos, imitator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit magnæ subnixus robore mentis;
Dispeream, si non hic Decianus erit.

Ad Lividum. XXXV.

QUi ducis vultus, & non legis ista libenter;
Omnibus invideas, Livide; nemo tibi.

In Cæcilium. XXXVI.

URbanus tibi, Cæcili, videris:
Non es, crede mihi: quid ergo? verna es.
Hoc quod Transtiberinus ambulator,

Qui

Qui pallentia ſulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod cuſtos dominuſque vſperarum:
Quod viles pueri ſalariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus Poeta.
Quare deſine jam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris,
Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum
Poſſis vincere Seſtium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum,
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Seſtius ille, ſed caballus.

De Porcia XXXVII.

COnjugis audiſſet fatum cùm Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum turba moleſta nega.

In Mancinum. XXXVIII.

BIs tibi trieeni fuimus, Mancine, vocati;
Et poſitum eſt nobis nil here præter aprum.
Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ;
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pyra quæ lentâ pendent religata geniſtâ,
Aut imitata breves Punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper, ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt: tantùm ſpectavimus omnes,
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Ad

Ad Stellam. XXXIX.

LAscivos leporum cursus, lususque leonum,
Quod major nobis charta minorque gerit.
Et bis idem facimus, nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

De libro suo. XL.

EDita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειζόμενον.

De Diaulo. XLI.

NUper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus.
Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

De leonum & leporum spectaculo. XLII.

RIctibus his tauros non eripuere magistri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
Cùm nil à tantâ nobilitate refert.
Tutior in sola non est cùm currit arena,
Nec cavea tantâ conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris,
Ad quæ confugias ora leonis habes.

Ad Licinianum. XLIII.

VIr Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem,
Sterilemque Caunum nivibus, & fractis sacrum
Vadaveronem montibus,
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat,
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
Mollesque nympharum lacus;
Quibus remissum corpus adstringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas propè
Vobietta prandenti feras.
Æstus serenos aureos franges Tago,
Obscurus umbris arborum.

Avidam

Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
Et Nemea quæ vincit nives.
At cum December canus, & Bruma impotens
Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernas apros;
Leporemque forti callidum rumpens equo,
Cervos relinques villico.
Vicina in ipsum silva descendet focum
Infante cinctum sordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus prope.
Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
Olidæque vestes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
Imperia viduarum procul,
Non rumpet altum pallidus somnum reus,
Sed manè totum dormies.
Mercetur alius grande & insanum sophos:
Miserere tu felicium;
Veroque fruere non superbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum est, petit,
Cùm fama, quod satis est, habet.

In Æmilianum. XLIV.

SI tibi Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Ad Leporem. XLV.

NOn facit ad sævos cervix nisi prima leones,
Quid fugis hos dentes, ambitiose lepus?
Scilicet à magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint?
Desperanda tibi est ingentis gloria fati.
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Ad Quinctianum. XLVI.

COmmendo tibi, Quinctiane, nostros,
(Nostros dicere si tamen libellos

Possim,

Poſſim quos recitat tuus Poeta:)
Si de ſervitio gravi queruntur.
Aſſertor venias, ſatiſque præſtes;
Et, cùm ſe dominum vocabit ille,
Dicas eſſe meos, manuque miſſos.
Hoc ſi terque quaterque clamitaris;
Impones plagiario pudorem.

In Fidentinum plagiarium. XLVII.

UNa eſt in noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certâ domini ſignata figurâ;
Quæ tua traducit manifeſto carmina furto.
Sic interpoſitus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus,
Sic Aretinæ violant cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cùm fortè Cayſtri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic, ubi multiſonâ fervet ſacer Attbide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus eſt noſtris, nec vindice, libris:
Stat contrà, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

Ad Fuſcum. XLVIII.

SI quid, Fuſce, vacas adhuc amari,
(Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici)
Unum, ſi ſupereſt, locum rogamus.
Nec me, quòd tibi ſim novus, recuſes,
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantùm inſpice, qui novus paratur,
An poſſit fieri vetus ſodalis.

Votum Martialis ad Frontonem. XLIX.

VOta tui breviter ſi vis cognoſcere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:
Hoc petit: eſſe ſui, nec magni ruris arator,
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quiſquam picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et matutinum portat ineptus ave;
Cui licet, exigui nemoris ruriſque beati,
Ante ſocum plenas explicuiſſe plagas;

Et

Et piscem tremulâ salientem ducere fetâ
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emptus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

Ad Cauponem. L.

CONtinuis vexata madet vindemia nimbis:
Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

Ad Flaccum. LI.

QUalem, Flacce, velim quæris, nolimve libellum?
Nolo nimis facilem, difficilemve nimis.
Illud quod medium est atque inter utrumque probamus.
Nec volo quod cruciat: nec volo quod satiat.

Ad Eundem. LII.

DAt Bajana mihi quadrantes sportula centum.
Inter delicias quid facit ista fames?
Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:
Tam malè cùm cœnem; cur bene, Flacce, lavor?

De leone Cæsaris. LIII.

INter ampla licèt torvi lepus ora leonis,
Esse tamen vacuo se leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid frustra nemorum dominum regemque fatigas
Non nisi delectâ pascitur ille ferâ.

Ad Licinianum. LIV.

VErona docti syllabas amat Vatis.
Marone felix Mantua est:
Censetur Apona Livio suo tellus,
Stellaque nec Flacco minús:
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Nasone Peligni sonant:
Duosque Senecas, unicumque Lucanum,
Facunda loquitur Corduba:

Gaudent

Gaudent jocosæ Canto suo Gades
Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
Nec me tacebit, Bilbilis.

De Lævina. LV.

CAsta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
Et quamvis tetrico tristior ipsa viro,
Dum modò Lucrino, modò se permittit Averno,
Et dum Bajanis sæpe fovetur aquis,
Incidit in flammas, juvenemque secuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

Ad Celerem. LVI.

UT recitem tibi nostra rogas Epigrammata: nolo,
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

Ad Fabullam. LVII.

BElla es; novimus: & puella; verum est:
Et dives; quis enim potest negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum. LVIII.

CUm dixi ficus, rides quasi barbara verba;
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci,
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Ad Plagiarium. LIX.

FUr, meorum fur avare librorum,
Fieri poëtam posse qui putas tanti,
Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
Non sex paratur aut decem sophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus.
Sed pumicatâ fronte si quis est nondum,
Nec umbilicis cultus atque membrana,

Mer-

Mercare tales adeò, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Chœrilum. LX.

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile,
semper:
In te qui dicit, Chœrile, liber homo est.

De Rufo. LXI.

Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo:
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
Nævia: si non sit Nævia mutus erit.
Scriberet hesternâ patri cùm luce salutem,
Nævia lux inquit, Nævia lumen, ave.

Ad Maximum de Canio Rufo. LXII.

Coepit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium Terentos.

Ad Librum. LXIII.

Vade salutatum; pro me, liber, ire juberis
Ad Proculi nitidos, officiose, Lares.
Quæris iter? dicam, vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes pallatia clivo,
Plurima quæ summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata colossi
Quæ Rhodum moles vincere gaudet opus,
Flecte vias hâc quà madidi sunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus à læva clari tibi fronte Penates,
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, nec metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis toto janua poste patet:
Nec propior quam Phœbus amet, doctæque sorores.
Si dicet: quare non tamen ipse venit?
Sic, licet, excuses: Quia qualiacunque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit,

In

In Fidentinum plagiarium. LXIV.

NOstris versibus esse te poëtam,
Fidentine, putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emptis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, quâ poëta es,
Calvus cùm fueris, eris comatus.

De Lino. LXV.

DImidium donare Lino, quàm credere totum
Qui mavult, mavult perdere dimidium.

Ad Flaccum. LXVI.

OMihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei spes & alumne Laris:
Pierios differ cantusque choroque sororum:
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ;
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid possent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas,
Præter aquas Helicon, & serta, lyraque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane, sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos unda?
Romanum propius, divitiusque forum est,
Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras basia sola crepant.

De Festo. LXVII.

INdignas premeret pestis cùm tabida fauces
Inque ipsos vultus serperet atra lues;
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Festus adire lacus,
Nec tamen obscuro pia polluit ora Veneno,
Aut torsit lentâ tristia fata fame.
Sanctam Romanâ vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore viâ.

Hanc

Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

Ad Attalum. LXVIII.

SEmper agis causſas, & res agis, Attale, ſemper,
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſſæ deſunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas deſit, agas animam.

Ad Canum. LXIX.

SPortula, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt,
Occidit, puto, te, Cane, quòd una fuit.

Ad Sosibianum. LXX.

E Servo ſcis regenitum, blandéque fateris;
Cùm dicis dominum, Soſibiane, patrem.

De Regulo. LXXI.

HÆc quæ pulvere diſſipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet abſoluta caſu!
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque:
Victa eſt pondere cùm ſuo repentè;
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit ineruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt motum querelæ,
Quis curam neget eſſe te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

De Mario. LXXII.

VEnderet exultos colles cùm præco facetus,
Atque ſuburbani jugera pulchra ſoli;
Errat, ait, ſi quis Mario putet eſſe neceſſe
Vendere: nil debet; fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſervos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

De Novio. LXXIII.

VIcinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.

Quis

Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longè est mihi, quàm Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre salrem,
Non audire licet: nec urbe totâ
Quisquam est tam propè tam procul que nobis,
Migrandum est mihi longiùs, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, si quis Novium videre non vult.

Ad Fescenniam. LXXIV.

NE gravis hesterno fragres, Fescennia, vino,
Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cum venit à barathro.
Quid? quòd olet gravius mistum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longiùs exit odor.
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
Jam tollas, & sis ebria simpliciter.

De Alcimo. LXXV.

ALcime, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cespite velat humus;
Accipe non Pario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lachrymis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta doloris:
Hic tibi perpetuo tempore vivit honor.
Cùm mihi supremos Lachesis perneverit annos,
Non aliter cineres mando jacere meos.

In Cinnam. LXXVI.

GArris in aurem semper omnibus, Cinna:
Garris & illud, teste quod licet turbâ.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.

Adeóne

Adeóne penitus fedit hic tibi morbus,
Ut sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

Ad Lælium. LXXVII.

CUm tua non edas, carpis mea carmina, Læli:
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

De Aquino & Fabricio. LXXVIII.

FAbricio junctus fido requiescit Aquinus,
Qui prior Elysias gaudet abisse domos,
Ara duplex primi testatur munera pili:
Plus tamen est, titulo quod breviore legis:
Junctus uterque sacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod rarò novit, amicus erat.

Ad Ælium. LXXIX.

QUòd clamas semper, quòd agentibus obstrepis Æli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Ad Maternum. LXXX.

SI non molestum est, teque non piget, Scazon,
Nostro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic ut audiat solus,
Amator ille tristium lacernarum,
Et Bæticatus atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,
Amethystinasque mulierum vocat vestes;
Nativa laudet, habeat & licet semper
Fuscos colores; Galbanos habet mores.
Quæris, quis hic sit? excidit mihi nomen.

Ad Nævolum. LXXXI.

CUm clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantùm,
Et te patronum, causidicumque putas.
Hâc ratione potest nemo non esse disertus:
Ecce, tacent omnes, Nævole, dic aliquid.

In Diodorum, ad Flaccum. LXXXII.

LItigat, & podagrâ Diodorus, Flacce, laborat:
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

Ad

Ad Calenum avarum. LXXXIII.

NOn plenum modo vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, preceſque noſtras;
Atque intra, puto, ſeptimas Calendas,
Mortes hoc tibi quatuor dederunt,
Ut tu ſic quaſi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abiſti
In tantam miſer eſuritionem,
Ut convivia ſumptuoſiora,
Toto quæ ſemel apparas in anno,
Nigræ ſordibus explices monetæ;
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi plumbeâ ſelibrâ.
Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optemus tibi millies, Calene:
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

De Afra vetula. LXXXIV.

MAmmas atque tatas habet Afra, ſed ipſa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma poteſt.

De Demetrio. LXXXV.

ILla manus quondam ſtudiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæſaribus.
Deſtituit primos viridis Demetrius annos:
Quarta tribus luſtris addita meſſis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus deſcenderet umbras;
Ureret implicitum cùm ſcelerata lues.
Cavimus; & domini jus omne remiſimus ægro,
Munere dignus erat convaluiſſe meo.
Senſit deficiens ſua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycorim. LXXXVI.

QUid pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Minervæ.

In Scævolum. LXXXVII.

Si dederint superi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scævola, factus eques:
Qualiter, ô vivam, quàm large, quamque beatè:
Riserunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multò post hoc toga; pennula pejor;
Calceus est sarta terque quaterque cute.
Deque decem plures semper servantur olivæ;
Explicat & cœnas unica mensa duas.
Et Vejentani bibitur fæx crassa rubelli;
Asse cicer tepidum constat, & asse caro.
In jus, ô fallax atque inficiator, eamus;
Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

De leonibus Cæsaris. LXXXVIII.

Picto quòd juga delicata collo
Pardus sustinet; improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello;
Mordent aurea quòd lupata cervi;
Quòd fræno Libyci domantur ursi;
Et quantùm Calidon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris;
Turpes esseda quòd trahunt bisontes;
Et molles dare jussa quòd choreas
Nigro bellua nil negat Magistro;
Quis spectacula non putet deorum?
Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore præda;
Laxos cui dare perviosque rictus
Gaudent & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cùm modò venerint juvencis.
Hæc elementia non paratur arte,
Sed nôrunt cui serviant leones.

Ad Ovidium. LXXXIX.

IN Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum.
Exuit annoſa mores nomenque ſenecta,
Et, quidquid voluit, teſta vocatur anus.

Ad Lucium Julium. XC.

SÆpe mihi dicis, Luci chariſſime Juli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es.
Otia da nobis; ſed qualia fecerat olim
Mecœnas Flacco, Virgilioque ſuo:
Condere victuras tentem per ſecula chartas,
Et nomen flammis eripuiſſe meum.
In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

Ad Gallum. XCI.

EST tibi (ſitque precor, multos creſcatq; per annos)
Pulchra quidem, verùm Tranſtiberina domus.
At me Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut mane domi te Galle, ſalutem:
Es tanti, vel ſi longiùs illa foret.
Sed tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum.
Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decima vel ſeriùs hora,
Manè tibi pro me dicat avere liber.

De Iſſa, catellâ Publii. XCII.

ISſa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publi,
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos.
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur:
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla;
Sed blando pede ſuſcitat, toroque

Deponi monet, & rogat levari.
Castæ tantus ineſt pudor catellæ.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella.
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec Iſſa.
Iſſam denique pone cum tabella,
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

Ad Velocem. XCIII.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipſe nihil ſcribis: tu breviora facis.

Ad Regulum. XCIV.

CUm tibi ſit Sophiæ par fama & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priſcum. XCV.

CUm te non nôſſem, dominum regemq; vocabam:
Cùm bene te novi, jam mihi Priſcus eris.

Ad Lectorem. XCVI.

QUæcunque luſi juvenis & puer quondam,
Apinaſque noſtras, quas nec ipſe jam novi;
Male collocare ſi bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

De Antulla, ad Fauſtinum. XCVII.

HOs tibi vicinos, Fauſtine, Teleſphorus hortos
Fænius, & breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hîc natæ cineres, nomenque ſacravit
Quod legis Antullæ, dignior ipſe legi;
Et Stygias æquum fuerat pater iſſet ad umbras:
Quod quia non licuit; vivit, ut oſſa colat.

De eadem. XCVIII.

HOc nemus æterno cinerum ſacravit honori
Fænius, & culto jugera pauca ſoli.

Hoc

Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulchro;
Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum:
Perpetuò dominis servietiste suis.

Ad Lupercum. XCIX.

CCurris quoties, Luperce, nobis,
Vis mittam puerum, subinde dicis,
Cui tradas Epigrammatôn libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est quòd puerum, Luperce, vexes:
Longum est si velit ad Pyrum venire,
Et scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propiùs petas licebit,
Argi nempe soles subire letum:
Contra Cæsaris est forum taberna
Scriptis postibus hinc & inde totis,
Omnes ut citò perlegas Poëtas:
Illinc me pete; nec roges Atrectum,
(Hoc nomen dominus gerit tabernæ:)
De primo dabit alterove nido
Rasum pumice, purpurâque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? sapis Luperce.

Ad Cæcilianum. C.

CUi legisse satis non est epigrammata centum,
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER II.

Ad Decianum.

QVid nobis, inquis, cum epiſtola? Parúmne tibi præſtamus, ſi legimus epigrammata? Quid hic porrò dicturus es, quod non poſſis verſibus dicere? Video, quare Tragœdi epiſtolam accipiant quibus proſe loqui non licet. Epigrammata Curione non egent, & contenta ſunt ſuâ id eſt, malâ linguâ. In quacunque pagina viſum eſt, epiſtolam faciunt. Noli rogo, ſi tibi videtur rem facere ridiculam, & togam ſaltanti inducere perſonæ. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos ſedeo qui protinus reclamant. Puto, mehercule, Deciane, verum dicis. Quid, ſi ſcias, cum qua & quàm longa epiſtola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis fiat. Debebunt tibi, ſi qui in hunc librum incidérint, quòd ad primam paginam non laſſi pervenient.

Ad librum ſuum. I.

TErcentena quidem poteras epigrammata ferre;
Sed quis te ferret, perlegeretve, liber?
At nunc ſuccincti quæ ſint bona diſce libelli.
Hoc primum eſt, brevior quòd mihi charta perit.
Deinde, quòd hæc unâ peraget libi arius horâ,
Nec tantùm nugis ſerviet iſte meis.
Tertia res hæc eſt, quòd ſi cui fortè legêris,
Sis licèt uſque malus, non odioſus eris.
Te conviva leget miſto quincunce; ſed antè
Incipiat poſitus quàm repoſſe calix.
Eſſe tibi tantâ cautus brevitate videris?
Hei mihi! quàm multis ſic quoque longus eris!

Ad Domitianum. II.

CReta dedit magnum, majus dedit Africa nomen.
Scipio quod victor quodque Metellus habet.

Nobilius

Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Cattis laurea, tota tua est.

Ad Sextum. III.

SExte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur:
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

Ad Decianum. IV.

NEvaleam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum:
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es; cùm sis quoque sæpe, negaris:
Vel tantum caussis, vel tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire,
Ut te non videam, quattuor ire piget.

Ad Severum. V.

INune, edere me jube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἰσχιατικώλιον Severe,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis,
Quid prodest mihi tam macer libellus,
Nullo crassior ut sit umbilico,
Si totus triduo tibi legatur?
Nusquam deliciæ supiniores.
Lassus tam citò deficis viator?
Et cùm currere debeas Bovillas,
Interjungere quæstis ad Camœnas?
I nunc, edere me jube libellos.

In Attalum. VI.

DEclamas bellè, caussas agis, Attale, bellè:
Historias bellas, carmina bella facis.

Componis bellè mimos, epigrammata bellé:
Bellus grammaticus, bellus es astrologus.
Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellé:
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias; facis attamen omnia bellé:
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Ad lectorem. VII.

SIqua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,
Sive obscura nimis, sive Latina parùm;
Non meus est error: nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
Quòd si non illum sed me peccâsse putabis;
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt, quasi nos manifesta negemus.
Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

In Posthumum VIII.

BAsia dimidio quòd das mihi, Posthume, labro
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Ad Rufum, de Selio. IX.

QUòd fronte Selium nubilâ vides, Rufe,
Quòd ambulator porticum terit serus,
Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus,
Quòd penè terram tangit indecens nasus,
Et dextra pectus pulsat, & comam vellit;
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor vivat:
Salva & uxor, sarcinæque, servique:
Nihil colonus, villicusque decoxit
Mœroris igitur causa quæ? domi cœnat.

In Posthumum. X.

ESse quid hoc dicam, quòd olent tua basia myrrham,
Quódque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume, semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

Ad

Ad Sextum. XI.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

De Selio, ad Paulinum. XII.

NIl intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hic quoq; deceptus Memphytica templa frequentat,
Affidet, & cathedris mœsta juvenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis;
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti;
Nec Grylli tenebras Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
Omnia cùm fecit, sed renuente deo;
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XIII.

QUòd nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis, Herme, non superbè.

In Zoilum. XIV.

ZOïlus ægrotat, faciunt hanc stragula febrem:
Si fuerit sanus; coccina quid facient?
Quid torus à Nilo, quid sindone cinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cùm medicis? dimitte Machaonas omneis.
Vis fieri sanus? stragula sume mea.

In Maximum. XV.

CApto tuam pudet, heu, sed capto, Maxime, cœnã:
Tu captas aliam, jam sumus ergo pares.
Manè salutatum venio: tu diceris isse
Antè salutatum, jam sumus ergo pares.

Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo regis:
Tu comes alterius: jam sumus ergo pares.
Esse sat est servum: jam nolo vicarius esse.
Qui rex est, regem. Maxime, non habeat.

Ad Zoilum. XVI.

Felicem fieri credis me, Zoïle, cœna.
Felicem cœnâ, Zoïle, deinde tuâ?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoïle, cœna facit.

De Paullo. XVII.

Carmina Paullus emit, recitat sua carmina Paullus.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

In Posthumum. XVIII.

Basia das aliis: aliis das, Posthume, dextram:
Dicis, utrum mavis? elige, malo manum.

De eodem. XIX.

Quid mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemque sorores?
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus antè solebat
Basia; nunc labro cœpit utroque dare.

De eodem. XX.

Non dicam, licèt usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello:
Non dicam, quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

In Candidum. XXI.

Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum;
Squallidus hæc ebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ;
Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
Dat tibi divitias, ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est; Candide, das aliquid?
Mecum eris ergo miser: quòd si, Deus ore sereno
Annuerit; felix, Candide, solus eris.

Ad

Ad Gallam XXII.

DAs nunquam, semper promittis, Galla, roganti:
Si semper fallis, jam rogo, Galla, nega.

De Nævia, ad Bythinicum. XXIII.

QUòd querulum spirat, quòd acerbum Nævia tussit,
Inque suos mittit sputa subinde sinus:
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: Blanditur Nævia, non moritur.

De Selio. XXIV.

LAudantêm Selium, cœnæ cum retia tendit,
Accipe, sive legas, sive patronus agas.
Effecte! graviter! cito! nequiter! euge! beate!
Hoc volui facta est jam tibi cœna, tace.

Ad Rufum. XXV.

RUfe, vides illum subsellia prima tenentem,
Cujus & hinc lucet sardonichata manus:
Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere jussa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et splendent vulso brachia trita pilo.
Non hesterna sedet lunatâ lingula plantâ;
Coccina non læsum pingit aluta pedem;
Et numerosa linunt stellantem splenia frontem.
Ignoras quis sit? splenia tolle, leges.

In Cajum. XXVI.

MUtua viginti sestertia fortè rogabam;
Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque vetusque sodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, si caussas egeris, inquit.
Quod peto, da Cai; non peto consilium.

In Ponticum. XXVII.

LIs mihi cum Balbo est; tu Balbum offendere nonvis,
Pontice: cum Licino est; hic quoque magnus homo est.

Vexat

Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum.
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum:
Respondes; orba est, dives, anus, vidua.
Non bene crede mihi, servo servitur amico:
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phœbum. XXVIII.

CUm sint crura tibi simulent quæ cornua lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

Ad Pannicum. XXIX.

PEctere te nolim, sed nec turbare capillos:
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
Nolo virum nimiùm, Pannice; nolo parum.
Sunt tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis
Horrida; sed mens est, Pannice, nulla tibi.

In Cæcilianum. XXX.

QUidquid ponitur hinc & inde, verris;
Mammas fuminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alicâ suâ palumbum.
Hæc sùm condita sunt madente mappâ,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Ullus si pudor est, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

In Linum. XXXI.

QUid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

De Mœchæ veste. XXXII.

COccina famosæ donas & Ianthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit, munera? mitte togam.

In Tongilium. XXXIII.

URi Tongillus malè dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores, esurit atque sitit.

Subdola

Subdola tenduntur craſſis modò retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur atque lupum.
Cæcuba ſæcentur, quæque annus coxit Opimî:
Condantur parco fuſca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici juſſere lavari.
O ſtulti, febrem creditis eſſe? gula eſt.

Ad Maximinam, puellam edentulam. XXXIV.

RIde, ſi ſapis, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat Poeta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verùm ut dixerat omnibus puellis,
Non dixit tibi, tu puella non es:
Nam tres ſunt tibi, Maximina, dentes,
Sed planè piceique, buxeique.
Quare ſi ſpeculo mihique credis,
Debes non aliter timere riſum,
Quàm ventum Spanius, manumve Priſcus;
Quàm cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella ſolem.
Vultus induito magìs ſeveros,
Quàm conjux Priami, nuruſque major,
Mimos ridiculi Philiſtionis.
Et convivia nequiora vita;
Et quidquid lepidâ procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſſidere matri,
Lugenti que virum, piumque fratrem;
Et tantùm trajicis vacare Muſis.
At tu, judicium ſecuta noſtrum,
Plora, ſi ſapis, ô puella, plora.

In Zoilum. XXXV.

ZOïle, quid ſolium ſubluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

In Candidum. XXXVI.

CAndide κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Candide, πάντα,
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas?
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo;
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit:

At

At me quæ paſſa eſt furioſi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima ſuam.
Miſit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mulli:
Concolor in noſtra, cammare, lance rubes,
Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
Das nihil, & dicis, Candide, κατὰ φίλων.

In Sextum fœneratorem. XXXVII.

EMi ſeu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quattuorve libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nôſtis veterem meum ſodalem,
Ne quid fortè petam, timet, cavetque;
Et ſecum, ſed ut audiam, ſuſurrat:
Septem millia debeo Secundo:
Phœbo quattuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
O grande ingenium mei ſodalis!
Durum eſt, Sexte, negare, cùm rogaris:
Quantò duriùs, antequam rogeris.

In Nævolum. XXXVIII.

FLorida per varios ut pingitur Hybla colores,
Cùm breve Sicaniæ ver populantur apes:
Sic tua ſuppoſitis pellucent præla lacernis;
Sic micat innumeris arcula ſyntheſibus.
Atque unam veſtire tribum tua vellera poſſunt,
Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hyemem ſuccincti lentus amici,
(Pro ſcelus!) & lateris frigora trita mei.
Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
(Quid renuis?) non te Nævole, ſed tineas?

Ad Ruſum. XXXIX.

CAuponem, laniumque, balneumque,
Tonſorem, tabulamque, calculoſque,

Et

Et paucos, ſed ut eligam libellos.
Unum non nimium rudem ſodalem;
Hæc præſta mihi. Rufe, vel Bitonti,
Et thermas tibi habe Neronianas.

Ad Maximum. XL.

VIs fieri liber? mentiris. Maxime, non vis:
Sed fieri ſi vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris ſi, Maxime, nolis:
Vejentana tuam ſi domat uva ſitim:
Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:
Contentus noſtrâ ſi potes eſſe togâ.
Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas.
Liberior Partho vivere rege potes.

Ad Sextum. XLI.

VIs te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum eſt tibi; quod jubes, colêris.
Sed ſi te colo, Sexte, non amabo.

In fictum divitem. XLII.

HIc, quem videtis greſſibus vagis lentum,
Amethyſtinatus media qui ſecat ſepta;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipſe Codrus alpha penulatorum;
Quem grex togatus ſequitur, & capillatus,
Recenſque ſella linteiſque loriſque;
Oppigneravit Claudii modò ad menſam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

In Zoïlum. XLIII.

PExatus pulchrè rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoïle; ſed mea ſunt.

De cœnatione Cæſaris, quæ appellatur Mica. XLIV.

MIca vocor; quid ſim, cernis: cœnatio parva,
Ex me Cæſareum proſpicis, ecce, tholum.
Frange toros; pete vina; roſas cape; tingere nardo:
Ipſe jubet mortis te meminiſſe Deus.

In

In Laurum. XLV.

DUm modò cauſſidicum, dum te modò rhetora fingis,
Et non decernis, Laure, quid eſſe velis;
Peleos, & Priami tranſit vel Neſtoris ætas;
Et fuerat ſerum jam tibi deſinere
Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales,
Si ſchola damnatur; fora litibus omnia fervent:
Ipſe poteſt fieri Marſya cauſſidicus.
Eja age, rumpe moras; quò te ſpectabimus uſque?
Dum, quid ſis, dubitas, jam potes eſſe nihil.

In Saletanum. XLVI.

CUr triſtiorem cernimus Saletanum?
An Cauſſa levis eſt? extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! ô gravem caſum!
Illa, illa dives mortuo eſt Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidiſſet hoc tibi, Saletane.

In Lalagen. XLVII.

UNus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incertâ non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage ſpeculo, quo viderat, ulta eſt;
Et cecidit ſectis icta Plecuſa comis.
Deſine jam, Lalage, triſtes ornare capillos,
Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc ſalamandra notet, vel ſæva novacula nudet,
Ut digna ſpeculo fiat imago tuo.

In Poſthumum. XLVIII.

OCcurris quocunq; loco mihi, Poſthume, clamas
Protinus, & prima eſt hæc tua vox, Quid agit?
Hoc, ſi me decies unâ conveneris horâ.
Dicis, habes puto, tu, Poſthume, nil quod agas.

Ad Olum. XLIX.

QUòd te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem & dominum priùs vocabam.

Ne

Ne me dixeris esse contumacem:
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet.
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

In Classicum. L.

INvitum cœnare foris te, Classice, dicis.
Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire;
Cùm cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis?
Cogor, ais, verum est: cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce, nega.

Ad Cæcilianum. LI.

CAndidius nihil est te, Cæciliane, (notavi,)
Si quando ex nostris disticha pauca legis,
Protinus aut Marsi recitas, aut scripta Catulli:
Hæc mihi das tanquam deteriora legas.
Ut collata magis placeant mea? credimus illud.
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

De Saufello, ad Maternum. LII.

CInctum togatis post & antè Saufellum,
Quantâ reduci Regulus solet turbâ,
Ad alta tonsum templa cùm reum misit,
Materne, cernis? invidere nolito;
Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos & greges togatorum
Fuscinulenus præstat, & Faventinus.

De Leone. LIII.

VErbera securi solitus leo ferre magistri,
Insertamque pati blandus in ora manum.
Dedidicit pacem subitò feritate reversâ,
Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.

Nam

Nam duo de tenera puerilia corpora turbâ,
Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.
Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet, crudelis, perfide, prædo,
A noſtra pueris parcere diſce lupâ.

De Mario. LIV.

ARgenti libras Marius tibi quinque relinquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

Ad Coſconium. LV.

COſconi, qui longa putas epigrammata noſtra,
Utilis ungendis axibus eſſe potes.
Hâc tu credideris longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce, quod ignoras: Marſi, doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt quod demere poſſis:
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

Ad Cæcilianum. LVI.

AEſtivo ſerves ubi piſcem tempore, quæris?
In thermis ſerva, Cæciliane, tuis.

Ad Naſicam. LVII.

INvitas tunc me cùm ſcis, Naſica, vocatum:
Excuſatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. LVIII.

HOſtem cùm fugeret, ſe Fannius ipſe peremit.
Hic (rogo) non furor eſt, ne moriare, mori?

Ad Zoilum. LIX.

LAxior hexaphoris tua ſit lectica licebit;
Dum tamen hæc tua ſit, Zoile, ſandapila.

Ad Ponticum. LX.

ABſciſâ ſervum quid fingis, Pontice, lingua?
Neſcis tu populum, quod tacet ille, loqui?

Ad Amicum. LXI.

VImine clauſa levi niveæ cuſtodia coctæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.

Dona

Dona quòd æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Classicum. LXII.

Quòd nec carmine glorior supino,
Nec retro lego Sotaden cinædum;
Nusquam Græcula quòd recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitate Galliambon;
Non sum, Classice, tam malus poëta,
Quid si per graciles vias petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon;
Me raris juvat auribus placere.

In Mamercum. LXIII.

Nil recitas, & vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis, esto, dummodo nil recites.

In Gaurum. LXIV.

Quòd nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco; vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd scribis Musis & Apolline nullo,
Laudari debes; hoc Ciceronis habes.
Quòd vomis, Antoni; quòd luxuriaris, Apici,
Quòd fœtes, vitium dic mihi cujus habes?

Ad Quinctilianum. LXV.

Quinctiliane, vagæ moderator summe juventæ,
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ;
Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima conjux;
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

Petit poeta à Cæsare jus trium liberorum. LXVI.

RErum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
Sospite quo magnos credimus esse deos;
Si festinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina nostra tuos;
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credat ut esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

De eodem ad uxorem. LXVII.

NAtorum mihi jus trium roganti,
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat, valebis uxor.
Non debet domini perire munus.

Ad Regulum. LXVIII.

PRimus ubi est, inquis, cùm sit liber iste secundus;
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum;
Unum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER III.

Ad Lectorem. I.

HOc tibi, quidquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortaſſe priorem,
Illa, vel hæc mea ſunt; quæ meliora putas?
Plus ſanè placeat, domina qui natus in urbe eſt:
Debet enim Gallum vincere verna liber.

Ad librum ſuum. II.

CUjus vis fieri, libelle, munus?
Feſtina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyilas madidâ tegas papyro
Vel tburis, piperiſque ſis cucullus.
Fauſtini fugis in ſinum? ſapiſti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis:
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat ſuperbus index.
Illo vindice nec Probum timeto.

Ad eundem. III.

ROmam vade, liber. ſi, veneris unde, requiret:
Æmiliæ dices de regione viæ.
Si quibus in terris, qua ſimus in urbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, eſſe foro,
Cur abſim, quæret: breviter tu multa fatere;
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: reſponde, Poëta
Exierat, veniet cùm citharœdus erit.

Ad

Ad eundem. IV.

VIs commendari sine me cursurus in Urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
Unus erit (mihi crede) satis, qui non eris hospes,
Julius, assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primi quæ res in limine tecti:
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
Est illi conjux quæ te manibusque sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu seu pariter, sive hanc, illumve priorem
Videris, hoc dices; Marcus avere jubet.
Hoc satis est, alios commendet epistola, peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

In mulierem deformem. V.

FOrmosam faciem nigro velamine celas:
Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede deam verbis tibi dicere nostris:
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

Ad Marcellinum. VI.

LUx tibi post Idus numerarur tertia Maias,
Marcelline tuis bis celebranda sacris.
Imputat ætherios ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licèt dederit jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præstitit illa dies.

De sportula. VII.

CEntum miselli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium lassi,
Quos dividebat balneator elixus,
Quid cogitatis, ô fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt.
Nihil strophrarum est: jam salatium dandum est.

In Quinctum. VIII.

THaida Quinctus amat, quam Thaida? Thaida luscam,
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

In

In Cinnam. IX.

VErſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

In Philomuſum. X.

CONſtituit, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies.
Luxuriam premeret cùm craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredavit, te, Philomuſe, pater.

In Fabullum. XI.

UNguentum (fateor) bonum dediſti
Convivis, herè; ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,
Hic verè mihi mortuus videtur.

In Nævium. XII.

DUm non vis leporem, dum non vis carpere mullum,
Et plùs quàm patri, Nævia, parcis apro:
Accuſas, rumpiſque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit, nunquam ſic ego crudus ero.

In Tuccium, de ſportula. XIII.

ROmam petebat eſuritor Tuccius,
Profectus ex Hiſpania.
Occurrit illi ſportularum fabula:
A ponte rediit Milvio.

De Codro. XIV.

PLùs credit nemo, quàm totâ Codrus in urbe,
Cùm ſit tam pauper: quomodo? cæcus amat.

In cerdonem munerarium. XV.

DAs gladiatores, ſutorum regule cerdo:
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit,
Ebrius es: nec enim faceres id ſobrius unquam,
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.

Lu-

Lusisti, satis est, sed te, mihi crede, memento,
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

In Sabidium. XVI.

CIrculata diu mensis scriblita secundis,
Urebat nimio sæva calore manus,
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est.
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

In Maximum. XVII.

PErfrixisse tuas quæsta est præfatio fauces.
Cum te excusâris, Maxime, quid recitas?

De vipera in ore ursæ. XVIII.

PRoxima centenis ostenditur Ursa columnis,
Exornant fictæ quà Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram mersit in ore manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
Vivebatque animâ deteriore fera.
Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum petit, ô facinus, falsa quod ursa fuit.

De Canio. XIX.

DIc Musa, quid agat Canius meus Rufus,
Utrúmque chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus herbis?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in schola poetarum
Lepôre tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi?
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber aeribus curis?
Tiúne thermis, an lavatur Agrippæ?

An

An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulci curritad quartum?
An æstuantes jam profectus ad Baias
Piger Lucrino naviculatur in stagno?
Vis scire quid agat Canius tuus? rident.

In crudelem dominum. XX.

PRoscriptum famulus servavit fronte notatus:
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

De Apicio. XXI.

DEderas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum,
Hoc tu gravatus, ne famem & sitim ferres,
Summa venenum potione duxisti,
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In Invitatorem. XXII.

OMnia cùm retro pueris obsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Ad Faustinum. XXIII.

SI temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavet ut rhetorem Sabineum.
Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. XXIV.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium:
Omnia solus habes: hoc me putà velle negare:
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. XXV.

NUnquam me revocas, venias cùm sæpe vocatus:
Ignosco, nullum si modò, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque, quod? inquis.
Et mihi cor non est; nec tibi, Galle, puto.

In Nestorem. XXVI.

AUriculam Mario graviter miraris olere?
Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

In Zoilum. XXVII.

HAs, cum gemina compede, dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus annulos priores.

Ad Gargilianum. XXVIII.

SPortula nulla datur; gratis conviva recumbis:
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Cum ratione licet dicas te vivere summa;
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

Ad Rufinum. XXIX.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus; plus Philomelus habet.

De Piscibus sculptis. XXX.

ARtis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

In Fabianum. XXXI.

QUod novus & nuper factus tibi præstat amicus,
Hoc præstare jubes me. Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decimâ, vel serius, horâ
Te sequar Agrippæ, cùm laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Ut sim tibi tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, togâ, tritâque, meâque,
Ut nondum credas me meruisse rudem?

In irascentes amicos. XXXII.

IRasci tantùm felices nôstis amici.
Nonbellè facitis: sed juvat hoc facere.

Ad

Ad Sextum. XXXIII.

QUæ te cauſſa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut ſperas, aut petis inde? refer.
Cauſſas, inquis, agam Cicerone diſertius ipſo,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Ateſtinus cauſſas, & Caius: utrumque
Nôras: ſed neutri penſio tota fuit.
Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis;
Audieris, dices eſſe Maronis opus.
Inſanis: omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi; Naſones, Virgilioſque vides.
Atria magna colam, vix treis, aut quatuor iſta
Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? ſuade: nam certum eſt vivere Romæ.
Si bonus es, caſu vivere, Sexte, potes.

In Theleſinum. XXXIV.

MUtuo quòd nobis ter quinquagena dediſti
Ex opibus tantis, quas gravis area premit;
Eſſe tibi magnus, Theleſine, videris amicus,
Tu magnus, quòd das? immo ego, quòd recipis.

De lacerta cœlata. XXXV.

INſerta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

In Pellam. XXXVI.

SImpliciter pateat vitium fortaſſe puſillum:
Quod tegitur, majus creditur eſſe malum.

In Lentinum. XXXVII.

MEntiris juvenem tinctis, Lentine, capillis;
Tam ſubitò corvus, qui modò cygnus eras.
Non omnes fallis: ſcit te Proſerpina canum:
Perſonam capiti detrahet illa tuo.

Ad Ligurinum. XXXVIII.

OCcurrit tibi nemo quòd libenter;
Quod quacumque venis, fuga eſt, & ingens
Circa te, Ligurine, ſolitudo;

Quid sit scire cupis? nimis Poëta es.
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catullis citata raptis,
Non dipsas medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:
Currenti legis, & legis studenti,
In thermas fugio; sonas ad aurem.
Piscinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas sedentem.
Lassus dormio; susceitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vis justus, probus, innocens timeris.

De eodem. XXXIX.

FUgerit an mensas Phœbus cœnamque Thyestæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

Ad Candidum. XL.

EXigis à nobis operam sine fine rogatam.
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem. multò plus esse probabo,
Vix ego lecticam subsequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
Invalidum est nobis ingenuumque latus.
Quidlibet in caussis narraveris; ipse tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
Lis erit, ingenti faciet convicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De Basso. XLI.

CApena grandi porta quà pluit guttâ,
Parygiæque matris Almo quà lavat ferrum,

Ho-

Horatiorum quà viret sacer campus,
Et quà pusilli ferver Herculis fanum,
Faustine, plena Bassus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres fruticce nobili caules,
Et utrumque porrum, sessileſque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas:
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente,
Nondumque victâ lacteum fabâ porcum,
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœnò cursor ova portabat.
Urbem petebat Bassus? imò rus ibat.

De Ollo. XLII.

PAuperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In Invitatorem. XLIII.

VEientana mihi misces, tu Massica potas:
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

In Ligurinum. XLIV.

HÆc tibi non alia est ad cœnam causſa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Deposui soleas, affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, & quinctum denique librum.
Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
Quòd si non frombris sceleratа poëmata donas:
Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

Ad Tongilianum. XLV.

EMpta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis?
Abstulit hanc nimiùm casus in urbe frequens:
Collatum est decies, rogo, non potes ipse videri
Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

In Gellam. XLVI.

QUòd quacumque venis, Cosmum migrare puta-
Et fluere excusso cinnama fusa vitro: (mus:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

De cisterna Ravennate. XLVII.

SIt cisterna mihi, quàm vinea, malo, Ravennæ:
Cùm possim multò vendere pluris aquam.

De Caupone. XLVIII.

CAllidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ;
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XLIX.

BAiana nostri villa, Basse, Faustini,
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduâque platano, tonsilique buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus autumnis.
Hic post Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis;
Argutus anser gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum phasiana Colchorum.
Rhodias superbi fœminas premunt galli;
Sonantque turres plausibus columbarum:
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi sequuntur villicæ sinum porci:
Matremque plenam mollis agnus exspectat,
Cingunt serenum lactei focum vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares sylva.
Non segnis albo pallet otio caupo:
Nec perdit oleum rubricus palæstrita:

sed

Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
Tremulâve captum lineâ trahit piscem,
Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos,
Et prædagogo non jubente lascivi
Patêre gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis rusticus salutator;
Fert ille ceris cana cum suis mella,
Metamque lactis Sassinate de sylva.
Somniculosos ille porrigit glires:
Hic vagientem matris hispidæ fœtum:
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimine offerunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
Nec avara servat crastinas dapes mensa:
Vescuntur omnes, ebrioque non novit
Satur minister invidere convivæ.
At tu sub urbe possides famem mundam,
Et turre ab alta prospicis meras laurus,
Furem Priapo non timente securus:
Et vinitorem farre pascis urbano.
Pictamque portas otiosus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
Rus hoc vocari debet, an domus longé?

De muneribus gladiatoriis. L.

Sutor credo dedit tibi, culta Bononia, munus,
Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi caupo dabit?

In Ponticum. LI.

Cum vocor ad cœnam, non jam venalis, ut antè,
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:
Sumitur inciso mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti: fungos ego sumo suillos.
Res tibi cum rhombo est; at mihi cum sparulo.
Cereus in modicis turtur te clunibus implet:
Ponitur in cavea mortua pica mihi.

Cur ſine te cœno, cùm tecum Pontice, cœnem?
Sportula quòd non eſt, profit: edamus idem.

In Cinnam. LII.

Eſſe nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna.
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

In Quinctum. LIII.

Contenis quòd emis pueros, & ſæpe ducenis
Quòd ſub rege Numa condita vina bibis:
Quòd conſtat decies tibi non ſpecioſa ſupellex:
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
Aurea quòd fundi pretio carruca paratur?
Quòd pluris mula eſt, quam domus empta tibi:
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris, hæc animus, Quincte, puſillus emit.

In Cotilum. LIV.

Cotile, bellus homo es: dicunt hoc Cotile, multi,
Audio: ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo.
Bellus homo eſt, flexos qui digerit ordine crines;
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter fœmineas totâ qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc illinc miſſas, ſcribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:
Qui ſcit, quam quis amet: qui per convivia curtit:
Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus:
Res prætricoſa eſt, Cotile, bellus homo.

Ad Caſſianum. LV.

Sirenas, hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror; illud, Caſſiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

Ad

Ad Diadumenum. LVI.

Quòd ſpirat tenerâ malum mordente puellâ:
Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cùm cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modò carpſit ovis:
Quod myrtus, quod meſſor Arabs, quod ſuccina trita:
Pallidus Eoo thure quod ignis olet:
Gleba quòd æſtivo leviter cùm ſpargitur imbre:
Quod madidis nardo ſparſa corona comis:
Hoc deprompta tuis loculis munuſcula fragrant.
Quid ſi dona dares magna, ſine invidia?

In M. Antonium. LVII.

Pace ſceleſus admiſit Phariis Antonius armis:
Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud, laurigeros agere cùm læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antoni tamen eſt pejor, quam cauſſa Pothini?
Hic facinus domino præſtitit; ille ſibi.

De pigris nautis. LVIII.

Ceſſatis pueri, nihilque môſtis,
Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad celeuſma remos.
Jam prono Phaethonte ſudat Æthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per undas
Tutæ luditis otium carinæ.
Non nautas puto vos, ſed Argonautas.

In Gargilianum. LIX.

Pſilothro faciem lævas, & dropace calvam.
Numquid tonſorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certè non potes illos
Reſinâ, Veneto nec reſecare luto,
Deſine, ſi pudor eſt, miſeram traducere calvam:
Hoc fieri porco, Gargiliane, ſolet.

In Baticum. LX.

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus?
Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec fectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pu'pam dubio de petasone voras.
Teque juvant gerres, & pelle melandrya canâ:
Resinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi vitium secretius esse
Suspicer, ut quid enim, Bætice, saprofagis?

Ad Paulinum. LXI.

MInxisti currente semel, Pauline, carinâ.
Mejere vis iterum? jam Palinurus eris.

In Zoilum. LXII.

COnviva quisquis Zoili potest esse,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtâque Ledæ sobrius bibat testâ.
Hoc esse levius, puriusque contendo.
Jacet occupato galbanatus lecto:
Cubitisque trudit hinc & inde convivas,
Effultus ostro, serieisque pulvinis.
Propè stat minister, suggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuspideisque lentisci;
Et æstuanti tenue ventilat frigus,
Fugatque muscas myrteâ puer virgâ.
At ipse retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anserum extra lambentes
Partitur apti glandulas palæstritis.
Ligurumque nobis saxa cùm ministrentur,
Vel cocta fumis musta Massilitanis:
Opimianum morionibus nectar
Crystallinisque myrrinisque propinat.
Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
Non erubescit mutice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus stertit:
Nos accubamus, & silen ium ronchis

Præstare

Præstare jussi, nutibus propinamus,
Hos Malchionis patimur improbi fastus.

Ad Phœbum. LXIII.

UTere lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem, durùm, Phœbe, cacantis habes.

In Vetustillam. LXIV.

CUm tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, eiusculumque formicæ:
Rugosiorem cùm geras stolâ frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas:
Cùm comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliúsque ranæ garriant Ravennates;
Et Adrianus dulciùs culex canter,
Videasque quantum noctuæ vident manè,
Et illud oleas, quod viri capellarum:
Cùm bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentiâ possit:
Audes ducentas nuptum ire post mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris.
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Sternatur à Coriele clinico lectus,
Thalassionem qui tuum decet solus,
Ustorque tedas præferat novæ nuptæ.

In Rufum. LXV.

ESse negas coctum leporem, poscisque flagellis,
Mavis, Rufe, coquum scindere, quàm leporem.

In Nævolum. LXVI.

NUnquam dicis ave, sed reddis, Nævole, sempe:
Quod prior & corvus dicere sæpe solet.
Cur hoc exspectas à me rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar utrique,
Natorumque dedit jura paterna trium.

Quæ-

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo:
Est & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum;
Et sedeo quà te suscitat Oceanus.
Quot mihi Cæsareo facti sunt munere eives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.

Ad cerdonem. LXVII.

IRasci nostro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita, est carmine læsa meo.
Innocuos permitte sales, cur ludere nobis
Non liceat, licuit si jugulare tibi.

Ad Rufum. LXVIII.

CUrsorem sextâ tibi, Rufe, remisimus horâ,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor:
Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat;
Non aliter mitti debuit iste liber.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

De natali Domitiani. I

Cæsaris alma dies, & luce sacratior illa,
Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numerosior ævo,
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in arvo,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia sæcula lustro,
Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem, superi, petimus, sed debita terris.
Pro tanto quæ sunt improba vota deo?

De Horatio. II.

Spectabat modò solus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repentè cœlo:
Albis spectat Horatius lacernis.

De nivibus. III.

Adspice quàm densum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
Et madidis Helicen dissimulare comis.
Qui siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,
Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.

In Bassam. IV.

Quod siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,

Lassi

Lassi Bardiacus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spureæ moriens lucerna tedæ,
Quod ceromata fœce de Sabina,
Quod vulpis fugæ, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

Ad Falianum. V.

VIr bonus & pauper, linguâque & pectore verus,
Quid tibi vis? urbem quî, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes nec commessator haberi,
Nec pavidos tristi voce citare reos;
Vendere nec vanos circa pallatia fumos;
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miser vives? homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil est, nunquam sic Philomelus eris.

In Masilianum. VI.

CRedi virgine castior pudicâ,
Et frontis teneræ cupis videri;
Cùm sis improbior, Masiliane,
Quàm qui compositos metro Tibulle
In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum. VII.

PRima salutantes atque altera continet hora;
Exercet raucos tertia causidicos.
In quinctam varios extendit Roma labores;
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palæstris;
Imperat exstructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est, Euphemе, meorum,
Temperat ambrosias cùm tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

Ad Fauſtinum. VIII.

DUm novus eſt, neque adhuc raſâ mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I, puer, & cato perferleve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre; ſed inſtructum comitetur pumice librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare jocos: una litura poteſt.

In Ant. Saturninum. IX.

DUm nimiùm vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miſer, eſſe pudet:
Impia Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Excideratne adeò fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuiſſet aquis;
Ille etiam noſtris Antonius occidit armis;
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

Ad Rufum, de nuptiis Prudentii, & Claudiæ Peregrinæ. X.

CLaudia, Rufe, meo nubit Peregrina Prudenti:
Macte eſto tedis ô Hymenæe tuis,
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſeis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur viribus ulmi,
Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reſidet Concordia lecto;
Tamque pari ſemper ſit Venus æquajugo.
Diligat illa ſenem quondam; ſed & ipſa marito,
Tunc quoque cùm fuerit, non videatur anus.

Ad Silium. XI.

CIli Caſtalidum decus ſororum,
Qui perjuria barbari furoris,

In-

Ingenti premis ore, perfidosque
Astus Hannibalis, levésque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullum sepositâ severitate,
Dum blandâ vagus aleâ December
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo.
Nostris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte sed remissa.
Sic forsan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

Ad Cæcilianum. XII.

Mille tibi nummos hesterna nocte roganti,
In sex aut septem Cæciliane dies,
Non habeo, dixi: sed tu caussatus amici
Adventum, lancem paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi:
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

De puero sibiâ jugulato. XIII.

Quà vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis.
In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
Cúmque peregissent miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, si jugularis aquæ.

De Endromide. XIV.

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet;
Sordida, sed gelido non adspernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida.
Seu lentum ceroma teris tepidumve trigona;
Sive harpasta manu pulverulenta rapis;
Plumea seu laxi partiris pondera follis;
Sive levem cursu vincere quæris Atham:
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis subita te premat Iris aqua.

Ride-

Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres,
Non ſic in Tyria ſindone tutus eris.

De Cærelia & Gellia. XV.

DIcit ſe vetulam, cùm ſit Cærelia puppa.
Puppam ſe dicit Gellia, cùm ſit anus.
Ferre nec hanc poſſis, poſſis, Coline, nec illam.
Altera ridicula eſt, altera putidula.

De Selio. XVI.

NUllos eſſe deos, inane cœlum
Affirmat Selius, probatque; quòd ſe
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thaliam de Brutiano. XVII.

DUm tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quiſve ſit ſecundus;
Graium quiſve epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, deſe
Facundo dedit ipſe Brutiano.
Qui ſi Cecropio ſatur lepore,
Romanæ ſale luſerit Minervæ;
Illi me facias, precor, ſecundum.

Ad Fabianum. XVIII.

OMnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit: uxori fiat amica meæ.

De litoribus Altini. XIX.

AEmula Baianis Altini litora villis,
Et Phaëthontei conſcia ſylva rogi;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit ad Euganeos ſola puella lacus;
Et tu Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hic ubi ſeptenas Cyllarus hauſit aquas:
Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſenectæ,
Si juris fuerint otia noſtra ſui.

Ad Poſthumum. XX.

QUòd te manè domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Poſthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoſces; togulam, Poſthume, pluris emo.

Ad

Ad Domitianum. XXI.

SÆpe meos laudare soles, Auguste, libellos,
Invidus ecce negat : non minùs ergo soles.
Quid, quòd honorato non solâ voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæsar, tantò tu magìs, ut doleat.

Ad Chloen. XXII.

DOnâsti tenero, Chloë, Lupercо
Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et loram tepido togam Galeso,
Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ ;
Et quicquid petit usque & usque donas.
Væ glabraria, væ tibi misella :
Nudam te statuet tuus Lupercus.

Ad Pudentem. XXIII.

OBstat care Pudens, nostris sua turba libellis :
Lectorémque frequens lassat, & implet opus.
Rara juvant primis sic major gratia pomis :
Hybernæ pretium sic meruêre rosæ.
Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quàm levis in tota Marsus Amazonide.
Tu quoque de nostris releges quemcunque libellis,
Esse puta solum : sic tibi pluris erit.

De piscibus Baiani. XXIV.

BAiano procul à lacu, monemus,
Piscator fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui adôrunt Dominum, manumque lambunt
Illam quâ nihil est in orbe majus.
Quid, quòd nomen habent, & ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus.
Hoc quondam Lybis improbus profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piscem :

Et

Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Baianos sedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis simplicibus cibis in undas,
Et pisces venerare dedicatos.

Ad Hippodamum. XXV.

QUod cupis in nostris dicique legique libellis,
Et nonnullus bonos creditur esse tibi.
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes aversa fronte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia possit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta,
Non semper bellè dicitur Hippodamus.

De ape electro inclusa. XXVI.

ET latet, & lucet Phaëtontide condita gutta,
Ut videatur apis nectare clausa suo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum,
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

Ad Sosibianum. XXVII.

PLena laboratis habeas cùm scrinia libris,
Emittis quare, Sosibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis, mea carmina. quando?
Tempus erat jam te, Sosibiane, legi.

Ad Attalum. XXVIII.

SOrdida cùm tibi sit, verum tamen, Attale, dixit,
Quisquis te niveam dixit habere togam.

De pugna damarum. XXIX.

FRontibus adversis molles concurrere damas
Vidimus, & fati sorte jacere pari.
Spectavere canes prædam: stupuitque superbus
Venator, cultro nil superesse suo.
Unde leves animi tanto æluere furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

Ad

Ad Olum. XXX.

CAna est barba tibi, nigra est coma, tingere barbam
Non potes, hæc causa est: sed potes, Ole, comam.

Ad Afram. XXXI.

CEntum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus;
Ex insulis, fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi:
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras;
Et teneo melius ista quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati possim:
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. XXXII.

ARgenti genus omne comparasti,
Et solus veteres Myronis Artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cœli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi vera Glaniana,
Nec quæ Callaïco linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

Ad Postumum. XXXIII.

ATria Pisonum stabant cùm stemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus,
Prætulimus tantis solum te, Postume, regnis:
Pauper eras, & eques, sed mihi consuleras.
Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
Largus opum; expecto, Posthume, quid facias.
Nil facis: & serum est alium mihi quærere regem.
Hoc, Fortuna, placet? Posthumus impositit.

In

In male recitantem. XXXIV.

Quid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt noſtris auribus illa magis.

De Veſuvio monte. XXXV.

Hic eſt pampineis viridis modò Veſvius umbris:
Preſſerat hîc madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga quàm Nyſæ colles plùs Bacchus amavit:
Hoc nuper Satyri monte dedêre chorus.
Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis & triſti merſa favillâ:
Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

Votum Parthenii, Ad Phœbum. XXXVI.

Hæc tibi pro nato plenâ dat lætus acerrâ,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo ſignat quinquennia luſtro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: ſic te tua diligat arbor,
Gaudeat & certâ virginitate ſoror.
Perpetuo ſic flore mices: ſic denique non ſint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. XXXVII.

Saturnalia divitem Sabellum
Fecerunt, meritò tumet Sabellus:
Nec quemquam putat eſſe, prædicatque
Inter cauſſidicos beatiorem.
Hos faſtus, animoſque dat Sabello
Farris ſemodius, fabæque freſſæ,
Et thuris piperiſque tres ſelibræ,
Et Lucanica ventre cum Faliſco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libycâ gelata teſtâ,
Cum bulbis, cochleiſque, caſeoque,
Piceno quoque venit à cliente
Parcæ ciſtula non capax olivæ,
Et craſſo figuli polita cœlo
Septenaria ſyntheſis Sagunti.

Hiſpa-

Hiſpanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaethonte encauſtico. XXXVIII.

ENcauſtus Phaëthon tabula depictus in hac eſt.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëthonta facis?

Ad Flaccum. XXXIX.

NEſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
Qui tantum luſus illa jocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
Tereos; aut cœnam, crude Thyeſta, tuam.
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis vetita libellis,
Muſa nec infano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, ſed iſta legunt.

Ad Cæcilianum. XL.

CUm tibi non eſſent ſex millia, Cæciliane,
Ingenti *latè vectus es hexaphoro: *laxè
Poſtquam bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dii reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

De Hedylum. XLI.

GEſtari junctis niſi deſinis, Hedyle, capris:
Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

Ad Coſmum. XLII.

HUnc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum baculo, peraque ſenem: cui cana putriſque
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati:
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falſa,
Hoc eſt hic Cynicus, Coſme; quid ergo? canis.

Ad

Ad Colinum. XLIII.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas primâ cingere fronde comas;
Si ſapis, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: obſervant quem ſtatuere diem.
Divitior Criſpo, Thraſeâ conſtantior ipſo,
Lautior & nitido ſis Meliore licèt,
Nil adicit penſo Lachefis, fuſoſque ſororum
Explicat, & ſemper de tribus una ſecat.

Ad Lucium. XLIV.

LUci, gloria temporum tuorum,
Qui *Gaurum veterem, Tagumque noſtrum
Arpis cedere non ſinis diſertis; *Graium
Argivas generatus inter urbes
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinoſæ
Ledæas Lacedæmonis palæſtras.
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre verſu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybaſque, Noricoſque:
Et ferro plateam ſuo ſonantem,
Quam fluctu tenui, ſed inquieto,
Armorum Salo temperator ambit:
Tutelamque, choroſque Rixamarum,
Et convivia feſta Carduarum,
Et textis Peteron roſis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigæ,
Et certos jaculo levi Silaos:
Turgentiſque lacus, Petuſiæque,
Et parvæ vada pura Vetoniſſæ:
Et ſanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matineſſæ.

Hæc

Hæc tam ruſtica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit,
Hæc tam ruſtica malo, quàm Bituntos.

In Gargilianum. XLV.

MUnera quòd ſenibus viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem.
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare; docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

Ad Fauſtinum. XLVI.

DUm nos blanda tenent laſcivi ſtagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Fauſtine, coloni,
Quò te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida ſed fervent Nemezi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt, Baias igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes, & littora grata valete;
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ;
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. XLVII.

IN tenebris fuges amiſſum, Galla, maritum:
Non plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro incluſa. XLVIII.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gutta feram.
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit victa repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro,
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

De obitu Curiatii. XLIX.

ARdea ſolſtitio, Præſtanaque rura petantur,
Quique Cleonæo fidere fervet ager;

Cùm

Cùm Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cùm mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. L.

DOnâsse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactasti.
Quartus dies est, in schola poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emptas lacernas munus esse Pompillæ:
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque jurasti.
Herè de theatro, Pollione cantante,
Cùm subitò abires, dum fugis, loquebaris;
Hæreditatis tibi trecenta veniisse,
Et manè centum, & post meridiem centum,
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam erudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra quod velimus audire.

De Lycori. LI.

TIbur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Carellia. LII.

DUm petit à Baulis mater Cærellia Baias,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit, vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

De hortis Julii Martialis. LIII.

JUli jugera paucа Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora.
Longo Janiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminent recessus;
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur sereniore;
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari.

Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam:
Albanos quoque Tusculosque colles,
Et quodcunque jacet sub urbe frigus;
Fidenas veteres, brevesque Rubras;
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perennæ
Illic Flaminiæ, Salariæque
Gestator patet, essedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno;
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet helciariorum,
Cùm sit tam propè Mulvius, sacrumque
Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus (seu potiùs domus vocanda est)
Commendat dominus: tuam putabis;
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modò divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Prænestе domate, pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
Dum, me judice, præferantur istis
Juli jugera pauca Martialis.

De Thilænide. LIV.

OCulo Philænis semper altero plorat.
Quo fiat istud quæritis modo? luscа est.

Ad Lixum. LV.

FIgisti vitam semper, Line, municipalem:
Quâ nihil omnino vilius esse potest.
Idibus, & raris togula est excussa Kalendis:
Duxit & æstates syntheſis una decem.
Sal·us aprum, campus leporem tibi misit ineptum:
Sylva graves turdos, exagitata dedit.

Raptus

Raptus flumineo venit de gurgite piscis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica missus de gente minister,
Sed stetit inculti rustica turba foci.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec mersa est pelago, nec fluit ulla ratis.
Supposita est blando nunquam tibi tessera talo:
Alea sed parcæ sola fuere nuces.
Dic ubi sit decies mater quod avara reliquit.
Nusquam est: fecisti rem, Line, difficilem.

In Prætorem. LVI.

PRætorem pauper centum sestertia Gaurus
Orabat cana notus amicitia:
Dicebatque suis hæc tantùm deesse trecentis,
Ut posset domino plaudere justus eques.
Prætor ait; scis me Scorpo Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia sola darem?
Ah pudet ingratæ, pudet ah malè divitis arcæ.
Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

Ad Sextum. LVII.

INvitas centum quadrantibus, & ben: cœnas,
Ut cœnem invitor, Sexte, an ut invideam?

Ad Papilum. LVIII.

TU Setina quidem semper, vel Massica ponis,
Papile: sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hæc factus cœlebs quater esse lagena,
Nec puto, nec credo, Papile; nec sitio.

De Ammiano ad Maronillum. LIX.

NIhil Ammiano præter aridam restem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret posse quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

Ad Quinctum. LX.

EXigis ut donem nostros tibi, Quincte, libellos,
Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam tam fatuè, nec ego.

De Vestino. LXI.

CUm gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Ultima volventes orabat pensa tonores.
Ut traherent parva stamina pulla mora;
Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis.
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes à luce recessit:
Seque mori posthac credidit ille senem.

De Damis. LXII.

ADspicis, imbelles tentent quàm fortia damæ
Prælia: tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

De Nigrina. LXIII.

OFelix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
Gaudentem socio, participique viro.
Asserit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alcestim fama sub astra ferat.
Tu melius certo meruisti pignore vitæ,
Ut tibi non esset morte probandus amor.

In avarum amicum. LXIV.

MIllia misisti mihi sex, bis sene petenti.
Ut bis sena feram, bis duodena petam.

In Zoilum. LXV.

NUnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus,
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est quæ subiti, novique voti?
Iendentem volo Zoïlum videre.

In Varum. LXVI.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit:
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Ar to, non dapibus oneratur mensa: ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.

Tunc

Tunc ego; non oculos, sed ventrem pascere veni:
Aut appone dapes. Vare, vel aufer opes.

In Afrum. LXVII.

Condita cùm tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo;
Discurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus, ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterque tuo.
Et sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigerioque meros, Parthenioque sonas.
Hæc faciant sanè juvenes; deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione fene.

Ad Mathonem. LXVIII.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis, imposui: rus tibi vendo tuum.

Ad Mathonem. LXIX.

Declamas in febre, Mathon, hanc esse phrenesim:
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si suadere aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est, erras; cùm viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

Ad Rufum. LXX.

Hos quoq; commenda Venuleio, Rufe, libellos;
Imputet & nobis otia parva, roga:
Immemor & paullum curarum, operumq; suorum,
Non tetricâ nugas exigat aure meas. (tem:
Sed nec post primum legat hæc, summumve trien-
Sed sua cùm medius prælia Bacchus amat.
Si nimis est legisse duos, tibi charta plicetur
Altera: divisum sic breve fiet opus.

In Nævolum. LXXI.

Securo nihil est te, Nævole, pejus: eodem
Solicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus, nullum resalutas, despicis omnes;
Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.

Solicitus, donat, dominum regemque salutas;
Invitas, esto, Nævole, solicitus.

In Ponticum. LXXII.

NOs bibimus vitro, tu myrrhâ, Pontice: quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix:

Ad librum de Apollinari. LXXIII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius eruditiusque est,
Sed nec candidius benigniusque.
Si te pectore, si tenebit ore,
Nec tonchos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas,
Si damnaverit, ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inversa pueris arande charta.

De Bassa. LXXIV.

INfantem secum semper tua Bassa, Fabulle,
Collocat & lusus, delicitasque vocat.
Et quod miretis magis, infantaria non est.
Ergo quid in causa est? pedere Bassa solet.

In dissimulatorem. LXXV.

NUlla remisisti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti sex scriptula Septitiani,
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit:
Antipolitani nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ cocta na parva gerit:
Nec rugosarum vimen breve Picenarum:
Dicere te posses, ut memini se mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

De rusticatione. LXXVI.

RUre morans quid agam, respondeo pauca rogatus.
Luce deos oro, famulos, post arva reviso;

Par-

Partibus atque meis justos indico labores,
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc oleo corpusque frico, mollique palæstrâ
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco.
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi;
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

Ad Librum. LXXVII.

OHe, jam, satis est, ohe, libelle.
Jam pervenimus usque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, & ire quæris;
Nec summa potes in scheda teneri:
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc & ipse dicit,
Ohe, jam satis est, ohe, libelle.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER V.

Ad Cæsarem. I.

Hoc tibi Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
Cæsar, & hinc Triviam prospicis, inde Thetin:
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani quà cubat unda freti:
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
Sive salutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela salusque,
Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
Tu tantùm accipias; ego te legisse putabo:
Et tumidus Galla credulitate fruar.

Ad lectores. II.

Matronæ, puerique, virgines que,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Hic, quem nequitiæ procaciores,
Delectant nimiùm, salesque nudi,
Turpes, Marse, tuos legat libellos:
Noster cum domino liber jocetur:
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

Ad Domitianum. III.

Accola jam nostræ degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viso modò præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos;
Sors mea quàm fratris melior: cui tam propè fas est
Cernere, tam longè quem colit ille Deum.

Ad Paullum, de Myrtale. IV.

Fœtere multo Myrtale solet vino;
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,

Me-

Merumque cauta fronde, non aquâ miſcet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contrà,
Dicas licebit; Myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

SExte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora nôſſe licet?
Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit:
Ad Capitolini cœleſtia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

Ad Parthenium. VI.

SI non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum:
Sic te ſerior & beata quondam,
Salvo Cæſare, floriat ſenectus.
Et ſis invidia favente felix;
Sic Burrus citò ſentiat parentem;
Admittas timidam brevemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Noſti tempora tu Jovis ſereni.
Cum fulget placidus, ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare.
Non eſt, quòd metuas preces iniquas:
Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ cedro decorata purpuraque,
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris iſta, ſed tenero
Sic, tanquam nihil offeras agaſque.
Si novi dominum novem ſororum,
Ultro purpureum petet libellum.

Ad Vulcanum. VII.

QUaliter Aſſyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties ſecula vixit avis:

Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumpsit vultus præsidis ipsa sui.
Jam precor oblitus nostræ, Vulcane, querelæ
Parce: sumus Martis turba, sed & Veneris.

De Phaside. VIII.

EDictum Domini Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò Phasis in Theatro,
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore;
Tandem commodiùs licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris;
Turba non premimur, nec inquinamur:
Hæc, & talia dum refert supinus,
Illas purpureas & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

In Symmachum. IX.

LAnguebam: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ,
Non habui febrem, Symmache; nunc habeo.

Ad Regulum, de fama Poetarum. X.

ESse quid hoc dicam, vivis, quòd fama negatur?
Et sua quòd rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;
Et laudant Catuli Julia templa senes.
Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone:
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
Nórat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen ô nostri, ne festinate, libelli:
Si post fata venit gloria, non propero.

Ad Severum, de Stella. XI.

SArdonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno
Vestat in articulo Stella, Severe, meus.

Mul-

Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies? Inde est hæc, puto, culta manus.

De eodem. XII.

QUòd nutantia fronte perticata
Geſtat pondera Maſchlion ſuperbus;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros levat vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cùm digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

In Calliſtratum. XIII.

SUm fateor, ſemperque fui Calliſtrate, pauper.
Sed non obſcurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic eſt;
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas area flagellat opes:
Magnaque Niliacæ ſervit tibi gleba Syenes;
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque ſumus, ſed quod ſum, non potes eſſe;
Tu quod es, è populo quilibet eſſe poteſt.

De Manneio. XIV.

SEdere primo ſolitus in gradu ſemper,
Tunc cùm liceret occupare, Manneius;
Bis excitatus terque tranſtulit caſtra,
Et inter ipſas penè tertius ſellas
Poſt Caiumque Luciumque conſedit.
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
Oculoque ludos ſpectat indecens uno.
Et hinc miſer dejectus in viam tranſit.
Subſellioque ſemifultus extremo,
Et malè receptus altero genu, jactat
Equiti, ſedere, Lectioque, ſe ſtare.

Ad Domitianum. XV.

QUinctus noſtrorum liber eſt, Auguſte, jocorum,
Et queritur læſus carmine nemo meo.
Gaudet honorato ſed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.

Quid i

Quid tamen hæc prosunt quamvis veneranda mul-
Non prosint: sane me tamen ista juvant. (to?

Ad Lectorem. XVI.

SErio cùm possim, quòd delectantia malim,
Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi.
Qui legis, & totâ cantas mea carmina Româ,
Sed nescis quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Solicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, comessatorque libellus,
Et tantùm gratis pagina nostra placet.
Belle, inquis, dixti, latis est: laudabimur usque.
Dissimulas? faciet me, puto, consul dicum.

In Gellium. XVII.

DUm proavos, atavosq; refers, & nomina magna
Dum tibi noster eques sordida conditio est;
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupsisti, Gellia, cisilifero.

Ad Quinctianum. XVIII.

QUòd tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Graciles que ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta senibus testa cum damascenis;
Præter libellos vernulas nihil misi,
Fortasse avarus videar aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas artes,
Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Avidum voratâ decipi scarum mutcâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis est pauper.

Ad Domitianum. XIX.

SI qua fides veri, præsens, maxime Cæsar,
Temporibus possunt secula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos?
Quando Palatini plus meruere dei?

Pul-

Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licèt unum,
Quòd colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes vereri, fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur non alienus eques?

Ad eundem. XX.

SAturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammatæve togæ ſcriptula tota decem.
Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera reges,
Qui crepit aureolos, forſitan unus erit.
Quarenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar amicus,
Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naſo:
Utile, quod non vis, do tibi conſilium.

Ad Julium Martialem. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Nôſſemus, nec imagines ſuperbas:
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, villa, thermæ;
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores,
Nunc vivit ſibi neuter, heu! bonoſque
Soles effugere, atque abire ſentit;
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam vivere cùm ſciat, moratur?

De Apollonio. XXII.

QUinctum pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Ma-
Antè ſalutabat rhetor Apollonius. (crum
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine quantum
Cura, laborque poteſt! ſcripſit, & edidicit.

In

In Paullum. XXIII.

MAnè domi si te merui, voluique videre,
Sint mihi, Paulle, tuæ longiùs Exquiliæ.
Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;
Quà videt antiquum ruftica Flora Jovem.
Alta suburbani vincenda est semita clivi,
Et nunquam sicco sordida saxa gradu:
Vixque datur longas mulorum vincere mandras:
Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quòd te post mille labores,
Paulle, negat lasso janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
Vix tanti Paullum manè videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos:
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

Ad Bassum. XXIV.

HErbarum fueras indutus, Basse, colores,
Jure theatralis dum siluere loci.
Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Jussit, & Oceanum certior audit eques;
Non nisi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
Veste nites, & te sic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
Aut meus antè omnes Codrus haberet equum.

De Hermete. XXV.

HErmes Martia seculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator, & magister;
Hermes turba sui tremorque ludi;
Hermes quem timet Helius, sed unum;
Hermes cui cadit Advolans, sed uni;
Hermes vincere, nec ferire doctus;
Hermes supposititius sibi ipsi;
Hermes divitiæ locariorum;
Hermes cura, laborque ludiarum;
Hermes belligera superbus hasta;
Hermes æquoreo minax tridente;
Hermes casside languida timendus;

Hermes

Hermes gloria Martis universi;
Hermes omnia solus, & ter unus.

De Charestrato. XXVI.

QUadringenta tibi non sunt, Charestrate, surge.
Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
Ecquis, iô, revocat, discedentemque reducit?
Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquendum;
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quàm non sensuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples. ô dissimulator amice,
Hæc legis & laudas? quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVII.

QUòd alpha dixi, Codre, penu'atorum
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta?
Si fortè bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVIII.

INgenium, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

In Mamercum. XXIX.

UT bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licèt vincas,
Quiete Nervas, comitate Rusones,
Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas?
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

Ad

Ad Gelliam. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis;
Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.
Si non derides, ſi verum, lux mea, narras:
Ediſti nunquam, Gellia, tu leporem.

Ad Varronem. XXXI.

VArro Sophocleo non inficiande cothurno,
Neo minùs in Calabra ſuſpiciende lyra;
Differ opus: nec te facundi ſcena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoſe non adſpernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi menſe ſuo.
Commodius niſi fortè tibi, potiuſque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

Deludo puerorum cum juvencis. XXXII.

ADſpice, quàm placidis inſultet turba juvencis,
Et ſua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet ſummis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget: non eſſet arena
Tutior, & poſſent fallere plana magis.
Nec trepidant greſſus: ſed de diſcrimine palmæ
Securus puer eſt, ſolicitumque pecus.

Ad Fauſtinum, de Criſpo. XXXIII.

QUadrantem Criſpus tabulis, Fauſtine, ſupremis
Non dedit uxori, cui dedit ergo? ſibi.

In Cauſidicum. XXXIV.

CArpere cauſſidicus fertur mea carmina. qui ſit
Neſcio: ſi ſciero, væ tibi, cauſſidice.

De Erotio. XXXV.

HAnc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla, puellam,
Oſcula commendo deliciaſque meas:
Pallida ne nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextæ modò frigora brumæ,
Vixiſſet totidem ni minùs illa dies.

Inter

Inter tam veteres ludat lascíva patronos,
Et nomen blæso garriat ore meum.
Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi
Terra gravis fueris: non fuit illa tibi.

Ad Fabullum, de Euclide. XXXVI.

DUm sibi redire de Patrensibus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de suburbano;
Longumque pulchra stemma repetit à Leda,
Et fusčitanti Lectio reluctatur;
Equiti superbo, nobili, locupleti,
Cecidit repentè magna de sinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

Ad Faustinum. XXXVII.

LAudatus nostro quidam, Faustine, libello,
Dissimulat, quasi nil debeat: imposuit.

De Erotio puella. XXXVIII.

PUella senibus dulcior mihi cycnis,
Agna Galesi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior stagni;
Cui nec lapillos præferas Erythræos;
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vincit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam:
Fragravit ore, quod rosarium Pæsti;
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod succinorum rapta de manu gleba:
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens Phœnix:
Adhuc recenti repet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sexta peregit hieme, nec tamen rota,
Nostros amores, gaudiumque, lususque.
Et esse tristem me meus vetat Pætus:
Pectusque pulsans, pariter & comam vellens;
Deflere non te vernulæ pudet mortem?

Ego

Ego conjugem, inquit, exculi, & tamen vivo,
Notam superbam, nobilem, locupletem.
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

Ad Sextum, in Calliodorum. XXXIX.

Calliodorus habet censum (quis nescit?) equestrem,
Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta secat, qui dicit οὖκα μέριζε;
uno credis equo posse sedere duos?
Quid cùm fratre tibi, quid cum Polluce moleste?
Non esset Pollux si tibi, Castor eras.
Unus cùm sitis; duo, Calliodore, sedetis.
Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre sedere
Non potes, alternis, Calliodore, sede.

In Carinum. XL.

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, misi
Hybleis madidas thymis placentas.
Defeci: miserere jam, Carine.
Signa rariùs, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque sacculumque.
Crœso divitior licèt fuissem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si conchen toties meam comesses.

Ad Artemidorum. XLI.

Pinxisti Venerem; colis, Artemidore, Minervam,
Et miraris, opus displicuisse tuum?

In Didymum spadonem. XLII.

Theatra loqueris, & gradus, & edicta;
Trabeasque, & Idus, fibulasque, censusque?
Et pumicata pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

Amis

Amicis donandum. XLIII.

CAllidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
Prosternet patrios impia flamma Lares:
Debitor usuram pariter, sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina jacta seges:
Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus exstructas obruet unda rates.
Extra fortunam est quidquid donatur amicis,
Quas dederis, solas semper habebis opes.

De Thaide & Lecania. XLIV.

THais habet nigros, niveos Lecania dentes.
Quæ ratio est? emptos hæc habet illa suos.

In Dentonem. XLV.

QUid factum est, rogo quid repentè factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater ausus est negare.
Sed nec respicis, & fugis sequentem;
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœnâ,
Et major rapuit canem culina
Jam te: sed citò cognitum & relictum,
Cùm fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

In Bassam. XLVI.

DIcis formosam, dicis te, Bassa, puellam.
Istud quod non est, dicere Bassa solet.

De Thilone. XLVII.

NUnquam se cœnâsse domi Philo jurat: & hoc est:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

Ad Labienum. XLVIII.

VIdissem modò fortè cùm sedentem
Solum te, Labiene: tres putavi.
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,

Qua-

Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri.
Tunc cùm prandia misit Imperator,
Cum panariolis tribus rediisti,
Talem Geryonem fuisse credo.
Vires censeo porticum Philippi:
Si te viderit Hercules, periit.

In Charopinum. XLIX.

Cœno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi;
Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
Meque petis stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum feciisse licebit?
Improbius nihil est hac, Charopine, gula.
Desine jam nostram, precor, observare culinam,
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

Ad Rufum. L.

Hic qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fiduciæ licèt cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum.
Si fingere me istud putas salutem.

In Posthumum. LI.

Quæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo:
Cur igitur taceo? Posthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat; dixerat ipse mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: sufficit unus
Huic operi: si vis ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dones,
Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad

Ad Bassum. LII.

COlchida quid scribis? quid scribis, amice, Thyestem?
Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?
Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis
Deucalion; vel, si non placet hic, Phaëthon.

De rhetore Apollonio. LIII.

EXtemporalis factus est meus rhetor?
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

Ad Lupum. LIV.

CUi tradas, Lupe, filium magistro,
Quæris solicitus diu, rogasque.
Omnes grammaticosque rhetorasque
Devites, moneo: nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium suæ relinquat.
Si versus facit, abdices Poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, discat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinnam. LV.

CUm voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam servum sic resaluto meum.

Ad Posthumum. LVI.

CRas te victurum, cras dicis, Posthume, semper.
Die mihi cras illud. Posthume, quando venit?
Quam longè cras istud? ubi est? aut unde petendum?
Nunquid apud Parthos, Armenioque latet?
Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Posthume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Posthume, *vixit heri.*

Ad Stellam. LVII.

QUòd non argentum, quòd non tibi mittimus aurum,
Hoc facimus causa, Stella diserte, tua.

Quis-

Qui quis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
Fictilibus nostris exoneratus eris.

Ad detractorem. LVIII.

ADlatres licèt usque nos & usque,
Et gannitibus improbis lacessas:
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Unus, vel duo, tresve quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à scabie tenemus ungues.

Ad hospites. LIX.

IUre tuo nostris maneas licet, hospes, in hortis,
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex;
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcitra lectos:
Putris & abruptâ fascia reste jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus:
Emi hortos; plus est, instrue tu; minus est.

Ad Ponticum. LX.

QUid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me solicitus, Pontice, sæpe rogas.
Admiror; stupeo; nihil est perfectius illis:
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter, imò tibi.

Ad Callistum & Alcimum, suos ministros. LXI.

SExtantes, Calliste, duos infunde Falerni;
Tu super æstivas, Alcime, funde nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque rosis tempora sutilibus.

Jam

Jam vicina jubent nos vivere Mauſolea :
Cùm doceant, ipſos poſſe perire deos.

Ad Cæſarem. LXII.

AStra polumque dedit, quamvis obſtante noverca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper;
Et caſtigatum Libycæ ceroma palæſtræ;
Et gravis in Siculo pulvere fuſus Eryx;
Sylvarumque tremor, tacitâ qui fraude ſolebat
Ducere nec rectas, Cacus, in antra boves.
Iſta tuæ, Cæſar, quota pars ſpectatur arenæ?
Dat majora novus prælia manè dies.
Quot graviora cadunt Nemæo pondera monſtro?
Quot tua Mænalios collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris Iberi;
Eſt tibi, qui poſſit vincere Geryonem.
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguſte, dederunt
Alcidæ citò Dii, ſed tibi ſerò dabunt.

In Pontilianum. LXIII.

SÆpe ſalutatus, nunquam prior ipſe ſalutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

De hirundine. LXIV.

HYbernos peterent ſolito cùm more receſſus
Atthides, in nidis una remanſit avis.
Deprendêre nefas ad tempora verna reverſæ,
Et profugam volucres diripuere ſuæ.
Serò dedit pœna, diſcerpi noxia mater,
Debuerat: ſed tunc, cùm laceravit Itym.

Ad Lesbiam. LXV.

ARctoa de gente comam tibi Lesbia, miſi:
Ut ſcires quantò ſit tua flava magis.

In M. Antonium LXVI.

ANtoni, Pharios nil objecture Pothino,
Et leviùs tabulâ, quàm Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana ſtringis in ora?
Hoc admiſiſſet nec Catilina nefas.

Im-

Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco. LXVII.

INfusum sibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta est gula, centies comêsse!
Quantò major adhuc, nec accubare!

Ad Faustinum. LXVIII.

HUmida quà gelidas summittit Trebula valles,
Et viridis Cancri mensibus alget ager;
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio semper amica Noto.
Te, Faustine, vocant: longas bis exige messes
Collibus; hybernum jam tibi Tibur erit.

De origine Bacchi. LXIX.

QUi potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelem dicere, Rufe, patrem.

Ad Theodorum. LXX.

NOn donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est!
Dones tu mihi nec tuos libelles.

De Pompeio & filiis. LXXI.

POmpeios juvenes Asia, atque Europa: sed ipsum
Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
Quid mirum, toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

Ad Quinctum. LXXII.

QUæ legis caussâ nupsit tibi Lælia, Quincte,
Uxorem potes hanc dicere legitimam.

Ad Cinnam. LXXIII.

PRofecit poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam malè semper,
Nec posses unquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. LXXIV.

NArratur bellè quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auricula.

Ad Turanium. LXXV.

SI tristi domicœnio laboras,
Turani; potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles προπίνειν.
Viles Cappadocæ, gravesque porri.
Divisis cybium latebit ovis.
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigra coliculus virens patella,
Algentem modò qui reliquit hortum:
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum:
Et, quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ.
Vinum tu facies bonum bibendo.
Post hæc omnia fortè si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modò quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva est cœnula, (quis potest negare?)
Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec crassum dominus leget volumen.
Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
Parvi tibia condyli sonabit.

In Zoilum. LXXVI.

UNdecies unâ, surrexti Zoïle, cœnâ;
Et mutata tibi est syntheſis undecies:
Sudor inhæreret madidâ ne veſte retentus,
Et laxam tenuis læderet aspra cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
Frigus enim magnum syntheſis una facit.

Ad Severum. LXXVII.

NOn totam mihi, si vacabis, horam
Dones, & licèt imputes, Severe,
Dum noſtras legis, exigisque nugas.
Durum est perdere ferias, rogamus,
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quòd si legeris ipſe cum diſerto
(Sed numquid sumus improbi?) Secundo;
Plus multò tibi debiturus hic eſt,
Quàm debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit. nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit,
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

Ad Æmilianum. LXXVIII.

SEmper eris pauper, si pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc niſi divitibus.

In Gaurum. LXXIX.

QUid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſperdas, Gaure: puſillus homo es.

Ad Dindymum. LXXX.

INſequeris, fugio; fugis, inſequor: hæc mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Ad

Ad Gallam. LXXXI.

IAm triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo revocatur à Magiſtro:
Et blando malè proditus fritillo,
Arcana modò raptus è popina,
Ædilem rogat udus aleator,
Saturnalia tranſiere tota:
Nec munuſcula parva, nec minora
Miſiſti mihi, Galla, quæ ſolebas.
Sanè ſic abeat meus December.
Scis certè, puto, veſtra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
Imprimis mihi care Martialis:
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit, minùs anxius tremensque,
Magnas Cæsaris in manus venire.

De filio Domitiani. II.

NAscere, Dardanio promissum nomen Iulo
Vera deûm soboles: nascere, magna puer,
Cui pater æternas post secula tradat habenas,
Quique regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

Ad Domitianum. III.

CEnsor maxime, principumque princeps,
Cùm tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot, renata,
Tot spectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quòd pudica est.

Ad Cæcilianum. IV.

RUstica mercatus multis sum prædia nummis,
Mutua des centum, Cæciliane, rogo
Nil mihi respondes? tacitum te dicere credo,
Non reddes, ideo, Cæciliane, rogo.

De Thelesina. V.

IUlia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussa Pudicitia est:
Aut minùs, aut certè non plùs, tricesima lux est:
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit: adultera lege est.
Offendor mœchâ simpliciore minùs.

Ap

Ad Severum. VII.

PRætores duo, quatuor tribuni,
Septem cauſſidici, decem Poëtæ,
Cujuſdam modò nuptias petebant
A quodam ſene: non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Ad Lævinum. VIII.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro?
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

Petitorium. IX.

PAuca Jovem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi; ſed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogâſſe Jovem.
At quàm non tetricus; quàm nullâ nubilus irâ,
Quàm placido noſtras legerat ore preces:
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis:
Et Capitolinas itque reditque vias.
Die precor, ô noſtri die conſcia virgo Tonantis:
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare?
Sic ego, ſic breviter, poſitâ mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas?

In Marcum. X.

QUòd non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras; me paſcit aquoſa Peloris:
Non minùs ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Ut præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſten:
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

De Fabulla. XI.

IUrat capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla; numquid, Paulle, pejerat? nego.

De statua Julæ. XII.

QUis te Phidiaco formatum, Julia, cœlo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacitâ respondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut martis revocetur amor, summique Tonantis;
A te Juno petat cestos, & ipsa Venus.

In Laberium. XIII.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi; virum putabo.

De formica succino inclusa. XIV.

DUm Phaëthontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XV.

CInnam, Cinname, te jubes vocari.
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
Tu si Furius antè dictus esses,
Fur istâ ratione diceteris.

Ad Priscum, de Salonino. XVI.

SAncta Salonini terris requiescit Iberis,
Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te, Prisce, reliquit,
Vivit quâ voluit vivere parte magis.

In Posthumum Causidicum. XVII.

NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abesse furto,
Hoc judex sibi postulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,

Et

Et Syllas, Marioſque, Mutioſque
Magnâ voce ſonas, manuque totâ.
Jam die, Poſthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVIII.

MUtua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi:
Cùm mihi diviſſes, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem cruciás: jam rogo, Phœbe, nega.

De Stella & Ianthide. XIX.

PErpetuam Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit, plus dare non potui.
Hæc coram domina: ſed nequius illud in aurem:
Tu ne quid pecces, exiioſe, vide.
Sæpe ego laſcivum Martem furibunda cecidi,
Legitimos eſſet cùm vagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt, nullâ me pellice læſit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percuſſit pectora loro,
Plaga juvat: ſed tu jam dea cæde duos.

In Proculinam. XX.

QUòd nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modò, nunc facis maritum;
Ne lex Julia te notare poſſit:
Non nubis, Proculina, ſed fateris.

In deformem Candidatum. XXI.

TU licèt & manibus blandis, & vocibus inſtes:
Contra te facies imperioſa tua eſt.

De Cariſiano. XXII.

NIl laſcivius eſt Cariſiano;
Saturnalibus ambulat togatus.

Ad Marcellinum. XXIII.

MArcelline, boni ſoboles ſincera parentis,
Horrida Parrhaſio quem tegit urſa jugo;
Ille vetus pro te patriuſque quod optet amicus,
Accipe & hæc memori pectore vota tene:
Cauta ſit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enſes, ſævaque tela ferat.

Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

Ad Nepotem. XXIV.

BIs vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potiùs plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. XXV.

LIbertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ brèves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus,
Juncto Flaminiæ jacet sepulchro:
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

De eodem. XXVI.

NOn de plebe domus, nec avaræ verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cùm posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum, quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Patum. XXVII.

SEx sestertia si statim dedisses,
Cùm dixti mihi; sume, tolle, dono:

Debe-

Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

De morte Othonis. XXVIII.

CUm dubitaret adhuc belli civilis Envo,
Forsitan & posset vincere mollis Otho:
Damnavit multo staturum sanguine Martem,
Et fodit certâ pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sane vel Cæsare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Ad Diadumenum. XXIX.

MUnera da nobis Diadumene, larga, quot, inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes:
Et maris Ægæi sparsas per litora conchas;
Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
Quæque sonant pleno voceseque, manuseque theatro,
Cùm populus subiti Cæsaris ora videt.
Nolo quot gemmas dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

Ad Cæcilianum. XXX.

SEptem clepsydras magnâ tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam.
Ut tandem saties vocemque sitimque, rogamus
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXXI.

ADspicis ut parvus, nec adhuc trietetide plena
Regulus auditum laudet & ipse patrem?
Maternosque sinus viso genitore relinquat.
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, centumque viri, densumque coronâ
Vulgus & infanti Julia tecta placent,
Ac is equi soboles magno sic pulvere gaudet;
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.

Di ſervate, precor, matri ſua vota, patrique:
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

In Cinnam. XXXII.

PAter ex Marulla, Cinna, factus es ſeptem,
Non liberorum: namque nec tuus quiſquam,
Nec eſt amici, filiuſve vicini:
Sed in grabatis tegetibuſque concepti
Materna produnt capitibus ſuis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur eſſe ſe coci Santræ.
At ille ſimâ nare, turgidis labris,
Ipſa eſt imago Pannice palæſtritæ.
Piſtoris eſſe tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit & videt Damam?
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ ſic moventur ut ſolent aſellorum,
Quis morionis filium neget Gyrrhæ?
Duæ ſorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique ſunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si ſpado Coreſus, Dindymuſque non eſſet.

In raucum Poetam. XXXIII.

QUi recitat lanâ fauces & colla revinctus,
Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.

De Etruſci thermis. XXXIV.

ETruſci niſi thermulis lavaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ ſic tibi blandientur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinueſſa fervidique
Fluctus paſſeris, aut ſuperbus Anxur,
Non Phœbi vada, principeſque Baiæ.
Nuſquam tam nitidum micat ſerenum:
Lux ipſa eſt tibi longior, dieſque
Nullo tardiùs à loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore ſaxa
Quæ Ph[illegible] & Libys altiùs cecidit.

Siccos

Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
Et flammâ tenui calent ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Conrentus potes arido vapore,
Crudâ Virgine, Martiâve mergi;
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me supinâ
Jam dudum quasi negligenter audis,
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXXV.

DUm tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ,
Canaque sulphureis nympha natatur aquis;
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa jugeribus non onerosa suis.
Hîc mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus;
Hîc vestræ mihi sunt, Castrice, divitiæ.
Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
Currere, nec longas pertimuisse vias.
Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus:
Et satis est, pigro si licet esse mihi.

In Calliodorum. XXXVI.

FEstivè credis te, Calliodore, jocari;
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes:
Sic te convivam posse placere putas.
At si ego non bellè, sed verè dixero quiddam;
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXXVII.

VApulat assiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, fecit.

Ad Ianthida nymphan. XXXVIII.

NYmpha, mei Stellæ quæ fonte domestica puro
Laberis, & domini gemmea tecta subis;
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro;
Sive Camœnarum de grege nona venis:

Ex-

Exſolvit votis hâc ſe tibi virgine porcâ
Marcus, furtivam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

In Pomponium. XXXIX.

QUòd tam grande ſophos clamat tibi turba togata?
Non tu, Pomponi; cœna diſerta tua eſt.

Ad Lupercum. XL.

QUòd convivaris ſine me tam ſæpe, Lupercæ;
Inveni, noceam quâ ratione tibi.
Iraſcar licet uſque voces, mittaſque, rogeſque,
Quid facies? inquis, quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XLI.

HOc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis illi quamvis Tellus placata leviſque;
Artificis levior non poteſ eſſe manu.

De Andragora. XLII.

LOtus nobiſcum eſt, hilaris cœnavit; & idem
Inventus mane eſt mortuus Andragoras.
Tam ſubitæ mortis cauſſam, Fauſtine, requiris?
In ſomnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XLIII.

QUòd ſemper caſiaque, cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ,
Fragras plumbeâ Nicerotianâ;
Rides nos, Coracine, nil olentes.
Malo, quàm bene olere, nil olere.

In Phœbum. XLIV.

MEntiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te melius ſpongia, Phœbe, poteſt.

Ad

Ad Aulum Pudentem. XLV.

CErnere Parthaſios dum te juvat, Aule, Tyrones
Comminus, & Scythici ſidera ferre poli;
O quàm penè tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!
Quamvis laſſa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudor.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta deos:
Soſpite me ſoſpes Latias revehêris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram. XLVI.

ET dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus
Propter ſexcentas Bacoara gauſapinas;
Optat & obſcuras luces, ventoſque, niveſque:
Odit & hybernos, ſi tepuere, dies.
Quid fecere mali noſtræ tibi, ſæva, lacernæ,
Tollere de ſcapulis quas levis aura potuit?
Quantò ſimplicius, quantò eſt humanius iſtud;
Menſe vel Auguſto ſumere gauſapinas?

De Pompillo. XLVII.

REm factam Pompillus habet, Fauſtine: legetur,
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
Sic leve flavorum valeat genus uſipiorum,
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.
Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur:
Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatis.
Quàm multi tineas paſcunt blatraſque diſerti!
Et redimunt ſoli carmina docta coci?
Neſcio quid plus eſt, quod donat ſecula chartis:
Victurus genium debet habere liber.

In invidum. XLVIII.

LAudat, amat, cantat noſtros mea Roma libellos:
Meque ſinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit,
Hoc volo, nunc nobis carmina noſtra placent.

Ad

Ad Oppianum hæredipetam. XLIX.

A Misit pater unicum Silanus:
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Ad Marianum. L.

SCis te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo:
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine defiebit vero tua fata dolore?
Si cupis ut ploret; des, Mariane, nihil.

In detractorem. LI.

CUm sis nec rigidâ Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsutâ peperit rubicunda sub ilice conjux;
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas?
Has, inquam, nugas quibus aurem advertere totam
Non adspernantur proceres urbisque, foriquè;
Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propiùs magni certamina Circi.
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis tibi cor limante Minervâ
Aerius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multò sapit altiùs istud,
Quod cum pontificibus laxis & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.

Ac

At si quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe:
Stigmata nec vafrâ delebis Cinnamus arte.
Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licèt & lambat digitoſque, manuſque:
Si dolor & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Utius erit, vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

Ad Tuccam. LII.

HExametris epigramma facis ſcio dicere Tuccam:
Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt, ſolet hoc quoque, Tucca,
Si breviora probas, diſticha ſola legas. (licetque:
Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi; ſcribere, Tucca, mihi.

De Morte Eutychi pueri. LIII.

FLete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino
Naiades, & luctus ſentiat ipſa Thetis,
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Caſtrice, dulce decus.
Quidquid id eſt, ſubitæ quæcunque eſt cauſſa rapinæ:
Sit precor & tellus mitis, & unda tibi.

Ad Martianum. LIV.

SExageſima, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto, jam ſecunda Cottæ;
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Oſtendit digitum, ſed impudicum,
Alcinti, Daſioque, Symmachoque.
At noſtri bene computentur anni,
Et, quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores
A vita meliore ſeparentur;
Infantes ſumus, & ſenes videmur.
Ætatem Priamique Neſtoriſque
Longam qui putat eſſe, Martiane,

Mul-

Multùm decipiturque falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

De Cilice fure. LV.

FUr notæ nimiùm rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacua manu redire;
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

Ad Esculanum. LVI.

MEdio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem semitactus unguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis;
Mentitur, Esculane: non habet dentes.

In Pontiam. LVII.

CUm mittis turdumve mihi, quadramve placentæ:
Sive femur leporis, sive quid his simile;
Buccellas mississe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

Epitaphium Fusci. LVIII.

ILle sacri lateris custos, Martisque togati,
Credita cui summi castra fuere ducis,
Hîc situs est Fuscus, licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

In Afram. LIX.

CUm sis tam pauper, quàm nec miserabilis Irus;
Tam juvenis quàm nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quàm nec, cùm vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappa locum sex onus esse juvat?
Rideris multóque magis traduceris, Afer,
Quàm nudus medio si spatiere foro.
Non aliter monstratur Atlas cum compare gigno,
Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
Invidiosa tibi quàm sit lectica requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Ad

Ad Aulum, de Phryge luſco. LX.

TOtot nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic Heras medicus; bibas caveto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, oculo, valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet, exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

Ad Lupum. LXI.

TRiſtis es, & felix: ſciat hoc fortuna caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

Ad Cæſarem, de roſis hybernis. LXII.

UT nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hybernas ambitioſa roſas:
Navita derifit Pharios Memphiticus hortos,
Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus, greſſumque oculoſque ferebat,
Textilibus ſertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ juſſus jam cedere brumæ,
Mitte tuas meſſes; accipe, Nile, roſas.

Ad Rufum. LXIII.

QUidam me modò, Rufe, diligenter
Inſpectum, velut emptor, aut laniſta,
Cùm vultu digitoque ſubnotâſſet,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias jocoſque novit
Aurem qui modò non habet Batavam?
Subriſi modicè: levique nutu
Me, quem dixerat eſſe, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: quia ſum malus Poëta.
Hoc ne ſæpius accidat Poëtæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

Ad

Ad Domitianum. LXIV.

QUantum solicito fortuna parentis Etrusco;
Tantum, summe ducum, debet uterque tibi.
Nam tu missa tuâ revocâsti fulmina dextrâ:
Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
Esse quod & comiti contigit, & reduci.

De Philippo. LXV.

OCtaphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

In mortuum Rufum Camonium. LXVI.

EDitus est sextus fine te mihi, Rufe Camoni,
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine læso
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo:
Et resonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quàm brevis occidit ætas:
Viderat Alphei præmia quinque modò.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

Pro vino gelida temperato. LXVII.

SEtinum, dominæque nives, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult hæres divitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi laudat, aquam.

Ad Cæsarem. LXVIII.

DI tibi dent, & tu Cæsar quæcunque mereris:
Dî mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

Ad

Ad Cæcilianum. LXIX.

MAne salutavi vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

Ad Rufum de Panareto potore. LXX.

CUm peteret seram mediâ jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus;
Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse:
(Nec fuerat soli tanta lagena satis)
Ille fide summâ testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui,
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe, merum biberat.

In Ammianum. LXXI.

COelatus tibi cùm sit, Ammiane,
Serpens in patera Myronis arte;
Vatinana bibis, bibis venenum.

De Thaide. LXXII.

TAm malè Thaïs olet, quàm non fullonis avari
Testa vetus, mediâ sed modò fracta viâ:
Non ab amore recens hircus, non ora leonis;
Non detracta cani Transtiberina cutis:
Pullus abortivo nec cùm putrescit in ovo;
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depositâ quoties balnea veste petit:
Psilotro nitet, aut acidâ latet oblita cretâ;
Aut tegitur pingui terque quaterque fabâ.
Cùm bene se tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cùm fecit, Thaïda Thaïs olet.

De Calpetiano. LXXIII.

POnuntur semper chrysendeta Calpetiano,
Sive foris, seu cùm cœnat in urbe domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet imò suum.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

ACcipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusæ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterat lorica vocari:
Pectore cùm sacro sederit, ægis erit.

De eadem.

INvia Sarmaticis domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri:
Felix sorte tuâ! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmatæque ducem, sed citò, redde togæ.

Ad. Pontilianum. II.

CUr non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

De Oppiano. III.

ESset, Castrice, cùm mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

Ad Cæsarem, de reditu. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera togæ;
Redde deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licét.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

De eodem. V.

ECquid hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?

Cer-

Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis,
Credo tibi; verum dicere, Fama soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:
Martis laurigerâ cuspide pila virent.
Rursus, iô, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tuâ, Cæsar, in urbe sonas.
Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

De eodem. VI.

HYberna quamvis Arctos & rudis Peuce,
Et ungularum pulsibus calens Isther,
Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te, summe mundi rector, & parens orbis:
Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis sumus, Cæsar;
Adeóque mentes omnium tenes unus,
Ut ipsa magni turba nesciat Circi
Utrumne currat Passerinus, an Tigris.

De eodem. VII.

NUne hilares, si quando mihi, nunc ludite, Musæ:
Victor ab Othryfio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December;
Jam licet ingenti dicere voce; Venit.
Felix sorte tuâ, poteras non cedere Jano,
Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
Festa coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cùm comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

De Cassilio. VIII.

CUm sexaginta numeret Cassilius annos,
Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

In Olum. IX.

IN lucem cœnat Sertorius: Ole quid ad te?
Cùm liceat totâ sternere nocte tibi.

Septin-

Septingenta Tito debet Lupus: Ole quid at te?
Assem ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,
Quodque magis curæ convenit esse tuæ,
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quid pertinet ad te:
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad Aulum Pudentem. X.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quàm me nimiùm probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas?

Ad Faustinum. XI.

SIc me fronte legat dominus, Faustine, severa,
Excipiatque meos quâ solet aure jocos:
Ut mea nec justè quos odit pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest, cupiant cùm quidam nostra videri,
Si qua Lycambeo sanguine tela madent?
Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre diemque negant!
Ludimus innocui: scis hoc bene. juro potentis
Per genium famæ, Castalidumque gregem;
Perque tuas aures magni mihi numinis instar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

De Lycoride. XII.

DUm Tiburtinis albescere collibus audit
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur.
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
Aura valet! parvo tempore nigra redit.

Ad Regulum. XIII.

ÆRa domi non sunt, superest hoc, Regule, tantum
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

Ad

Ad Bibliothecam Julii Martialis. XIV.

RUris Bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem:
Inter Carmina sanctiora si quis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inseras vel imo,
Septem quos tibi misimus libellos,
Auctoris calamo sui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Juli Bibliotheca Martialis.

De fragmento Argus. XV.

FRagmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti;
Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
Sanctior est salvâ parva tabella rate.

In Sanctram. XVI.

NIhil est miserius, nec gulosius Sanctrâ,
Rectam vocatus cùm recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captavit;
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubescit pejerare de turdo;
Et ostreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ sordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et punicorum pauca grana malorum,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cùm jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum.
Colligere longâ turpe nec putat dextrâ
Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Nec

Nec esculenta sufficit gulæ præda.
Misto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas dum domum tulit scalas,
Seque obseratâ clausit anxius cellâ,
Gulosus ille postero die vendit.

Ad Pollam, de natali Lucani. XVII.

HÆc est illa dies, quæ, magni conscia partûs,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullâque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

De eodem. XVIII.

VAtis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba favete sacris.
Hæc meruit, cùm te terris, Lucane, dedisset,
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

Ad Phœbum, de eodem. XIX.

PHœbe, veni; sed quantus eras cùm bella canenti
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.

In maledicum, amicitiæ pestem. XX.

CUm Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:
Thesea Perithoi destituisset amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras dissociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis;
Sit tecum mihi, quod cum Juvenale velis.

In blandum poetam. XXI.

DUlcia cùm tantùm scribas epigrammata semper,
Et cerussatâ candidiora cute;
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit; ó demens, vis tamen illa legi.
Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:
Nec graia est facies, cui gelasinus abest.

Infan-

Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

Ad Apollinarem. XXII.

APollinarem conveni meum, Scazon,
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris totâ,
Noto rogabis ut favore sustenter.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

De apro sibi misso à Dextro. XXIII.

TUscæ glandis aper populator, & illice multâ
Jam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter;
Præda jaces nostris invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & arcano mista Falerna garo:
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
Conturbator aper, vilius esurio.

Ad Fuscum. XXIV.

SIc Tiburtinæ crescat tibi sylva Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus:
Nec Tartessiacis Pallas tua, Lusce, traperis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus:
Sic fora mirentur, sic te Pallatia laudent,
Exeolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præstat tibi parva December,
Excipe, sed certâ, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res est hæc ardua: sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Regulum. XXV.

RAucæ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias

Et fœtum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis
De noſtro tibi rure miſſa credis?
O quàm, Regule, diligenter erras:
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt;
Id totâ mihi naſcitur Suburrâ.

Ad Atticum. XXVI.

ATtice, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec ſinis ingentem conticuiſſe domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At juvenes alios fractâ colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordibus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi ſtipitis ictus hebes:
Vara nec injecto ceromate brachia tendis:
Non harpaſta vagus pulverulenta rapis:
ſed curris niveas tantùm prope Virginis undas;
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area ſervit,
Ludere, cùm liceat currere, pigritia eſt.

In Cinnam. XXVII.

SOrdidior cœno cùm ſit toga, calceus autem
Candidior primâ ſit tibi, Cinna, nive;
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
Collige, Cinna, togam; calceus ecce petit.

Ad Severum, de balneis Charini. XXVIII.

QUo poſſit fieri modo, Severe,
Ut vir peſſimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, ſed ciò quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus ecce de malignis
Qui ſic raucidulo loquatur ore:

Ut

Ut quid tu domini deique nostri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis Charini.

Ad Stellam. XXIX.

CUm pluvias madidumq; Jovem perferre negaret,
Et rudis hyberno villa nataret aquis,
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat Boreæ stridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad Castricum, de quæstoria nota damnatoria. XXX.

NOsti mortiferum quæstoris, Castrice, signum?
Est operæ pretium discere theta novum,
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Lethalem juguli jusserat esse notam.
Turpis ab invisо pendebat stilla naso,
Cùm flaret madidâ fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus, quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

De Polyphemi & Scyllæ imaginibus. XXXI.

TAntus es, & talis nostri, Polypheme, Severi,
Ut te mirari possit & ipse Cyclops.
Sed nec Scylla minus, quòd si fera monstra duorum
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

De Cælio. XXXII.

DIscursus varios, vagumque manè,
Et fastus, & ave potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram,
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laboriоso;
(Quantum cura potest, & ars doloris!)
Desit fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Etrusci. XXXIII.

HIc jacet ille senex, Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus utrumque deum:

Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
Miscuit: Elysium possidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventâ:
Hic propè ter senas vixit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. XXXIV.

COsmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris,
Cosmica, Semproni, tam mala quàm bona sunt.

Ad Castricum. XXXV.

MUneribus cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
Nos tenues in utroque sumus, vincique parati:
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

In Cinnam. XXXVI.

PRimum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, ut citò, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præstas, nec citò, Cinna, negas.

Ad Ovidium, Cæsonii exsulantis comitem. XXXVII.

MAximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti:
Qui modò nolueras consulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hoc præsens, venturaque turba; fuisse
Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ad eundem. XXXVIII.

FAcundi Senecæ potens amicus,
Cato proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Felix litera paginâ salutat.

Hunc

Hunc tu per Siculas ſecutus undas,
O nullis Ovidi taceende linguis,
Spreviſti domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes exſuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exſuli Neronis.

Ad Priſcum. XXXIX.

COmmendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctiùs ore loqui;
Excrucias multis pariter me teque diebus:
Et tua de noſtro, Priſce, Thalia placet.
Divitibus poteris muſas, elegoſque ſonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Ad Licinium Suram. XL.

DOctorum Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus Priſca graves lingua reduxit avos;
Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
Guſtatâ Lethes penè remiſſus aquâ.
Perdiderant jam vota meum, ſecuraque flebat
Triſtitia; & lacrymis uſque peractus erat.
Non tulit invidiam taciti regnator AVerni,
Et raptas fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falſa querelas
Moverit: & fruetis poſteritate tuâ.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reverſa diem.

De Annio. XLI.

CUm menſas habeat ferè ducentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete lauti.
Nos offendimur ambulante cœnâ.

Ad Severum. XLII.

PArva ſuburbani munuſcula mittimus horti
Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

Ad Urbicum de Aucto XLIII.

MErcari nostras si te piget, Urbice, nugas;
Et jucunda tamen carmina nôsse libet:
Pompeium quæras (& nôsti forsitan) Auctum,
Ultoris prima Martis in æde sedet
Jure madens, varioque togæ limatus in usu.
Non lector meus hic, Urbice, sed liber est.
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, si vellet, poterat scripsisse videri:
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licèt à decima (nec enim satìs antè vacabit)
Solicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licèt, ille sonabit:
Et cùm, jam satìs est, dixeris; ille leget.

Ad Auctum. XLIV.

GRatum est, quòd Celeri nostros legis, Aucte, libellos,
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Major me tanti reverentia turbat; & aures
Non auditoris, judicis esse puto.

In Umbrum. XLV.

OMnia misisti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies;
Bis senos triplices, & dentiscalpia septem:
His comes accessit spongia, mappa, calix;
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena sapæ:
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere testa gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodiùs nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

In Nasidianum. XLVI.

SEmper manè mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum solicitentque meum.
Jam prior ad fœcem, sed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumpsi salsasque molas, & thuris acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt,
Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

Ad Rabirium. XLVII.

ASstra polumque tuâ cepisti mente, Rabiri,
Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

Ad Titum, de Cæciliano. XLVIII.

NOn cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus,
Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Jovem. XLIX.

TArpeiæ venerande rector aulæ,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cùm votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestas:
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti
Ne succenseris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare.
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Domitianum. L.

ABstulerat totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et modo quæ fuerat semita facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densa nec cæca novacula turba;
Occupat aut totas nigra popina vias.

Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina servant,
Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

De Silio. LI.

PErpetui nunquam moritura volumina Silî,
Qui legis, & Latiâ carmina digna togâ;
Pierios tantùm vati placuisse recessus
Credis, & Aoniæ Bacchica serta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quàm Ciceronis opus,
Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bis senis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit;
Emeritos Musis & Phœbo tradidit annos:
Proque suo celebrat nunc Helicona foro.

In Cinnamum. LII.

QUi tonsor fueras totâ notissimus urbe,
Et posthæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes, Ætnæque regna petîsti,
Cinname, cùm fugeres tristia jura fori.
Quâ nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magister,
Non cynicus, non tu Stoïcus esse potes.
Vendere nec vocem Siculis plausumque theatris,
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

In Gargilianum. LIII.

LIs te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miser, & demens! viginti litigat annis
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. LIV.

HÆredem Fabius Labienum ex asse reliquit:
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

Ad Instantium Rufum. LV.

COmmendare meas, Instanti Rufe, Camœnas,
Parce precor socero: seria forsan amat.
Quòd si nugaces admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

De

De Theophila, ad Canium. LVI.

HÆc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
Cujus Cecropiâ pectora dote madent.
Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,
Nec minùs esse suum Stoïca turba velit.
Vivet opus, quodcunque per istas miseris aures;
Tam non fœmineum nec populare sapit.
Non tua Pantænis nimium se præferat illi,
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
Castior hæc, & non doctior illa fuit.

De familia ficosa. LVII.

FIcosa est uxor, ficosus & ipse maritus:
Filia ficosa est, & gener, atque nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cùm sint ficosi pariter juvenesque senesque,
Res mira est; ficos non habet unus ager.

Ad Paullum. LVIII.

GRatus sic tibi, Paulle, sit December:
Nec vani triplices, brevesque mappæ,
Nec thuris veniant leves selibræ:
Sed lances, ferat, aut scyphos avorum.
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potiùs juvat capitque,
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandris & vitreo latrone clausos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis sinistras:
Si quisquam mea dixerit malignus.
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et quantum poteris, sed usque, clames,
Non scripsit meus ista Martialis.

Ad Maximum. LIX.

ESquiliis domus est, domus est tibi colle Diana,
Et tua patricius culmina vicus habet.

Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
Inde novum, veterem prospicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requiram.
Quisquis ubiq; habitat, Maxime, nusquam habitat.

Ad Philomusum. LX.

Quòd te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimiùm tibi placere.
Delectas, Philomuse: non amaris.

In Tuccam. LXI.

Exigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

In Papilum. LXII.

Dum Saxerani ponatur cauda lacerti;
Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est;
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos,
Mittis, habes nec cor, Papile, nec genium.

Ad Severum. LXIII.

Potavi modò consulare vinum.
Quæris quàm vetus atque liberale?
Ipso consule conditum: sed ipse
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

Ad Faustinum. LXIV.

Quatenus Odrysios jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere; jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula quæris amici
Commendare, ferat carmina nostra puer.
At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

Ad Lausum. LXV.

Triginta toto mala sunt epigrammata libro,
Si totidem bona sunt; Lause, liber bonus est.

De Eutrapelo. LXVI.

EUtrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
Expungitque genas; altera barba subit.

Ad Librum. LXVII.

DUm mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & argutâ picta tabella manu:
I, liber, ad Geticam Peucen, Istrumque racentem,
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia dona, sodali:
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Ad Sabellum. LXVIII.

QUòd non insulsè scribis tetrasticha quædam;
Distticha quod bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror, facile est epigrammata bellè
Scribere; sed librum scribere difficile est.

In Sextum. LXIX.

AD natalitias dapes vocabar,
Essem cùm tibi, Sexte, non amicus,
Quid factum est, rogo, quid repentè factum
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quòd sum præteritus vetus sodalis?
Sed causam scio, nulla venit à me
Argenti tibi libra pustulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non est sportula, quæ negotiatur:
Poscis munera, Sexte, non amicos,
Jam dices mihi, vapulet vocator.

De amoribus absurdis. LXX.

SI meus auritâ gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope:
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;
Si Cronus similem cercopithecon amat:
Delectat Marium si perniciosus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet:

Sibi

Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Cæca Cupidinei cur non amet ora Labyeæ,
Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

Ad Lauſum, deſuis libris. LXXI.

FErtur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos
Inter delicias pulchra Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, juveniſque, puerque,
Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quàm ſi mea carmina cantent
Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt:
Quàm meus Hiſpano ſi me Tagus impleat auro,
Paſcat & Hybla meas, paſcat Hymettos apes.
Non nihil ergo ſumus, nec blandæ munere linguæ
Decipimur, credam jam puto, Lauſe, tibi.

Apollinari mittit coronam roſeam. LXXII.

I, Felix roſa mollibuſque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, ſed olim,
Sic te ſemper amet Venus, memento.

Ad Creticum. LXXIII.

JActat inæqualem Matho me feciſſe libellum:
Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
Æquales ſcribit libros Calvinus & Umber.
Æqualis liber eſt, Cretice, qui malus eſt.

In Baccaram. LXXIV.

SI quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigidâ triſtis me voce Secundus:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur clarèque, palamque:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi triraſque lacernas:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere murus;
Dicere ne poſſis, Baccara, *quid ſit opus.*

Ad

Ad Narniam. LXXV.

NArnia, ſulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo;
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quinctum
Te juvat, & lentâ detinuiſſe morâ?
Quid Nomentani cauſſam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretioſus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto;
Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

De Papilo. LXXVI.

UNguentum fuerat, quod onyx modò parva gerebat:
Olfecit poſtquam Papilus, ecce garum eſt.

In Linum. LXXVII.

BRuma eſt, & riget horridus December;
Audes tu tamen oſculo nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, baſiare Romam.
Quid poſſis graviuſque, ſæviuſque
Percuſſus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore baſiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque;
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit ſupinis
Tonſor Cinyphio Cilix marito.
Quare ſi tibi ſenſus eſt, pudorque;
Hybernas, Line, baſiationes
In menſem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Urbici pueri. LXXVIII.

COnditus hîc ego ſum Baſſi dolor Urbicus infans;
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.

Sex-

Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricæ cùm mala penſa deæ.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrymas tumulo, qui legis iſta, meo.
Sic ad Lethæas, niſi Neſtore ſerior, undas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

Ad Librum, de Caſio Sabino. LXXIX.

NOſti ſi bene Cæſium, libelle,
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc vel occupato.
Inſtent mille licèt premantque curæ,
Noſtris carminibus tamen vacabit:
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum tibi nominis paratur!
O quæ gloria, quàm frequens amator!
Te convivia, te forum ſonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris, omnibus legêris.

Ad Caſtorem. LXXX.

OMnia, Caſtor, emis: ſic fiet, ut omnia vendas;

Ad Criſpinum. LXXXI.

SIc placidum videas ſemper, Criſpine, Tonantem;
Neo te Roma minùs, quàm tua Memphis amet.
Carmine Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula,
(Namque ſolent ſacrâ Cæſaris aure frui)
Dicere de nobis, ut lector candidus aude:
Temporibus præſtat non nihil iſte tuis.
Nec Marſo nimiùm minor eſt, doctoque Catullo,
Hoc ſatis eſt; ipſi cætera mando Deo.

Ad

Ad Ponticum. LXXXII.

Pontice, per reges discurris, & omnia lustras:
Magna quidem sequeris, Pontice; magnus homo es.
Pontice, si qua facis, sine teste facis, sine turba:
Non adhibes multos, Pontice; cautus homo es.
Pontice, te celebrem formâ natura creavit:
Dignus eras Helenâ, Pontice, pulcher homo es.
Pontice, voce tuâ posses adamanta movere:
Vox tua dulce sonat, Pontice; dulcis homo es.
Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VIII.

Imperatori Domitiano, Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis salutem.

Omnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id est, vitam dedisti, tibi supplicant: & puto propter hoc legentur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia successerat: quam quidem subinde aliquâ jocorum missurâ variari tentavimus, nec cœlesti verecundia tua laudes suas, qua facilius te fatigare possunt, quàm nos satiare omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & suprema fortuna viris ita scripta sint, ut mimicam verborum licentiam affectâsse videantur: ego tamen illis non permisi tam lascivè loqui, quàm vulgò solent. Cùm pars libri & major & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit, meminerit non, nisi religionis purificatione lustratus, accedere ad templa debere. Quodut custodituram me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

Ad librum suum. I.

LAurigeros Domini liber intrature penates,
Disce verecundo sanctiùs ore loqui.
Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus,
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

Ad Ianum. II.

FAstorum genitor parensque Janus
Victorem modò cùm videret Istri,
Tot vultus sibi non satis putavit;
Optavitque oculos habere plures.
Et linguâ patriter locutus omni;
Terrarum Domino, Deoque rerum

Pro-

Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

Ad Musam. III.

QUinque satis fuerant, vel sex, septemve libelli;
Et nimium: quid adhuc ludere, Musa, juvat?
Sit pudor, & finis, jam plus nihil addere nobis
Fama potest: teritur noster ubique liber.
Et cùm rupta situ Messalæ saxa jacebunt,
Altaque cùm Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram; cùm sic respondit nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An juvat ad tragicos soccum transferre cothurnos,
Aspera vel paribus bella tonare modis;
Prælegat ut tumidus raucâ te voce magister,
Oderit & grandis virgo bonusque puer?
Scribant ista graves nimium, nimiúmque severi,
Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos:
Agnoscat mores vita legatque suos.
Angustâ cantare licet videaris avenâ,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

Ad Domitianum. IV.

QUantus, io, Latias mundi conventus ad aras
Suscipit, & solvit pro duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantùm,
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra dei.

Ad Macrum. V.

DUm donas, Macer, annulos puellis;
Desisti, Macer, annulos habere.

In Eutum. VI.

ARchetypis vetuli nihil est odiosius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia malo luto.

Argenti

Argenti furiosa sui cùm stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ:
Ferret ut hæc muros struxit Apollo lyrâ.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus
Cum Lapithis; pugnâ debite cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hoc Scyphus est, in quo misceri jussit amicis
Largius Æacides, & bibit ipse merum.
Hac propinavit Bytiæ pulchertima Dido
In patera, Parygio cùm data cœna viro est.
Miratus fueris cùm prisca toreumata multùm,
In Priami cyathis Astyanacta bibes.

In Cinnam. VII.

HOc agere est causlar, hoc dicere, Cinna, disertè,
Horis, Cinna, decem dicere verba novem?
Sed modò clepsydras ingenti voce petisti
Quattuor: ô quantum, Cinna, tacere potes!

Ad Janum, de reditu Cæsaris. VIII.

PRincipium des, Jane, licèt velocibus annis,
Et revoces vultu secula longa tuo:
Te primum pia thura rogent, te vota salutent:
Purpura te felix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

Ad Quinctum. IX.

SOlvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quamprimùm: brevis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

De Basso. X.

EMit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi, lucri fecit.
Adeò bene emit? inquis, immo non solvit.

Ad Domitianum. XI.

PErveniſſe tuam jam te scit Rhenus in urbem:
Nam populi voces audit & ille tui.

Sar-

Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque
Lætitiæ clamor terruit ipse novæ.
Dum te longa sacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater missos currere sensit equos,
Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

Ad Priscum. XII.

UXorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non aliter fuerint fœmina virque pares.

Ad Gargilianum. XIII.

MOrio dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

In crudelem amicum. XIV.

PAllida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus:
Hybernis objecta notis specularia puros
Admittunt soles, & sine fæce diem.
At mihi cella datur, non totâ clausa fenestrâ,
In qua nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

Ad Domitianum. XV.

DUm nova Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat Populus, dat gratus eques, dat thura Senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor ista tuæ laurea pacis erit,
Quòd tibi de sancta credis pietate tuorum,
Principis est virtus maxima, nôsse suos.

In Ciperum. XVI.

PIstor qui fueras diu, Cipere,
Nunc causas agis, & ducena quæris.
Sed consumis, & usque mutuaris.

Api-

A piſtore, Cipere, non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, cauſſam:
Miſiſti nummos quot mihi? mille, quid eſt?
Narrâſti nihil, inquis, & à te prodita cauſſa eſt:
Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

Ad Cirinium. XVIII.

SIc tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Ut mecum poſſis, vel prior ipſe legi:
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos poſſet cùm ſuperare modos:
Et vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cùm poſſet tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. XIX.

PAuper videri Cinna vult; & eſt pauper.

Ad Varum. XX.

CUm facias verſus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: non ſapis, atque ſapis.

De reditu Domitiani, ad Phoſphorum. XXI.

PHoſphore, redde diem; quid gaudia noſtra moraris.
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma rogat placidi numquid te pigra Booтæ
Plauſtra vehunt, lento quòd nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo ceder nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus & Æthon
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Jam, Cæſar, vel nocte veni: ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

In Gallicum. XXII.

INvitas ad aprum; ponis mihi, Gallice, porcum,
Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

Ad Rusticum. XXXIII.

ESse tibi videor sævus, nimiúmque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum?
Si levis ista tibi flagrorum causa videtur,
Ex qua vis causa vapulet ergo cocus?

Ad Domitianum. XXIV.

SI quid fortè petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit si mea charta; dato.
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura precesque Jovem,
Qui fingit sacros auro vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

VIdisti semel, Oppiane, tantùm
Ægrum me malè: sæpe te videbo.

Ad Domitianum. XXVI.

NOn tot in Eöis timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hircano qui fugit albus equo,
Quod tua Roma novas vidit, Germanice, tigres;
Delicias potuit nec numerare suas.
Vincit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,
Et victoris opes divitiasque dei.
Nam cùm captivos ageret sub curribus Indos,
Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique;
Si sapis & sentis, hic tibi ait, morere.

De toga sibi à Parthenio donata. XXVIII.

DIc toga, facundi gratum mihi munus amici,
Esse velis cujus fama decusque gregis?
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Quâ saturat Calabris culta Galesus aquis?

An Tarteſſiacus ſtabuli nutritor Iberi
Bætis in Heſperia te quoque lavit ove?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
Quem priùs aſtrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit livere veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapſa liguſtra,
Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor. Paphiæque columbæ;
Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licèt hæc primis nivibus ſint æmula dona,
Non ſunt Parthenio candidiora ſuo.
Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbè
Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.
Non Athamanteo potiùs me mirer in auro;
Æolium dones ſi mihi, Phryxe, pecus.
O quantos riſus pariter ſpectata movebit
Cum Pallatina noſtra lacerna toga!

De Diſtichis. XXIX.

DIſticha qui ſcribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt?

De ſpectaculo Scævola. XXX.

QUi nunc Cæſareæ luſus ſpectatur arenæ,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Adſpicis, ut teneat flammas, pœnâque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus amat: totis paſcitur illa ſacris.
Quòd niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in laſſos ire ſiniſtra focos.
Scire piget, poſt tale decus, quid fecerit antè:
Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi nôſſe manum.

De columba Aretulla. XXXI.

AEra per tacitum delapſa ſedentis in ipſos
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
Luſerat hoc caſus, niſi inobſervata maneret,
Permiſſâque diu nollet abire fugâ.

Si

Si meliora piæ fas est sperare sorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæcà Sardois tibi forsitan exsulis oris,
Fratre reversuro, nuncia venit avis.

Ad Paullum, de Phiala. XXXII.

DE prætoricia folium mihi, Paulle, corona
Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hâc fuerat nuper nebulâ tibi pegma perunctum,
Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magis astuti derasa est ungue ministri
Bractea de fulcro (quod reor esse) tuo?
Illa potest culicem longè sentire volantem,
Et minimi pennâ papilionis agi.
Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ,
Et leviter fuso rumpitur icta mero.
Hoc linitur sputo Jani caryota Calendis,
Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.
Lenta minùs gracili crescunt colocasia filo:
Plena magis nimio lilia Sole cadunt:
Nec vaga tam tenui discursat aranea tela;
Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
Fortior & tortos servat vesica capillos.
Et mutat Latias spuma Batava comas.
Hâc cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
Talia lunatâ splenia fronte sedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cùm mittere posses;
Mittere cùm posses vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cùm mittere pos-
Denique cùm posses mittere, Paulle, nihil. (ses?

In jactatorem. XXXIII.

ARchetypum Myos argentum te dicis habere:
Quod sine te factum est, hoc magis archetypum est.

In pessimos conjuges. XXXIV.

CUm sitis similes, paresque vitâ,
Uxor pessima, pessimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

Ad Domitianum. XXXV.

REgia pyramidum, Cæsar, miracula ride:
Jam tacet Eôum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aulæ,
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas adsurgere montes:
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris,
Inferiore tonet nube serenus apex.
Et priùs arcano satietur lumine Phœbi,
Nascentis Circe quàm videt ora patris.
Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo: sed minor est domino.

Ad Polycarmum. XXXVI.

QUòd Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis, tibi habe, Polycarme, tabellas;
Et Cajetano millia crede duo.

Ad Meliorem. XXXVII.

QUi præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat.
At si quis dare nomini relicto
Post manes, tumulumque perseveret,
Quærit quid nisi parciùs dolere?
Refert sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente famâ:
Qui solemnibus anxius sepulti
Nomen non sinis interire Blæsi;
Et de munifica profusus arca
Ad natalitium diem colendum,
Scribarum memori piæque turbæ

Quòd

Quòd donas, facis ipse Blæsianum.
Hoc longùm tibi vita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Domitianum. XXXVIII.

QUi Pallatinæ caperet convivia mensæ,
Ambrosiasque dapes, non erat antè locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
Et Ganymedeâ pocula mixta manu.
Esse velis, oro, serus conviva Tonantis,
At tu si properas Jupiter, ipse veni.

Ad Priapum. XXXIX.

NOn horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, custos,
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et sylvam domini focis reserves.
Si defecerit hæc, & ipse lignum es.

Ad Faustinum. XL.

TRistis Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo!
Me certè tristem fecit Athenagoras.

Ad Mathonem. XLI.

SI te sportula major ad beatos
Non corruperit, ut solet: licebit
De nostro, Matho, centies laveris.

In Fabium & Christillam. XLII.

EFfert uxores Fabius, Christilla maritos;
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe Venus: quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

Ad Titullum. XLIII.

TItulle, moneo, vive semper; hoc serum est;
Sub pædagogo cœperis licet, serum est.
At tu, miser Titulle, nec senex vivis:
Sed omne limen conteris salutator,
Et manè sudas urbis osculis udus.

Foroque triplici ſparſus ante equos omnes,
Ædemque Martis, & coloſſon Auguſti,
Curris per omnes tertiaſque quinctaſque.
Rape, tongere, aufer, poſſide: relinquendum eſt.
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit hæres, te nihil reliquiſſe;
Supraque pluteum te jacente, vel ſaxum,
Fartus payro dum tibi torus creſcit,
Ridebit omnes hic ſuperbior flentes.

Ad Flaccum, de reditu Pr. Terentii. XLIV.

PRiſcus ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo
Amphora centeno conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?
Tam juſto dabitur quando calere mero?
Cùm te, Flacce, mihi redder Cythereïa Cypros,
Luxuriæ fiet tam bona cauſa meæ.

In varie ſe tondentem. XLV.

PArs maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt,
Pars vulſa eſt: unum quis putet eſſe caput?

De abolla Criſpini. XLVI.

NEſcit cui dederit Tyriam Criſpinus abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde, precor:
Non hoc Criſpinus, te ſed abolla rogat. (mur:
Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes,
Nec niſi deliciis convenit iſte color.
Si te præda juvat fœdique inſania lucri,
Quò poſſis meliùs fallere, ſume togam.

De Aſpro. XLVII.

FOrmoſam planè ſed cæcus diligit Aſper,
Plus ergo, ut res eſt, quàm videt, Aſper amat.

Ad Domitianum. XLVIII.

QUanta Gigantei memoratur menſa triumphi,
Quantaque nos ſuperis omnibus illa fuit

Quâ

Quâ bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis posseere vina Jovem:
Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusque, patresque;
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto majora dedisti:
Promissa est nobis sportula, recta data est.

De phiala Instantii Rufi. XLIX.

Quis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
Livescit nullâ caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.
Vera minùs flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix pustula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cùm tota lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
Ipse tua pasci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore sonat.
Sic Methymnæo gavisus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus,
Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus.
Ceste decus mensæ, misce Setina: videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
Det numerum cyathis instanti littera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Ceditianum, de puero tonsore suo. L.

Tonsorem puerum, sed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis.
Drusorum cui contigêre barbæ,
Æquandas semel, in genas rogatus.
Rufo, Ceditiane, commodavi.
Dum jussus repetit pilos eosdem,

Censurâ speculi manum regente;
Expingitque cutem, facitque longam
De tonsis epaphæresim capillis;
Barbatus mihi tonsor est reversus.

In Catullam. LI.

FOrmosissima quæ fuere, vel sunt;
Sed vilissima quæ fuere, vel sunt;
O quàm te feri, Catulla, vellem
Formosam minùs, aut magis pudicam!

Ad Domitianum. LII.

MAgna licèt toties tribuas, majora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipse tui:
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad eundem de leone. LIII.

AUditur quantum Massyla per avia murmur,
Innumero quoties sylva leone furit;
Pallidus attonitos ad Pœna mapalia pastor
Cum revocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausonia fremuit modò terror arena,
Quis non esse gregem crederet? unus erat.
Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
Aurea lunatæ cùm stetit unda jubæ!
Grandia quàm decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Garmanice, missit ab astro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram.

Ad Flaccum. LIV.

TEmporibus nostris ætas cùm cedat avorum,
Creverit & major cum duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ.

Sint

Sint Mecænates, non deerunt, Flacce, Maronet,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves:
Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam
Repulit, & celeri jussit abire fugâ.
Protinus Italiam concepit, & Arma virumque,
Qui modò vix Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mecænatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.

De Picente. LV.

TReis habuit dentes, pariter quos exspuit omnes,
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.
Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
Oris, & aggestâ contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres:
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

In Artemidorum. LVI.

CUm tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,
Possim te Sagarum jure vocare meum.

In luscum furem. LVII.

ADspicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput; nihil est furacius illo:
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lænis sæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licèt.
Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosâ
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

In Claudiam. LVIII.

SUmma Palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipede.

In Carinum. LIX.

LIvet Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos.
Non jam quòd orbe cantor & legor toto;
Nec umbilicis quòd decorus & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gentes:
Sed quòd sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut ante, conductis.
Quid imprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & suburbanum.

De Picente. LX.

SCribit in aversa Picens epigrammata charta:
Et dolet, averso quòd facit ille deo.

In Clytum. LXI.

UT poscas, Clyte, munus exigasque,
Uno nasceris octies in anno;
Et solas, puto, tresve, quatuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior licebit
Tritis litoris aridi lapillis.
Sit moro coma nigrior caduco,
Vincas mollitie albicante plumas,
Aut massam modò lactis alligati;
Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat,
Natales Priamive, Nectorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd si ludis adhuc, semelque nasci
Uno jam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Domitianum. LXII.

HIc ubi fortunæ Reducis fulgentia latè
Templa nitent, felix area nuper erat;

Hîc

Hic ſtetit Arctoi formoſus pulvere belli
Purpureum fundens Cæſar ab ore jubar.
Hic lauro redimita comas, & candida cultu
Roma ſalutavit voce manuque ducem.
Grande loci meritum teſtantur & altera dona:
Stat ſacer edomitis gentibus arcus ovans.
Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:
Sufficit immenſis aureus ipſe jugis.
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus urbem Martis habere decet.

De conſulatu Silii. LXIII.

AUguſto pia thura victimaſque
Pro noſtro date Silio, Camœnæ,
Bis ſenos jubet en redire faſces
Nato conſule, nobilique virgâ
Vatis Caſtaliam domum ſonare,
Rerum prima ſalus & una Cæſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet
Felix purpura, tertiuſque conſul.
Pompeio dederit licèt ſenatus,
Et Cæſar genero ſacros honores.
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult ſic numerare conſulatus.

In Cæcilianum. LXIV.

HOras quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.
Cum modò diſtulerint raucæ vadimonia quartæ,
Et Floralicias laſſet arena feras.
Curre, age, & illotos revoca, Calliſte, miniſtros:
Sternantur lecti: Cæciliane, ſede.
Caldam poſcis aquam? ſed nondum frigida venit
Alget adhuc nudo clauſa culina foco.
Manè veni potiùs. nam cur te quincta moretur?
Aut cur non ſerò, Cæciliane, venis?

Ad Entellum. LXV.

Qui Corcyræi vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perspicuâ vivit vindemia gemmâ,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Velatum lucet sic per bombycina corpus:
Calculus in nitida sic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum sterilis ferre jubetur hyems.

In Vacerram. LXVI.

Miraris veteres, Vacerra, solos,
Nec laudas nisi mortuos poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra, tanti
Non est, ut placeam tibi, perire.

De Nerva. LXVII.

Quinta quies placidi tanta est facundia Nervæ;
Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
Cùm siccare sacrum largo Permessida posset
Ore, verecundam maluit esse sitim:
Pieriam tenui frontem redimire coronâ
Contentus, famæ nec dare vela suæ.
Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

In Posthumianum. LXVIII.

Quattuor argenti libras mihi tempore brumæ
Misisti ante annos, Posthumiane, decem.
Speranti plures (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plúsve minúsve duæ.
Tertius & quartus multò inferiora tulerunt.
Libra fuit quincto Septitiana: quid est?
Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno.
Post hunc in cotula rasa se libra data est.
Octavus ligulam misit sextante minorem:
Nonus acu levius vix cochleare tulit.

Quod

Quod mittat nobis decimus jam non habet annus,
Quattuor ad libras, Posthumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. LXIX.

NOndum murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni,
Ad leges jubet annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est.
Continget locus ille, & hic amicus,
Quàm vellem fieri meus libellus!

In malum medicum. LXX.

HOplomachus nunc es, fueras ophthalmicus antè
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

De Gallo Lingono, ad Lucanum. LXXI.

DUm repetit serâ conductos nocte penates
Lingonus à Tecta Flaminiaque recens;
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus, quâ se ratione moveret?
Ingenti domino servulus unus erat.
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam,
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadaver.
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus submissâ voce precatur,
Ut quocunque velint corpus inane ferant.
Permutatur onus, stipataque tollitur altè:
Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
Cui meritò dici, *mortue Galle*, potest.

In Gallicum. LXXII.

DIc verum mihi, Marce, dic amabó;
Nil est quod magis audiam libenter.
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et causam quoties agis clientis,

Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum amicum. LXXIII.

Liber, amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber, in æterna vivere digne rosa:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea serta caput.
Qui sic vel medio finitus vixerit ævo,
Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

De ludis Stellæ, ad Cæsarem LXXIV.

Quos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
O pudor! ô pietas! & putat esse parùm.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat; & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur avis.
Quid numerum currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul uterque solet?
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
Quòd spectatorem te tua laurus habet.

In Fabullam. LXXV.

Omnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque fœdiores:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

Ad Domitianum LXXVI.

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, secula cana mori;

Cùm

Cùm veteres Latiæ ritus renovantur arenæ,
Et pugnat virtus simpliciore manu.
Sic priscis servatur honos te præside templis,
Et casa tam culto sub Jove numen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora:
Debentur quæ sunt, quæque fuere, tibi.

De Gellia, ad Papirianum. LXXVII.

NOn per mystica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos deasque
Jurat Gellia: sed per uniones.
Hos amplectitur, hos deosculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat sorores:
Hos natis amat acriùs duobus.
His si quo careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam.
Ebeu, quàm bene nunc Papiriane,
Annei faceret manus Sereni!

Ad Domitianum. LXXVIII.

DAnte tibi turba querulos, Auguste, libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,
Posse deum rebus pariter Musisque vacare
Scimus; & hæc etiam serta placere tibi.
Fer vates, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex edera civica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IX.

Ad Avitum. I.

Non te celabis, sublimi pectore vates,
Cui referet serus præmia digna cinis.
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine vivat,
Quam non obscurus jungis, Avite, viris,
Ille ego sub nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
Majores majora sonant: mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpe redire manus.

Martialis, Turanio suo S.

Ave, mi Turani frater carissime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignorares Avitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

De templo Flaviæ gentis. II.

Dum Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates:
Dum grande famuli nomen adferet Rheni
Germanicarum magna lux kalendarum:
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:
Dum voce supplex, dumque thure placabit.
Matrona dives dulce Julium numen;
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum sole & astris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum est.

Ad Domitianum. III.

Quantùm jam superis, Cæsar, cœloque dedisti,
Si repetas, & si creditor esse velis;

Grandis

Grandis in æthereo licèt auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum qua pater ipse deûm,
Pro Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, pioſq; Laconas?
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Exſpectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt:
Nam tibi quod ſolvat non habet arca Jovis.

In Paullam. IV.

NUbere vis Priſco, non miror, Paulla: ſapiſti,
Ducere te non vult Priſcus: & ille ſapit.

Ad Domitianum. V.

TIbi, ſumme Rheni domitor, & parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes;
Populos habebunt: parere jam ſcelus non eſt,
Qui nec eubili fuerat ante te quondam
Pudor, eſſe per te cœpit & lupanari.

In Afrum. VI.

DIcere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus Ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverſo:
Jam ſatis eſt, non vis, Afer, avere: vale.

Ad Bithynicum. VII.

NIl tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, ſi memini, millia ſena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
Annua legavit millia ſena tibi.

In Cantharum. VIII.

COenes, Canthare, cùm foris libenter;
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus;
Liber non potes, & guloſus eſſe.

De

De Earino Domitiani. IX.

NOmen cum violis rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni;
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet alitis superbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti:
Quòd si Parrhasia sones in aula;
Respondent veneres Cupidinesque:
Nomen nobile, molle, delicatum
Versu dicere non rudi volebam:
Sed tu syllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen Poëtæ,
Sed Græci, quibus est nihil negatum,
Et quos ἄρες ἄρες decet sonare?
Nobis non licet esse tam disertis,
Qui Musas colimus severiores.

De eodem. X.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπώρινος essem:
Horrida si brumæ sidera, χειμέρινος.
Dictus ab æstivo θέρινος tibi mense vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

De eodem. XI.

NOmen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cùm breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidali meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea suâ scribere gaudet aco.
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet:
Quod penna scribente grues ad sidera tollant;
Quod decet in sola Cæsaris esse domo.

In amicum cœnipetam. XII.

HUne, quem cœna tibi, quem mensa paravit ami-
Esse putas fidæ pectus amicitiæ? (cum,

Aprum

Aprum amat, & mullos, & ſumen & oſtrea, non te-
Tam bene ſi cœnem, noſter amicus erit.

De Cloe. XIII.

INſcripſit tumulo ſeptem celebrata virorum,
Se feciſſe, Chloë: quid pote ſimplicius!

De coma Earini. XIV.

CONſilium formæ ſpeculum, dulceſque capillos
Pergameo poſuit dona ſacrata deo
Ille puer tota domino gratiſſimus aula.
Nomine qui ſignat tempora verna ſuo.
Felix, quæ tali cenſetur munere, tellus!
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

De eadem ad Æſculapium. XV.

LAtonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras penſa, breveſque colos:
Hos tibi laudatos domino ſua vota capillos
Ille tuus Latia miſit ab urbe puer.
Addidit & nitidum ſacratis crinibus orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus ſerva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quàm breviore coma.

Ad Domitianum. XVI.

ESt mihi, ſitque precor longùm te præſide, Cæſar,
Rus mimimum: parvi ſunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det ſitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo ſe rore foveri,
Cùm mihi vicino Martia fonte ſonet.
Quam dederis noſtris, Auguſte, Penatibus undam,
Caſtalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

In Sabellum. XVII.

LAudas balnea verſibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle,
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

Ad Domitianum. XVIII.

HÆc quæ tota patet, tegiturq; & marmore, & auro,
Infantis domini conſcia tecta fuit.

Felix

Felix quæ tantis ſonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, ſuſtinuitque manus!
Hic ſteterat veneranda domus, quæ præſtitit orbi,
Quod Rhodos, aſtrifero quod pia Creta polo.
Curetes texêre Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit Superûm pater, & tibi, Cæſar,
Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

Ad Paſtorem. XIX

CRedis ob hoc me, Paſtor, opes fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat:
Ut Setina meos conſumat gleba ligones,
Et ſonet innumerâ compede Tuſcus ager;
Ut Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,
Et crepet in noſtris aurea lamna toris;
Nec labris niſi magna meis cryſtalla terantur,
Et faciant nigras noſtra Falerna nives:
Ut Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
Et mea ſit culto ſella cliente frequens:
Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Maſſyleum virga gubernet equum.
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos ac ſidera teſtor.
Ergo quid? ut donem, Paſtor, & ædificem.

Ad Carum. XX.

OCui virgineo flaveſcere contigit auro,
Dic ubi Palladium ſit tibi, Care, decus.
Adſpicis en domini fulgentes marmore vultus,
Venit ad has ultro noſtra corona comas.
Albanæ livere poteſt pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quòd prior illa caput.

Ad eundem. XXI.

QUis Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies; hæc ſunt Jovis ora ſereni:
Sic tonat ille deus cùm ſine nube tonat.
Non ſolam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:
Effigiem domini quam colis, illa dedit.

Di

De Nerva. XXII.

AUdet facundo qui carmina mittere Nervæ,
Pallida donabit glaucina, Cosme, tibi:
Præstano violas, & cana liguſtra colono,
Hyblæis apibus Corſica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla eſt gratia Muſæ:
Appetitur poſito vilis oliva lupo.
Nec tibi ſit mirum, modici quòd conſcia vatis
Judicium metuat noſtra Thalia tuum.
Ipſe tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Laſcivum juvenis cùm tibi luſit opus.

Epitaphium Latini. XXIII.

DUlce decus ſcenæ, ludorum fama, Latinus,
Ille ego ſum; plauſus, deliciæque tuæ:
Qui ſpectatorem potui feciſſe Catonem,
Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed nihil à noſtro ſumpſit mea vita theatro,
Et ſolâ tantùm ſcenicus arte feror.
Nec poteram gratus domino ſine moribus eſſe:
Interiùs mentes inſpicit ille deus.
Vos me laurigeri paraſitum dicite Phœbi,
Roma ſui famulum dum ſciat eſſe Jovis.

Epitaphium Philænis. XXIV.

SEcula Neſtoreæ permenſa, Philæni, ſenectæ,
Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboïcæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora: major erat menſibus illa tribus.
Heu quæ lingua ſilet! non illam mille cataſtæ
Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterva magiſtri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa ſonat.
Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo,
Quæ ſciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
Ne tua non poſſint eruere oſſa canes.

In pietatem Nigrinæ. XXV.

CAppadocum sævis Antistius occidit oris
Rusticus ô tristi crimine terra nocens!
Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
Et questa est longas non satis esse vias:
Cúmq daret sanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Visa sibi est rapto bis viduata viro.

De Velii votivo anser, ad Cæsarem. XXVI.

DUm comes Arctois hæreret Cæsaris armis
Velius, hanc Marti pro duce, vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poscebat jam sibi vota deus.
Ipse suas anser properavit lætus ad aras;
Et cecidit sanctis hostia parva focis.
Octo vides patulo pendere numismata rostro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
Victima, jam ferro non opus esse docet.

De templo gentis Flaviæ. XXVII.

IUpiter Idæi risit mendacia busti,
Dum videt Augusti Flavia templa poli:
Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
Pocula cùm Marti traderet ipse suo;
Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat;
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
Cernite quàm plus sit Cæsaris esse patrem.

In Philomusum. XXVIII.

ARtibus his semper cœnam, Philomuse, meretis;
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers,
Scis quid in Arsacia Pacorus deliberat aula:
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata resignas;
Victricem laurum quàm venit antè vides.
Scis quoties Pharios madeat Jove fusca Syene:
Scis quota de Libyco litore puppis eat:

Cujus

Cujus Iuleæ capiti naſcantur olivæ;
Deſtinet ætherеus cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
Hâc lege: ut narres nil, Philomuſe, novi.

In Gallam. XXIX.

CUm ſis ipſa domi, mediâ exornare Suburâ,
Fiunt abſentes & tibi, Galla, comæ:
Nec dentes aliter quàm ſerica nocte reponis;
Atque jaces centum condita pyxidibus:
Nec tecum facies tua dormit, ut innuis illo,
Quod tibi prolatum eſt manè, ſupercilio.

Ad Agathinum. XXX.

SUmma licèt velox, Agathine, pericula ludas,
Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur, tenueſque reverſa per auras,
Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue ſedet.
Lubrica Corycio quamvis ſint pulpita nimbo,
Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus,
Et nocet artifici ventus & unda nihil.
Ut peccare velis, cùm feceris omnia, falli
Non potes; arte opus eſt, ut tibi parma cadat.

De natali Cæſoniæ. XXXI.

PRima Palatino lux eſt hæc orta tonanti,
Optaſſet Gybele quâ peperiſſe Jovem.
Hac & ſancta mei genita eſt Cæſonia Rufi:
Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur geminâ votorum ſorte maritus,
Contigit hunc illi quòd bis amare diem.

Ad Apollinem, pro Stella. XXXII.

CAmpis dives Apollo ſic Myrinis,
Sic ſemper ſenibus fruare cycnis;
Doctæ ſic tibi ſerviant ſorores,
Nec Delphis tua mentiatur ulli;
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis ſenos citò te rogante facies

Det

Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Cæsarum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

De statua Herculis juxta mensam Vindicis. XXXIII.

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære deus,
Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu,
Cujus læva calet robore, dextra mero:
Non est fama recens, nec nostri gloria cœli:
Nobile Lysippi munus opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui citò perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
Jusserat hic Syllam ponere regna truculem.
Offensus variæ tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare lares,
Utque fuit quondam placidi conviva Molorchi
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

De eadem statua. XXXIV.

Alcidem modò Vindicis rogabam,
Esset cujus opus laborque felix.
Risit (nam solet hoc) levique nutu,
Græcè numquid, ait, poëta, nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego, Phidiæ putavi.

Ad Marcellinum. XXXV.

Miles Hyperboreos modò, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris sidera pigra poli;
Ecce Promethææ rupes & fabula montis
Quàm propè sunt oculis nunc adeunda tuis,
Videris immensis cùm conclamata querelis
Saxa senis dices: durior ille fuit.
Et licet hoc addas: potuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

In Gellium. XXXVI.

GEllius ædificat ſemper: modò limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque ſeras:
Nunc has nunc illas mutat, reficitque feneſtras,
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere poſſit amico
Unum illud verbum Gellius, *ædifico.*

In Pannicum. XXXVII.

DEmocritos, Zenonas, inexplicitoſque Platonas,
Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus,
Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & hæres;
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Tu qui ſectarum cauſſas & pondera nôſti,
Dic mihi, ſcortari, Pannice, dogma quod eſt?

In Gallicum. XXXVIII.

HÆredem cùm me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares ſacra, caputque tuum,
Credidimus, (quis enim damnet ſua vota libenter!)
Et ſpem muneribus fovimus uſque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Miſimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuò populumque patreſque vocâſti:
Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipſe ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt caudave miſſa mihi.
De quadrante tuo quid ſperem Gallice? nulla
De noſtro nobis uncia venit apro.

De toga à Partheniо ſibi donata. XXXIX.

HÆc eſt illa meis multùm cantata libellis,
Quam meus edidicit lector amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conſpicien dus eques;
Dum nova, dum nitidâ fulgebat ſplendida lanâ,
Dumque erat autoris nomine digna ſui.
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam poſſis niveam dicere jure togam.

Quid

Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

In Gaurum. XL.

INgenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quòd faciam quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

De Lucano & Tullo. XLI.

QUòd semper superos invito fratre rogâsti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, antè mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, nemorisque habitator amœni
Esse tuo primùm nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venit ab astris;
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quinctum Ovidium. XLII.

SI credis mihi, Quincte (quòd mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles
Ut nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux; diesque nobis
Signandi melioribus lapillis,
Hic vitam tribuit, sed hic amicum,
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad eundem. XLIII.

NAtali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperiosus homo es.
Parendum est monitis, fiat quod uterque jubemus:
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

Ad cognatum. XLIV.

SI mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
Tenderet aut nostras sylva Sabina plagas,
Aut crescente levis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:

Cara

Cara daret ſolenne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior eſſet avus.
Nunc ſturnos inopes, fringillarumque querelas
Audit, & arguto paſſere vernat ager.
Inde ſalutatus picæ reſpondet arator:
Hinc propè ſumma rapax milvus in aſtra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuſcula cortis,
Qualia ſi recipis, ſæpe propinquus eris.

Ad Flaccum, de Chariſtiis. XLV.

Luce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens oneroſaque turba;
In qua ſe primum quiſque meumque putat.
Demeruiſſe duos, votum eſt: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, grave eſt.
Quâ poſſum ſolâ veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

In Hedylum. XLVI.

Nil eſt tritius Hedyli lacernis.
Non anſæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam ſecant ſalebræ,
Nec qui littoribus nitent lapilli,
Nec Tuſcâ ligo vineâ politus,
Nec pallens roga mortui tribulis,
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec raſum caveâ latus biſontis,
Nec dens jam ſenior ferocis apri.
Res una eſt tamen, ipſe non negabit,
Fons eſt tritior Hedyli lacernis.

Ad Nympham Sabini. XLVII.

Nympha ſacri regina lacus, cui grata Sabinus
Et manſura pio munere templa dedit.
Sic montana tuos ſemper colat Umbria fontes,
Nec tua Baianas Sarſina malit aquas:
Excipe ſollicitos placidè, mea dona, libellos:
Tu fueris Muſis Pegaſis unda meis.

Nym-

Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

In Mamurram. XLVIII.

IN septis Mamurra diu multúmque vagatus,
Hic ubi Roma suas aurea vexat opes;
Inspicit Illyricos grandes, oculisque pererrat
Non hos quos primæ prostituere casæ,
Sed quos arcanæ servant tabulata catastæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,
Expositumque alte pingue popolcit ebur:
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satis esse suo.
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit statuas, & Polyclete, tuas.
Et turbata brevi questus crystallina vitro,
Myrrhina signavit sepositque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentoreâ nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & in nivea grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensa quæsivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Undecimâ lassus cùm jam discederet horâ,
Asse duos calices emit, & ipse tulit.

Sabino mittit coronam roseam. XLIX.

SEu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto;
Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videare corona Sabino;
De Nomentano te putet esse meo.

De platano Cæsaris. L.

IN Tarteſſiacis domus eſt notiſſima terris,
Quâ dives placidum Corduba Bætin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Heſperium bractea viva pecus:

Ædibus

Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus denſis Cæſariana comis:
Hoſpitis invicti poſuit quam dextera felix.
Cœpit & ex illa creſcere virga manu.
Auctorem dominumque nemus ſentire videtur:
Sic viret, & ramis ſidera celſa petit.
Sæpe ſub hac madidi luſerunt arbore Fauni:
Sæpe ſub hac latuit ruſtica fronde Dryas.
Dumque fugit ſolos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam fiſtula ſe a domum,
Atque oluere lares commiſſatore Lyæo,
Crevit & effuſo latior umbra mero:
Heſterníſque rubens dejecta eſt herba coronis,
Atque ſuas potuit dicere nemo roſas,
O dilecta deis, ô magni Cæſaris arbor,
Ne metuas ferrum, ſacrilegoſque focos.
Perpetuos ſperare licet tibi frondis honores:
Non Pompeianæ te poſuere manus.

De Philæni. LI.

TInctis murice veſtibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non eſt ambitioſa, nec ſuperba:
Delectatur odore, non colore.

De ſtatua Domitiani. LII.

HErculis in magni vultus deſcendere Cæſar
Dignatus, Latiæ dat nova templa viæ!
Qua, Triviæ nemoroſa petit dum regna, viator
Octavum domina marmor ab urbe legit.
Antè colebatur votis, & ſanguine largo:
Majorem Alciden nunc minor ipſe colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
Illi ſecurus vota minora facit.

Ad Herculem, de eadem ſtatua. LIII.

ALcide Latio nunc agnoſcende Tonanti,
Poſtquam pulchra dei Cæſaris ora geris;
Si tibi tunc iſti vultus habituſque fuiſſent,
Ceſſerunt manibus cùm fera monſtra tuis:

Argolico famulum non te ſervire tyranno
Vidiſſent gentes, ſævaque regna pati:
Sed tu juſſiſſes Euryſthea, nec tibi fallax
Portâſſet Neſſi perfida dona Lichas.
Oetæi ſine lege rogi ſecurus adîſſes
Aſtra patris ſummi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxiſſes penſa ſuperbæ:
Nec Styga vidiſſes, Tartareumque canem.

In Magiſtrum ludi. LIV.

QUid tibi nobiſcum eſt, ludi ſcelerate magiſter,
Inviſum pueris virginibuſque caput?
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
Murmure jam ſævo verberibuſque tonas.
Tam gravè percuſſis incudibus æra reſultant,
Cauſſidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor fuit amphitheatro,
Vincenti parmæ cùm ſua turba favet.
Vicini ſomnum non totâ nocte rogamus:
Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.
Diſcipulos dimitte tuos. vis, garrule, quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

In Cæcilianum. LV.

DIxerat, ô mores! ô tempora! Tullius olim,
Sacrilegum ſtrueret cùm Catilina nefas:
Cùm gener atque ſocer diris concurreret armis,
Mœſtaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc, ô mores! cur nunc ô tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid eſt?
Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certâ, lætitiâque licet.
Non noſtri faciunt, tua quòd tibi tempora ſordent;
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

De leone & ariete. LVI.

MAſſyli leo fama jugi, pecoriſque maritus
Lanigeri, mirum, quâ coïere fide.
Ipſe licet videas, cavea ſtabulantur in una,
Et pariter ſocias carpit uterque dapes.

Nec

Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem latiat sed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles,
Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesque feræque mereri;
Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum. LVII.

Liber, Amyclæâ frontem redimite coronâ,
Qui quatis Ausoniâ verbera Graia manu,
Clausa mihi texto cùm prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In Sutorem. LVIII.

Dentibus antiquas solitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetusque solum,
Prænestina tenes defuncti rura patroni;
In quibus, indignor, si tibi cella fuit.
At me literulas stulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis rhetoribusque mihi?
Frange leves calamos, & scinde, Thalia, libellos;
Si dare sutori calceus ista potest.

De effigie Camoni. LIX.

Effigiem tantùm pueri pictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nullâ signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

De Balneo Tuccæ. LX.

Non silice duro, structilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca Balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineaque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus extruit thermas
De marmore omni, quod Carystos invenit,
Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas mittit,

Et quod virenti fronte lavit Eurotas.
Sed ligna desunt: subice balneum thermis.

De Effigie Camoni. LXI.

HÆc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni;
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque suas pingere barba genas:
Et libata semel summos modò purpura cultus
Sparserat: invidit de tribus una soror:
Et festinatis incidit stamina pensis;
Absentemque patri rettulit urna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

De convivio Prisci. LXII.

QUod optimum sit disputat convivium
Facundi Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis convivium?
In quod choraules non venit.

Ad Picentinum. LXIII.

FUnera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine; sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Domitianum. LXIV.

ODerat antè ducum famulos turbamq; minorem.
Et Pallatinum Romæ supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum;
Ut sit cuique suæ cura secunda domûs.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos (hæc est aulæ natura potentis)
Sed domini mores Cæsarianus habet.

Ad Aulum. LXV.

LEctor & auditor nostros probat, Aule, libellos:
Sed quidam exactos esse poëta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis.

In

In Cinnam. LXVI.

DIxeras astrologus perituram te citò, Cinna,
Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi.
Nam tu dum metuis ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
Bisque tuum decies non uno tabuit anno:
Dic mihi, non hoc est, Cinna, perire citò?

Ad Domitianum. LXVII.

INter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
Se tibi, quòd spectant, qui recitare solent.

Ad Norbanum. LXVIII.

CUm tua sacrilegos contra, Norbane, furores
Staret pro domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixisti; Meus est iste poëta, meus!
Omne tibi nostrum, quod bis trieteride juncta
Antè dabat lector, nunc dabit auctor opus.

Ad Atilium, de Paullo. LXIX.

LAnguidior nostri, si quando est Paullus Atili,
Non se convivis abstinet ille suis.
Tu languore quidem subito fictóque laboras,
Sed mea porrexit sportula. Paulle, pedes.

De filio Silii mortuo. LXX.

FEstinata sui gemeret cùm fata Severi
Silius, Ausonio non semel ore potens:
Cum grege Pierio mœstus Phœboque querebat
Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
Calliopen & ait, tu quoque vulnus habes.
Adspice Tarpeium, Pallatinumque Tonantem?
Ausa nefas Lachesis læsit utrumque Jovem.

Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Invidiâ possis exonerare deos.

Ad Lupercum. LXXI.

SEptem post calices Opimiani
Denso cùm jaceam triente blæsus,
Adfers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, modò liberum esse jussi
Nastam; (servulus est mihi paternus;)
Signa, eras melius, Luperce, fiet:
Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. LXXII.

DUm me captares, mittebas munera nobis:
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De cavea fugiat ne male pastus aper.

Ad Stellam. LXXIII.

LEge nimis durâ convivam scribere versus
Cogis, Stella, licet scribere, nempe malos.

Ad Flaccum. LXXIV.

SIc in gramine floreo reclinis,
Quà gemmantibus hinc & inde rivis
Curvâ calculus excitatur undâ,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem sutilibus ruber coronis:
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo, precorque, Flacce,
Messes area cùm teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adhi-

Adulatur Domitiano. LXXV.

AD cœnam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis:
Astra licèt propiùs, pallatia longiùs essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis;
Me meus in terris Jupiter ecce tenet.

Ad Condylum. LXXVI.

QUæ mala sunt domini, quæ servi commoda nescis,
Condyle, qui servum te gemis esse diu.
Dat tibi securos vilis tegeticula somnos:
Pervigil in pluma Caïus ecce jacet.
Caïus à prima tremebundus luce salutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Caï, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis: podagrâ, chiragrâque secatur
Caïus, & mallet verbera mille pati.
Quod nec manè vomis, nec morbo, Condyle, fœtes:
Non mavis, quàm ter Caïus esse tuus.

Ad Calocissum. LXXVII.

ADdere quid cessas, puer immortale Falernum?
Quadrantem duplica de seniore cado.
Nunc mihi die, quis erit, cui te, Calocisse, deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæsar erit.
Sutilis aptetur decies rosa crinibus, ut sit
Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da pocula, fiat ut illud
Nomen, ab Odrysio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate. LXXVIII.

SAntonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ:
Os hominis! mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti,
Χαλκεα donanti χρύσεα qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
Accipiat; sed si potat in elleboro.

De Herode. LXXIX.

CLinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit; Stulte, quid ergo bibis?

Ad Julium. LXXX.

RUmpitur invidâ quidam cariſſime Juli,
Quòd me Roma legit; rumpitur invidiâ,
Rumpitur invidiâ, quod turba ſemper in omni
Monſtramur digito; rumpitur invidiâ
Rumpitur invidiâ, tribuit quòd Cæſar uterque
Jus mihi natorum; rumpitur invidiâ,
Rumpitur invidiâ, quòd rus mihi dulce ſed urbe eſt,
Parvaque in urbe domus; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd ſum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quodq; probamur:
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidiâ.

Ad Quintum Ovidium. LXXXI.

VIndemiarum non ubique proventus
Ceſſavit, Ovidi: pluvia profluit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum de M. Antonio. LXXXII

MArcus amat noſtras Antonius, Attice, Muſas,
Charta ſalutatrix ſi modò vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Toloſæ
Gloria, quem genuit pacis alumna quies.

Ad librum. LXXXIII.

TU qui longa potes diſpendia ferre viarum,
Liber, abſentis pignus amicitiæ,
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emptor.
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur
Quæ fluit, an pigro quæ ſtupet unda lacu.

In Baſſum. LXXXIV.

DEnariis tribus invitas, & manè togatum
Obſervare jubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere ſellam;
Ad vetulos tecum plùs minus ire decem.

Trita

Trita quidem nobis togula est, viliſque, putriſque:
Dentariis tamen hanc non emo, Baſſe, tribus.

Adulatur Domitiano. LXXXV.

APpia, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar
Conſecrat Auſoniæ maxima fama viæ;
Si cupis Alcidæ cognoſcere facta prioris.
Diſce, Libyn domuit: aurea poma tulit.
Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripidem ſylvis cervum, Stymphalidas undis:
Abſtulit: à Stygia cum cane venit aqua.
Fœcundum vetuit reparari mortibus Hydram:
Heſperias Tuſco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides, major quæ geſſerit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Aſſeruit poſſeſſa malis Pallatia regnis:
Prima ſuo geſſit pro Jove bella puer.
Solus Iuleas cùm jam retineret habenas,
Tradidit inque ſuo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri:
Sudantem Geticâ ter nive lavit equum.
Sæpe recuſato Parthos duxiſſe triumphos.
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis, mores populis dedit otia ferro,
Aſtra ſuis; cœlo ſidera, ſerta Jovi.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis:
Tarpeio deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. LXXXVI.

QUadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas,
Centum da potiùs mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium cui te tam vano munere jactes:
Quod tibi non poſſum ſolvere, Phœbe, meum eſt.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER X.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimius videor, serâque coronide longus
Esse liber: legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina, fac tibi me, quàm cupis, esse brevem.

Ad eundem. II.

FEstinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, sed limâ rasa recenti:
Pars nova major erit: lector, utrique fave:
Lector, opes nostræ; quem cùm mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec secula præsunt;
Solaque non nôrunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum. III.

VErnaculorum dicta, sordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ sulphurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëcilia quidam clancularius spargit;
Et vult videri nostra. crevis hoc, Prisce,
Voce ut loquatur psittacus coturnicis,
Et concupiscat esse Canus ascaules?
Procul à libellis nigra sit meis fama,
Quos rumor albâ gemmeus vehit pennâ.
Cur ego laborem notus esse tam pravé,
Constare gratis cùm silentium possit?

Ad

Ad Mamurram. IV.

QUi legis Oedipodem, caligantemque Thyeſten,
Colchidas, & Scyllas; quid niſi monſtra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus; & Atys?
Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutuſve puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana juvant miſeræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod poſſis dicere jure, meum eſt.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyïaſque
Invenies: hominem pagina noſtra ſapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoſcere mores,
Nec te ſcire: legas αἴτια Callimachi.

In maledicum poetam. V.

QUiſquis ſtolæve purpuræve contemptor,
Quos colere debet læſit impio verſu:
Erret per urbem pontis exſul & clivi,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas.
Illi December longus, & madens bruma,
Clauſuſque fornix triſte frigus extendat:
Vocet beatos clamitetque felices,
Oreiniana qui feruntur in ſponda.
Et, cùm ſupremæ fila venerint horæ,
Diræque tardus; ſentiat canum litem,
Abigátque moto noxias aves panno.
Nec finiantur morte ſimplices pœnæ:
Sed modò ſeveri ſectus Æaci loris,
Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus,
Nunc inter undas garruli ſenis ſiccus,
Delaſſet omnes fabulas poëtarum:
Et cùm fateri Furia juſſerit verum,
Prodente clamet conſcientia, *ſcripſi.*

De adventu Trajani. VI.

FElices, quibus urna dedit ſpectare coruſcum
Solibus Arctois, fideribuſque ducem!
Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latiâ culta feneſtra nurú?

Quando

Quando moræ dulces, longusque à Cæsare pulvis,
Totaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunicâ Nilotide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

Ad Rhenum de eodem. VII.

NYmpharum pater amniumque, Rhene,
Quicunque Odrysias bibunt pruinas;
Sic semper liquidis fruaris undis,
Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa:
Trajanum populis ſuis, & urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

De Paulla. VIII.

NUbere Paulla cupit nobis, ego ducere Paullam
Nolo: anus eſt, vellem, ſi magis eſſet anus.

De ſe. IX.

UNdenis pedibuſque, ſyllabiſque,
Et multo ſale, nec tamen protervo.
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis: quid invidetis?
Non ſum Andremone notior Caballo.

In Paullum. X.

CUm tu, laurigeris annum qui faſcibus intras,
Manè ſalutator limina mille terras:
Hîc ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numæ denſaque turba, ſumus?
Qui me reſpiciat, dominum regemque vocabo?
Hoc tu (ſed quantò blandius!) ipſe facis.
Lecticam, ſellamque ſequar? nec ferre recuſo:
Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
Sæpiùs adſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

In

In Calliodorum. XI.

NIl aliud loqueris, quam Theſea Perithoumque,
Teque putas Pyladi, Calliodore parem,
Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam (ut multum) terque quaterque, togam;
Quid? quòd nil unquam Pyladi donavit Oreſtes?
Quid donat, quamvis plurima, plura negat.

Ad Domitianum. XII.

ÆMiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaëtontei qui petis arva Padi;
Ne vivam, niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licèt ſine te ſit mihi nulla dies.
Sed déſiderium tanti eſt, ut meſſe vel unâ.
Urbano releves colla peruſta jugo.
I, precor & totos avidâ cute combibe ſoles.
Quàm formoſus eris, dum peregrinus eris?
Et venies albis non cognoſcendus amicis,
Libabitque tuas pallida turba genas!
Sed via quem dederat, rapiet citò Roma colorem,
Niliaco redeas tu licèt ore niger.

Ad Tuccam. XIII.

CUm cathedralicios portet tibi rheda miniſtros,
Et Libys in longo pulvere ſudet eques;
Strataque non unas cingant triclinia Baiæ,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
Candida Setini rumpant cryſtalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Vrere non miſerum ceſſant ſuſpiria pectus,
Vis dicam malè ſit cur tibi, Tucca? bene eſt.

Ad Criſpum. XIV.

CEdere de noſtris nulli te dicis amicis.
Sed ſic ut hoc verum quid rogo, Criſpe, facis?
Mutua cùm peterem ſeſtertia quinque, negaſti:
Non capere: nummos cùm gravis arca tuos.

Quando

Quando fabæ nobis modium farriſve dediſti,
Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
Quando brevis gelidæ miſſa eſt toga tempore brumæ?
Argenti venit quando ſelibra mihi?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quàm quòd me coram pedere, Criſpe, ſoles.

De Apro. XV.

DOtatæ uxori cor arundine fixit acutâ,
Sed dum ludit Aper: ludere novit Aper.

In Caium. XVI.

SI donare vocas promittere nec dare, Caï;
Vincam te donis, muneribuſque meis.
Accipe Callaicis quidquid fodit Aſtur in arvis,
Aurea quidquid habet divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræa niger invenit Indus in alga,
Quidquid & in nidis unica ſervat avis;
Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno:
Quidquid habent omnes, accipe quomodo das.

De Macro ad Muſam. XVII.

SAturnalicio Macrum fraudare tributo
Fruſtra, Muſa, cupis: non licet, ipſe petit:
Solenneiſque jocos, nec triſtia carmina poſcit;
Et queritur nugas obticuiſſe meas:
Menſorum longis ſed nunc vacat ille libellis.
Appia, quid facies, ſi leget iſta Macer?

De Mario. XVIII.

NEc vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec ſpondet, nec vult credere; ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Eheu, quàm fatuæ ſunt tibi, Roma, togæ!

Mittit librum ſuum ad Plinium. XIX.

NEc doctum ſatis, & parùm ſeverum,
Sed non ruſticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio, Thalia,
I perfer: brevis eſt labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ,
Illic Orphea protinus videbis.

Udi vertice lubricum theatri,
Miranteisque feras, avemque regem,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cœlata est aquilæ minore pennâ.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum,
Hoc quod secula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium. XX.

DUcit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras;
Pendula quòd patriæ visere tecta libet,
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextatâ cultus amicitiâ,
Tu facis, in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Sextum. XXI.

SCribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
Judice te major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & sine Grammaticis.

In Philænim. XXII.

CUr spleniato sæpe prodeam mento,
Albâve pictus sana labra cerussâ,
Philæni, quæris? basiare te nolo.

Di

De M. Antonio. XXIII.

IAm numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas primus Olympiadas:
Præteritosque dies, & tutos respicit annos;
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque!
Nulla fuit, cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, vitâ posse priore frui.

Ad Kalend. Martias. XXIV.

NAtales mihi Martiæ Kalendæ,
(Lux formosior omnibus Kalendis)
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focis acerram.
His vos (si tamen expedit roganti)
Annos addite bis, precor, novenos,
Ut nondum nimiâ piger senectâ,
Sed vitæ tribus arcis peractis,
Lucos Elysiæ petam puellæ,
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mucio. XXV.

IN maturina nuper spectatus arena
Mucius, imposuit qui sua membra focis;
Si patiens fortisque tibi durusque videtur,
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur, tunicâ presente molestâ;
Ure manum: plus est dicere, Non facio.

De Morte Pari. XXVI.

VAte, Parætonias Latia modò vise per urbes
Nobilis, & centum dux memorande viris;
At nunc Ausonio frustra promisse Quirino,
Hospita Lagæi liminis umbra jaces,
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mœstis addere thura rogis.
Sed datur æterno victurum carmine numen.
Nunquid & hoc, fallax Hille, negare potes?

Ad Diodorum. XXVII.

NAtali, Diodore, tuo, conviva ſenatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur ſportula nummos.
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Janum. XXVIII.

ANnorum, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque vocant,
Pervius exiguos habitabas antè Penates,
Plurima quà medium Roma terebat iter:
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis;
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

De Apollinaris litore Formiano. XXIX.

OTemperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cùm ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfers.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos, Algidoſve ſeceſſus,
Prænesteve nec ſic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Cajeta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hìc ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
Nec languet æquor: viva ſed quies ponti
Pictam phaſelon adjuvante fert aura:
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Mota ſalubre purpura venit frigus.
Nec ſeta longo quærit in mari prædam;
Sed à cubili lectulóque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Rident procellas tuta de ſuo menſa.
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad magiſtrum delicata muræna.

Nomen.

Nomenculator mugilem citat notum,
Et adesse jussi prodeunt senes multi.
Frui sed istis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotiosis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis paramur ista, serviunt vobis.

In Calliodorum. XXX.

ADdixti servum nummis herè mille trecentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, semel:
Nec bene cœnâsti. mullus tibi quattuor emptus
Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet; non est hic, improbe, non est
Pisces: homo est: hominem, Calliodore, voras.

De imagine Marci Antonii, ad Caditianum. XXXI.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
Ars utinam mores, animumque effingere posset:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXXII.

SImplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
Cecropium superas qui bonitate senem;
Sic tibi consoceri claros retinere Penates
Perpetuâ natæ det face casta Venus:
Ut tu, si viridi tinctos ærugine versus
Fortè malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, à nobis abigas: nec scribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc servare modum nostri novere libelli;
Parcere personis, dicere de vitiis.

Ad Trajanum. XXXIII.

DI tibi dent quidquid, princeps Trajane, mereris;
Et rata perpetuò, quæ tribuere, velint:
Qui sua restituis spoliato jura patrono;
Libertis exsul non erit ille suis.

Dignus

Dignus es, ut possis totum servare clientem;
Et (liceat tantùm vera probare) potes.

De Sulpitia. XXXIV.

OMnes Sulpitiam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Uni qui cupiant placere nuptæ.
Non hæc Colchidos adserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ;
Scyllam, Byblida nec fuisse credit:
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimâtit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Hac condiscipulâ, vel hac magistrâ
Esses doctior & pudica Sappho.
Sed tecum pariter simulque visam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Frustra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.

In Munnam. XXXV.

IMproba Massiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
Ate, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica sæva vias:
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis Seria cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, caussa tibi est, ne tua vina bibas.

Ad Maternum. XXXVI.

IUris, & æquarum cultor sanctissime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum;
Municipi, Materne, tuo veterique sodali
Callaïcum mandas si quid ad Oceanum,
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et satius tenues ducere credis acos;

Ad

Ad ſua captivum quàm ſaxa remittere mullum,
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſummâ cœnare pelorida menſâ,
Quoſque tegit levi cortice concha brevis;
Oſtrea Baranis quàm non liventia teſtis,
Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hic olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes.
Illic piſcoſo modò vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani:
Venator capta mele ſuperbus adeſt.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello.
Callaïcum mandas ſi quid ad Oceanum.

Ad Calenum XXXVII.

O Molles tibi quindecim Calene,
Quos cum Sulpitia tua jugales
Indulſit deus & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Caris litoris indici lapillis!
Vixiſti tribus, ô Calene, luſtris.
Ætas hæc tibi tota computatur;
Et ſolos numeras dies mariti,
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel unam,
Malles quàm Pyliam quater ſenectam.

In Lesbiam. XXXVIII.

COnſule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris, nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris, namque, ut tua ſecula narrant,
Picta Prometheo diceris eſſe luto.

In Proculeiam. XXXIX.

MEnſe novo Jani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego: prætor erat.

Con-

Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum
Millibus, ut nimiùm munera parca dares:
Et populare ſacrum bis millia dena tuliſſet.
Diſſidium non eſt hoc, Proculeia; lucrum eſt.

Ad Dindymum. XL.

TAm dubia eſt lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & ſoles, & levis aura terat.
Celantur ſimili ventura Cidonia lana,
Pollice virgineo quæ ſpoliata nitent.

Ad Phileroten. XLI.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro,
Plus nulli, Phileros, quàm tibi reddit ager.

Ad Q. Ovidium. XLII.

QUincte Caledonios Ovidi viſure Britannos,
Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem;
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinet ruſque focuſque ſenem?
Gaudia tu differs: at non & ſtamina differt
Atropos: atque omnis ſcribitur hora tibi.
Præſtiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,
Ut potior vita ſic tibi ſancta fides.
Sed reddare tuis tandem manſure Sabinis,
Teque tuas numeras inter amicitias.

In delicatum Lectorem. XLIII.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli,
Si quid honorificum pagina blanda ſonat;
Hoc tu pingue putas & coſtam rodere mavis,
Ilia Laurenti cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, ſi delectaris aceto;
Non facit ad ſtomachum noſtra lagena tuum.

In Mathonem. XLIV.

OMnia vis belle Matho dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando malè.

Ad Julium Martialem. XLV.

VItam quæ faciunt beatiorem,
Jucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta;

Non

Non ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam; toga rara, mens quieta;
Vires ingenuæ; salubre corpus;
Prudens simplicitas; pares amici;
Convictus facilis; sine arte mensa;
Nox non ebria, sed soluta curis;
Non tristis torus, & tamen pudicus;
Somnus qui faciat breves tenebras;
Quod sis, esse velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Convivium. XLVI.

Nunciat octavam Phariæ sua turba juvenæ,
Et sistrata redit calva subitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?
Septem sigma capit, sex sumus: adde Lupum,
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum:
Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.
Secta coronabunt rutatos ova lacertos,
Et madidum thynni de sale sumen erit.
Parvus in his, unâ ponetur cœnula mensâ,
Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
Et, quæ non egeant ferro structoris, ofellæ,
Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes
Addetur: saturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum sine fæce lagena,
Quæ bis Frontino consule plena fuit.
Accedent sine felle joci, nec manè timenda
Libertas, & nil quod tacuisse velis.
De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLVII.

CUm potes amethystinos trientes,
Et nigro madea; Opimiano;

Pro-

Propinas modò conditum Sabinum.
Et dicis mihi Cotta, *vis in auro?*
Quiſquam plumbea vina vult in auro?

De Scorpo. XLVIII.

FRangat Idumæas triſtis Victoria palmas:
Plange, Favor, ſævâ pectora nuda manu.
Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas, Gloria mœſta, comas.
Heu facinus! primâ fraudatus, Scorpe, juventâ
Occidis, & nigros tam citò jungis equos.
Curribus illa tuis ſemper properata, breviſque
Cur fuit, & vitæ tam propè meta tuæ?

Ad Fauſtinum. XLIX.

SIdera jam Tyrius Phryxeï reſpicit agni
Taurus, & alternum Caſtora fugit hyems,
Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbos:
Iſmarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Fauſtine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abſtulit? ô ſoles, ô tunicata quies!
O nemus, ô fontes, ſolidumque madentis arenæ
Litus, & æquoreis ſplendidus Anxur aquis,
Et non unius ſpectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
Nec Capitolini ſummum penetrale tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa ſuo.
Dicere te laſſum quoties ego credo Quirino;
Quæ tua ſunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi?

Epitaphium Scorpi. L.

ILle ego ſum Scorpus, clamoſi gloria circi,
Plauſus, Roma, tui deliciæque breves:
Invida quem Lacheſis raptum trieteride nonâ,
Dum numerat palmas, credidit eſſe ſenem.

In Olum. LI.

MEnſas, Ole, bonas ponis: ſed ponis opertas.
Ridiculum eſt, poſſum ſic ego habere bonas.

In

In Gallum. LII.

TOtis, Galle, jubes tibi me servire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Cascellius ægrum;
Infestos oculis uris, Higine, pilos.
Non secat & tollit stillantem Fannius uvam:
Tristia servorum stigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes,
Qui sanet ruptos, die mihi, Galle, quis est?

Ad Sextum. LIII.

ARgenti libram mittebas: facta selibra est.
Sed piperis, tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. LIV.

ANxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
Et propiùs Baias, litoreamque domum.
Et quod inhumanæ Cancro fervente, cicadæ
Non novêre nemus, flumineosque lacus,
Dum colui; doctas tecum celebrare vocabat
Pieridas, nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus est? jactamur in alto
Urbis, & in sterili vita labore perit;
Dura suburbani dum jugera pascimus agri,
Vicinosque tibi, sancte Quirine, Lares.
Sed non solus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Musarum sacra, per omnes
Juro deos, & non officiosus amo.

In delicatum lectorem. LV.

COnsumpta est uno si lemmate pagina, transis,
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi; sed te matrya sola juvant.
Non opus est nobis nimiùm lectore guloso:
Hunc volo qui fiat non sine pane satur.

De Munna. LVI.

IUra trium petiit à Cæsare discipulorum
Adsuetus semper Munna docere duos.

Epi-

Epitaphium Erotii. LVII.

Hic festinata requiescit Erotion umbrâ,
Crimine quam fati sexta peremit hyems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
Manibus exiguis annua justa dato.
Sic Lare perpetuo, sic, turbâ sospite, solus
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

Ad magistrum ludi. LVIII.

Ludi magister, parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati.
Et delicatæ diligat chorus mensæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem.
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Quâ vapulavit Masyas Celenæus,
Ferulæque tristes sceptra pædagogorum,
Cessent, & idus dormiant in Octobres:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

Epitaphium nobilis matronæ. LIX.

Marmora parva quidem, sed non cessura, viator,
Mausoli saxis Pyramidumque, legis.
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
Clausêrunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Una pudicitiæ copula nota meæ.

Ad Pollam. LX.

Contigeris regina meos si Polla libellos,
Non tetricâ nostros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates, Heliconis gloria nostri,
Pieria caneret cùm fera bella tuba,
Non tamen erubuitludenti dicere versu;
Si nec rideo, mi Cotta, quid hic facio?

In Carmenionem. LXI.

CUm te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo;
Cur frater tibi dicor ex Iberis
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
Hispanis ego contumax capillis.
Levis dropace tu quotidiano:
Hirsutis ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est:
Nobis filia fortiùs loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Ne te, Carmenion, vocem sororem.

De Theopompo. LXII.

QUis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet? has uncto polluit ungue comas?
Quis potiùs cyathos, aut quis crystalla tenebit?
Quâ sapient meliùs mixta Falerna manu?
Si tam sidereos manet exitus iste ministros,
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

Epitaphium vetulæ. LXIII.

PYrrhæ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laërtes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes.
Jam cornicibus omnibus superstes.
Hoc tandem sita durat in sepulchro
Calvo Plotia cum Melanthione.

In Laliam. LXIV.

CUm tibi non Ephesus, nec sit Rhodus, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Lælia, patricio,
Deque

Deque coloratis nunquam lita mater Etruſcis,
Durus Aricina de regione pater;
Ζωὴ καὶ ψυχὴ laſcivum congeris uſque,
Pro pudor! Herſiliæ civis, & Egeriæ.
Tu licet ediſcas totam referaſque Corinthon,
Non tamen omnino, Lælia, Thaïs eris.

De Polla. LXV.

CUſtodes das, Polla, viro; non accipis ipſa,
Hoc eſt uxorem ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LXVI.

QUòd mihi vix unus toto liber exeat anno,
Deſidiæ tibi ſum, docte Potite, reus.
Juſtius at quantò mirere, quòd exeat unus,
Labantur toti cùm mihi ſæpe dies?
Nunc reſalutantes video nocturnus amicos:
Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam ſignat mea gemma Dianam:
Nunc me prima ſibi, nunc ſibi quinta rapit.
Nec conſul, prætorve tenet, reduceſque choreæ:
Auditur toto ſæpe poëta die.
Sed nec cauſſidico poſſis impunè negare,
Nec ſi te rhetor grammaticuſve rogent.
Balnea poſt decimam laſſo, centumque petuntur
Quadrantes, fiet quando, Potite liber?

De Rubirio. LXVII.

QUiſquis læta tuis & ſera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hâc caras tellure Rabirius umbras:
Nulli ſorte jacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori nox mitis & ultima cluſit:
Arſerunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos ſibi quærit in annis,
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

De Nerva, adulationibus inimico. LXVIII.

FRuſtra blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis:
Dicturus dominum deumque non ſum.

Jam non eſt locus hac in urbe vobis:
Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes humileſque ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed imperator,
Sed juſtiſſimus omnium ſenator:
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica Veritas capillis.
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

Ad Marcum. LXIX.

LItera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ:
Qua non Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
Vellet Mecœnas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet:
Non quacunque manu victima cæſa litat.
A te miſſa venit: poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum; poteram nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratiuſipſo,
Officium docti, judiciumque viri.

Ad Romam. LXX.

JAm parce laſſo, Roma, gratulatori,
Laſſo clienti: quamdiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cùm Scorpus una quindecim graves hora
Ferventis auri victor auferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus;
Nec quæ paludes delicata Pomptinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

De Cotta, amico mercenario. LXXI.

MIllia viginti quondam me Cotta popoſcit;
Et, fateor, magni non erat ille nimis.
Annus abit: bis quina dabis ſeſtertia? dixit.
Poſcere plus viſus, quàm prius, ille mihi.

Jam

Jam duo poſcenti poſt ſextum millia menſem,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Tranſierant binæ forſan trinæve Kalendæ,
Aureolos ultro quattuor ipſe petit:
Non dedimus, centum juſſit me mittere nummos,
Sed viſa eſt nobis hæc quoque ſumma gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum;
Hanc voluit: puero diximus eſſe datam.
Inferiùs numquid potuit deſcendere? fecit.
Vilior hic gratis cœpit amare: nego.

De Mævio. LXXII.

HOc fortuna, tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques cataſtis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Linguâ doctus utrâque, cujus unum eſt,
Sed magnum vitium, quòd eſt poëta,
Pullo Mævius algет in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

De Caro Medico defuncto, ad Maximum. LXXIII.

NEquius à Caro nihil unquã, Maxime, factum eſt,
Quàm quòd febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva, nocens febris ſaltem quartana fuiſſet:
Servari medico debuit illa ſuo.

Ad Macrum. LXXIV.

IBis litoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo ſinu remittes,
Optabiſque moras, & exeuntem
Udo, Dalmata, gaudio ſequêris.
Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic

Piſcoſi calamo Tagi notata,
Macrum pagina noſtra nominabit.
Sic inter veteres legat poëtas;
Nec multos mihi præferas priores,
Hæc ſed tibi ſim minor Catullo.

De Torquato & Otacilio. LXXV.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exſtruxit: cucumam fecit Otacilius.
Diſpoſuit Daphnona ſuo Torquatus in agro:
Caſtaneas centum ſevit Otacilius.
Conſul Torquatus, vici fuit ille Magiſter;
Nec minor in tanto viſus honore ſibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim?
Sic, puto, torquatus rumpet Otacilium.

De Erote. LXXVI.

PLorat Eros, quoties maculoſæ pocula murrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve citrum:
Et gemitus imo promit de pectore, quòd non
Tota miſer coëmat ſepta, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco:
Pars major lacrymas rider, & intus habet.

Ad Gallum. LXXVII.

SI quid noſtra tuis adicit vexatio rebus,
Manè, vel à media nocte rogatus ero;
Strideteſque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed ſi non fias quadrante beatior uno
Pergemitus noſtros, ingenuaſque cruces;
Parce precor laſſo, vanoſque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & mihi, Galle, nocent.

Ad Marinum. LXXVIII.

RAros colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento,
Redduntque ſibi, caputque nudum

Cirris

Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Splendophorum Teleſphorumque,
Cidæ ſtare putabis Hermeroten.
Vis tu ſimpliciùs ſenem fateri?
Ut tandem videaris unus eſſe,
Tonſor jam reliquos metat capillos,
Calvo turpius eſt nihil comato.

De Ladonte nauta. LXXIX.

JAm ſenior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cùm ſæpe vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hyberno rumperet arva lacu.
Emeritam puppim, ripa quæ ſtabat in alta,
Implevit ſaxis, oppoſuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. quis credere poſſet?
Auxilium domino merſa carina tulit.

De Lauro. LXXX.

NEmo nova caluit ſic inflammatus amica,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat luſor, dum floruit ætas;
Nunc poſtquam deſit ludere, prima pila eſt.

De natali Reſtituti. LXXXI.

OCtobres age ſentiat Kalendas
Facundi pia Roma Reſtituti.
Linguis omnibus & favete votis:
Natalem colimus, tacete lites.
Abſit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, breveſque mappæ
Exſpectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas,
Pugnorum reus ebriæque noctis
Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit?
Veros ſardonychas, ſed ipſa, tradat.
Mirator veterum ſenex avorum
Donet Phidiaci toreuma cœli.
Venator leporem, colonus hœdum,

Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque, quid poëtam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis?

Ad Cottam. LXXXII.

OMnes perſequeris prætorum, Cotta, locellos;
Accipis & ceras: officioſus homo es.

De ſtatua Junonis. LXXXIII.

JUno labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus.
Ore nitet tanto, quanto ſuperâſſet in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
Junonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

Ad Marium. LXXXIV.

MArı, quietæ cultor & comes vitæ
Quo cive priſca gloriatur Atina;
Has tibi gemellas, barbari decus luci,
Commendo pinus, iliceſque Faunorum,
Et ſemidocta villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni ſæpe ſanguis ut hœdi,
Dominamque ſancti virginem deam templi,
Et quem ſororis hoſpitem vides caſtæ
Martem mearum principem Calendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, ſive thure placabis:
Ubicunque noſter Martialis eſt, dices,
Hac ecce meum dextera litat vobis
Abſens ſacerdos; vos putate præſentem;
Et date duobus, quidquid alter optârit.

Ad Clementem. LXXXV.

SI prior Euganeas, Clemens, Heliconis oras,
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpureâ ſed modò culta togâ.
Ut roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova nec mento ſordida charta juvat.

Mar.

Munusculum pomorum. LXXXVI.

NOn mea Massylus servat pomaria serpens,
Regius Alcinoï nec mihi servit ager:
Sed Nomentanâ securus germinat hortus
Arqore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, mediâ quæ sunt mihi nata Suburrâ,
Mittimus autumni cerea poma mei.

Ad Avitum. LXXXVII.

SÆpe loquar nimium gentes quòd, Avite, remotas
Miraris, Latia factus in urbe senex;
Auriferumque Tagum siriam, patriumque Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hîc, ibi pascit ager: tepet igne maligno
Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc pretiosa fames, conturbatorque macellus:
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quatuor hic æstate rogæ plurefve teruntur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quicquid non præstat amicus,
Cùm præstare tibi possit, Avite, locus.

De Numa. LXXXVIII.

DUm levis arsurâ struitur libi na papyro,
Dum myrrham & casiam flebilis uxor emit:
Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato
Hæredem scripsit me Numa: convaluit.

De figura Socratis. LXXXIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

In Plagiarium. XC.

QUid, stulte, nostris versibus tuos misces,
Cum ligitante quid tibi, miser, libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, frustra crure ligneo curres.

De Capitolino. XCI.

ELysio redeat si forte remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus:

Qui Capitolinum pariter Galbamque jocantes
Audierit, dicet; ruſtice Galba, tace.

Ad Avitum, de Gaditano pſeudo-poeta. XCII.

GAditanus, Avite, (dic quid iſtud)
Qui ſcribit nihil, attamen poëta eſt?

Ad municipes ſuos Bilbilitanos. XCIII.

MUnicipes, Auguſta mihi quos Bilbilis aeri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo:
Meque velit dici non minùs illa ſuum.
Quattuor acceſſit triceſima meſſibus, æſtas.
Ut ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placidâ ſi mente, venimus:
Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

Ad Librum. XCIV.

INoſtro comes, i, libelle, Flacco
Longum per mare, ſed faventis undæ;
Et curſu facili, tuiſque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut ſodalis
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi quattuorque viſos
Ipſa protinus à via ſalutes;
Et noſtrum admoneas ſubinde Flaccum,
Jucundos mihi nec laborioſos
Seceſſus ſpatio paret ſalubri.
Qui pigrum faciant tuum parentem,
Hæc ſunt. jam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras, & aura portum
Laxavit melior. vale, libelle:
Navem, ſcis puto, non moratur unus.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

Ad Librum. I.

QUò tu, quò, liber otiose, tendis,
Cultus sindone non quotidianâ?
Numquid Parthenium videre tentas?
Vadas, & redeas inevolutus.
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec Musis vacat, aut, suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primus dominus levis carinæ,
Sunt illic duo tresve qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cùm sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint & Incitato.

Ad Lectores. II.

TRiste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid & in ludis non sumus, ite foras.
Clamant ecce mei, lö Saturnalia, versus.
Et licet, & sub te præside, Nerva, libet.

Ad lectores. III.

LEctores tetrici, salebrosum ediscite Sanctram:
Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

De suis libellis. IV.

NOn urbana meâ tantum Pimpleïde gaudent
Otia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.

Dicitur

Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus.
Quid prodeſt? neſcit ſæculus iſta meus.
At quàm victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieriâ prælia flare tubâ;
Cùm pia reddiderint Auguſtum numina terris,
Et Mecœnatem ſi mihi Roma daret!

Votum pro Nerva. V.

SAcra, Laréſq; Phrygum, quos Trojæ maluit hæres
Quàm rapere arſuras Laomedontis opes;
Scriptus & æterno nunc primùm Jupiter auro,
Et ſoror, & ſummi filia tota patris;
Et qui purpureis jam tertia nomina faſtis,
Jane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
Huno omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus hic vivat principis, ille ſuis.

In laudem Nervæ. VI.

TAnta tibi eſt recti reverentia, Cæſar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores,
Et cùm tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia Nomina patres,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te volet invictus pro libertate Camillus;
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm poſiturus erit.
Et te privato cum Cæſare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

Saturnalia. VII.

UNctis falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Verſu ludere non laborioſo
Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiſti: licet ergo, nec veremur,
Fallentes procul hinc abite curæ;

Qu'd.

Quidquid venerit obvium loquamur,
Morosa fine cogitatione.
Misce dimidios, puer, trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Misce, Dindyme, sed frequentiores.
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrent mihi quindecim poëtæ.

De horto suo. VIII.

LAssa quod externi spirant opobalsama Glauci,
Ultima Corycio quæ cadit aura croco,
Poma quod hybernâ mutuescentia capsâ,
Arbore quod vernâ luxuriosus ager,
De Pallatinis dominæ quod serica prelis,
Succina virgineâ quod regelata manu,
Amphora quod nigri, sed longè fracta Falerni,
Quod qui Sicanias detinet hortus apes.
Quod Cosmi redolent alabastra, focique deorum,
Quod modo divitibus lapsa corona comis;
Singula quid dicam? non sunt satis, omnia misce:
Hoc fragrant horti lilia manè mei.

De statua Memoriæ. IX.

CLarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
Spirat Apelleâ redditus arte Memor.

De Turno. X.

COntulit ad Satyras ingentia pectora Turnus?
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

Ad Puerum suum. XI.

TOlle puer calices, tepidique toreumata Nili,
Et mihi securâ pocula trade manu,
Trita patrum labris, & Tonso pura ministro
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemmâ, qui Mentora frangis
In scaphium fœci, Sardanapale, tuæ.

In Zoilum. XII.

IUs tibi natorum vel septem Zoïle, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epi.

Epitaphium Paridis. XIII.

QUiſquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, ſaleſque Nili,
Ars & gratia, luſus & voluptas,
Romani decus & dolor theatri,
Atque omnes Veneres Cupidineſque,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulchro.

De colono. XIV.

HÆredes, nolite brevem ſepelire colonum:
Nam terra eſt illi quantulacunque gravis.

Ad Sabinum. XV.

NOn omnis noſtri nocturna eſt pagina libri:
Invenies & quod manè, Sabine, legas.

Ad Lupum. XVI.

DOnâſti, Lupe, rus ſub urbe nobis:
Sed rus eſt mihi majus in feneſtra,
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ.
Quod formica die comedit uno,
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt:
In quo non magis invenitur herba,
Quàm coſti folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec ſerpens habitare tota poſſit.
Erucam malè paſcit hortus unam:
Conſumpto moritur culex ſalicto;
Et talpa eſt mihi foſſor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariſcæ
Ridere, aut violæ patere poſſunt.
Fines mus populatur, & colono
Tanquam ſus Calydonius timetur;
Et ſublata volantis ungue Procnes
In nido ſeges eſt hirundinino.
Vix implet cochleam peracta meſſis,
Et muſtum nuce condimus picatâ.

Erràſti,

Errâsti Lupe, literâ, ſed unâ;
Nam quo tempore *prædium* dediſti,
Mallem tu mihi *prandium* dediſſes.

Ad Labullum. XVII.

DUm te proſequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præſto garrienti,
Et quidquid loqueris faciſque laudo,
Quot verſus poterant, Labulle, naſci?
Hoc damnum tibi non videtur eſſe,
Si quid Roma legit, requirit hoſpes,
Non deridet eques, tenet ſenator,
Laudat Cauſſidicus, poëta carpit,
Propter te perit. hoc, Labulle, verum eſt.
Hoc quiſquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi ſit minor meorum?
Triginta propè jam diebus una eſt
Nobis pagina vix peracta: ſic fit,
Cùm cœnare domi poëta non vult.

In Zoilum. XVIII.

OS malè cauſſidicis, & dicis olere poetis,
Obtrectatori, Zoile, pejus olet.

In Cæcilium. XIX.

ATreus Cæcilius cucurbitarum,
Sic illas quaſi filios Thyeſtæ,
In partes lacerat ſecatque mille.
Guſtu protinus has ædes in ipſo,
Has primâ feret, alterâve cœnâ,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc ſeras epidipnidas parabit,
Hinc piſtor fatuas facit placentas,
Hinc & multiplices ſtruit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem poſitam, fabamque credas:
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybii, breveſque mænas:

Hinc

Hinc cellarius experitur artes,
Ut condat vario vafer sapore
In rutæ folium capellianæ.
Sic implet gabatas, paropsidasque,
Et leves scutulas, cavasque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venustum,
Unum ponere fercülis tot assem.

In Nestorem. XX.

NEc toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula serta palude teges:
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
Nec sera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Nestor, dici atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

De Prasino. XXI.

SÆpius ad palmam Prasinus post fata Neronis
Pervenit, & victor præmia plura refert.
I nunc, livor edax, dic te cessisse Neroni:
Vicit nimirum non Nero, sed Prasinus.

De Apro. XXII.

ÆDes emit aper, sed quas nec noctua vellet
Esse suas: adeò nigra vetusque casa est.
Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.
Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Ad Fabullum. XXIII.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,
Quare non veniam vocatus à te
Miraris, queritisque, litigasque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

De Caio proculo. XXIV.

CAïus hanc lucem gemmâ mihi Julius albâ
Signat, iô, votis redditus ecce meis.
Desperasse juvat, veluti jam rupta sororum
Fila, minùs gaudent, qui timuere nihil.

Hypne-

Hypne, quid expectas piger? immortale falernum
Funde; senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces, & sex cyathos, bessemque bibamus,
Caïus ut fiat, Julius, & Proculus.

In Zoilum. XXV.

ZOile, quid tota gemmam præcingere libra
Te juvat, & miserum perdere sardonycha?
Annulus iste tuis fuerat modò cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniunt.

De mulione surdo. XXVI.

MUlio viginti venit modò millibus Aulæ.
Miraris pretium tam grave? surdus erat.

In Charidemum. XXVII.

CUnarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,
Et queritur labris dextera puncta meis.
Sed tibi non crevi: te noster villicus horret;
Te dispensator, te domus ipsa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, observas, quereris, suspiria ducis;
Et vix à ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumpsi cultus, unxive capillos;
Exclamas, Nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes,
Tanquam de cella sit cadus ille tua.
Desine: non possum libertum ferre Catonem.
Musa virum jam me dicet adulta tibi.

Ad Lygdum, de Amynta. XXVIII.

INdulget pecori nimiùm dum pastor Amyntas,
Et gaudet fama luxuriaque gregis:
Cedentes oneri ramos, sylvamque fluentem
Vicit, concussas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, sues habeat vicinus Lolas:
Te satis est nobis adnumerare pecus.

In

In Cæcilianum. XXIX.

VIvida cùm poscas epigrammata, mortua ponis
Lemmata, quî fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

Ad senem orbum. XXX.

ORbus es, & locuples, & Bruto consule natus;
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: sed quas juvenis, quas pauper habebas,
Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

In Silium. XXXI.

SIlius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Hæredem, dominumque sui tumulique Larisque
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

De eodem. XXXII.

IAm propè desertos cineres, & sancta Maronis
Nomina qui coleret pauper, & unus erat,
Silius Andino tandem succurrit agello,
Silius & vatem, non minor ipse, colit.

Ad Julium Cerealem. XXXIII.

COenabis bellè, Juli Cerealis, apud me:
Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octavam poteris servare: lavabimur una.
Scis quàm sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
Utilis, & porris fila resecta suis.
Mox vetus, & tenui major cordylla lacerto:
Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui versata favillâ,
Et Velabrensi massa recocta foco:
Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ.
Hæc satis in gustu, cætera nôsse cupis?
Mentiar, ut venias; pisces, conchylia, sumen,
Et cortis saturas, atque paludis aves:
Quæ nec Stella solet rara nisi ponere cœna,
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.

Ipse

Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantes,
Rura vel æterno proxima Virgilio.

De Claudia Rufina. XXXIV.

CLaudia cœruleis cùm ſit Rufina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora plebis habet?
Quale decus formæ! Romanam credere matres
Italides poſſunt, Atthides eſſe ſuam.
Dî bene, quòd ſancto peperit fœcunda marito,
Quòd ſperat generos, quódque puella nurus.
Sic placeat ſuperis, ut conjuge gaudeat uno,
Et ſemper natis gaudeat illa tribus.

In Zoilum. XXXV.

UNguenta, & caſias, & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio ſemicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuiſti cinnama lecto,
Improbe, de turpi, Zoïle, redde ſinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ,
Non miror furem, qui fugitivus erat.

De Lupo ad Urbicum. XXXVI.

HOrtatur fieri quòd te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas, nihil eſt quod minùs ille velit.
Ars eſt captandi, quod nolis velle videri;
Ne facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua ſe Coſconia tantúm:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu conſilio videaris ut uſus amici,
Sic morere, ut factum te putet eſſe patrem.

In Cheræmonem. XXXVII.

QUòd nimiùm laudas, Cheræmon Stoice, mortem,
Vis animum mirer ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fractâ facit urceus ansâ,
Et triſtis nullo qui tepet igne focus:
Et teges, & cimex, & nudi ſponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quàm magnus homo es, qui fœce rubentis aceti,
Et ſtipulâ, & nigro pane carere potes!
Leuconicis agedum tumeat tibi culcitra lanis,
Conſtringatque tuos purpura texta toros:

O

O quàm tu cupiss ter vivere Nestoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam:
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

Ad Severum. XXXVIII.

MIraris, docto quòd carmina mitto Severo;
Ad cœnam quòd te, docte Severe, vocem.
Jupiter ambrosiâ satur est, & nectare vivit:
Nos tamen exta Jovi, thura, merumque damus.
Omnia cùm tibi sint dono concessa deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

In tonsorem. XXXIX.

QUid si me tonsor, cùm stricta novacula suprà est,
Tunc libertatem divitiasque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonsor,
Latro rogat: res est imperiosa timor.
Sed fuerit curvâ cùm tuta novacula thecâ,
Frangam tonsori crura manusque simul.

De Charino. XL.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos.
Nec cùm lavatur causa quæ sit, quæritis?
Dactyliothecam non habet.

In Faustum. XLI.

NEscio tam multis quid scribas, Fauste, puellis:
Hoc scio, quòd scribit nulla puella tibi.

In Justinum. XLII.

SExcenti cœnant à te, Justine, vocati
Lucis ad officium quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam:
Nec locus hic nobis invidiosus erat.
Postera sed festæ reddis solennia mensæ:
Sexcentis hodie, eras mihi natus eris.

In Vacerram XLIII.

ET delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator.

Et

Et bellatores, & lanista, miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

In Maronem. XLIV.

NIl mihi das vivus: dicis post fata daturum,
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

Ad Mathonem. XLV.

Parva rogas magnos; sed non dant hæc quoq; mag-
Ut pudeat leviùs te, Matho, magna roga. (ni,

Epitaphium canis Lydiæ. XLVI.

AMphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix sylvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidissima dextra.
Qui non Erigones mallet habere canem;
Nec qui dictæa Cephalum de gente secutus,
Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
Qualia Dulichio fata fuere cani:
Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus,
Nec queror, infernas quamvis citò rapta sub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

Ad Patum. XLVII.

SOlvere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

In Vacerram. XLVIII.

IN omnibus Vacerra quòd conclavibus
Consumit horas, & die tota sedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

Ad Patum. XLIX.

AD primum decima lapidem quòd venimus hora,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa;
Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

Ad

Ad Flaccum, de Baiis. L.

Littus beatæ Veneris aureum Baias,
Baias superbæ blanda dona naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, versibus Baias,
Laudabo digne non satis tamen Baias.
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias.
Optare utrumque pariter, improbi votum est.
Quòd si deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est Martialis & Baiæ?

De Philostrato. LI.

A Sinuessanis conviva Philostratus undis
Conductum repetens nocte jubente larem,
Penè imitatus obit sævis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit usque gradus.
Non esset, nymphæ, tam magna pericula passus,
Si potius vestras ille bibisset aquas.

Ad Sosibianum. LII.

NEmo habitat gratis, nisi dives & orbus apud te.
Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

De Antiocho tonsore. LIII.

QUi nondum Stygias descendere quærit ad un-
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum. (das,
Alba minùs sævis lacerantur brachia cultris,
Cùm furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulvereâ nudet equina jubâ.
Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore poscet avem.
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus:
Antiochi tantùm barbara tela sonent.
Hæc quæcunque meo numeratis stigmata mento,
In vetuli picta qualia fronte sedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

In

In Parthenopæum. LIV.

LEniat ut fauces medicus, quas aspera vexat
Assiduè tussis, Parthenopæe, tibi;
Mella dari, nucleosque jubet, dulcesque placentas,
Et quicquid pueros non sinit esse truces,
At tu non cessas totis tussire diebus.
Non est hæc tussis, Parthenopæe; gula est.

Ad Pollam. LV.

INtactas quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere tosas.

In Chrestillum. LVI.

CArmina nulla probas molli quæ limite currunt,
Sed quæ per salebras altaque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio quid carmine majus habetur,
Lucili *columella hic situs Metrophanes.*
Attonitusque legis *terrai frugiferai*;
Accius & quicquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poëtas?
Dispeream, si scis quid sapuêre sales.

Epitaphium Canaces. LVII.

ÆOlis heu Canace jacet hoc tumulata sepulchro,
Ultima cui parvæ septima venit hyems.
Ah scelus, ah facinus! properas quid flere, viator?
Non licet hîc vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus
Abstulit, & tenero sedit in ore lues:
Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi,
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit eludere blandæ,
Ne posset duras flectere lingua deas.

In Zoilum. LVIII.

MEntitur, qui te vitiosum, Zoïle, dixit;
Non vitiosus homo es, Zoïle, sed vitium.

De Theodoro. LIX.

Plerios vatis Theodori flamma Penates
Abstulit, hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus, ô magnum facinus, crimenque deorum,
Non arsit pariter quòd domus & dominus!

In verpum amulum. LX.

Quòd nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignoscо: verpe poëta, sapis.
Hoc quoque non curo, quòd tu mea carmina carpas,
Corripias: & sic, verpe poëta, sapis.
Illud me cruciat; Solymis quòd natus in ipsis,
Sustuleris porcum, verpe poëta, meum.
Ecce negas, juraſque mihi per templa Tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

Ad Germanum. LXI.

Martia, non Rhenus salit hic, Germane, quid ob-
Et puerum prohibes divitis imbre lacus? (stas,
Barbare, non debet, submoto cive, ministro
Captivam victrix unda levare sitim.

Ad Bassum. LXII.

Effugere non est, Basse, basiatores,
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacumque:
Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
Nec triste mentum, sordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gutta proderit nasi,
Et æstuantem basiant, & algentem,
Et nuptiale basium reservantem.
Non te cucullis asseret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle veloque,
Nec vindicabit sella sæpius clausa.
Rimas per omnes basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Sævique fasces, nec superba clamosi
Lictoris abiget virga basiatorem,
Sedeas in alto tu licèt tribunali,

Et

Et è curuli jura gentibus reddas:
Adscendet illa basiator, atque illa.
Febricitantem basiabit & flentem:
Dabit oscitanti basium, natantique;
Dabit & vomenti, remedium mali solum est;
Facias amicum, basiare quem nolis.

Ad Flaccum. LXIII.

HAbere amicum nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant:
Sed idem amicum nolo mille librarum,
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Ad Flaccum. LXIV.

THaïda tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
Tu, puto, quod non est, Flacce, videre potes.

In Lydiam. LXV.

NOn est mentitus qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
Est ita si taceas, & si tam muta recumbas,
Quàm silet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
Et sua plùs nulli, quàm tibi lingua nocet.
Audiat ædilis ne te, videatque, caveto.
Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

Ad Sophronium. LXVI.

TAnta tibi est animi probitas orisque, Sophroni,
Ut mirer fieri te potuisse patrem.

Ad Garricum. LXVII.

MIttebas libram: quadrantem, Garrice, mittis,
Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

Ad Albium Maximum. LXVIII.

ALbi Maxime, si vacabit hora,
Hoc tantùm lege: namque & occupatus,
Et non es nimiùm laboriosus.
Transis hos quoque quatuor? sapisti.

Ad Septicianum. LXIX.

EXplicitum nobis usque ad sua cornua librum,
Et quasi perfectum, Septiciane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

Ad lectorem. LXX.

QUamvis tam longo possis fatur esse libello,
Lector, adhuc à me dicticha pauca petis.
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt,
Lector, solve. taces, dissimulasque? Vale.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

M. Val. Martialis Priſco ſuo ſalutem.

Scio me patrocinium debere contumaciſſimæ triennii deſidiæ, quæ abſolvenda non eſſet inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius conſolamur, ut moleſti potiùs quam officioſi eſſe videamur; nedum in hac provinciali ſolitudine, ubi niſi etiam intemperanter ſtudeamus, & ſine ſolatio, & ſine excuſatione ſeceſſimus. Accipe ergo rationem, in qua hoc maximum & primum eſt, quòd civitatis aures, quibus adſueveram, quæro. & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid eſt enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum ſubtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus ſtudere ſe voluptatibus non ſentiunt; adſummam omnium, ea quæ delicate reliquimus, quaſi deſtituti deſideramus. Accedat his municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus aut alter mali, in puſillo loco multi, adverſus quos difficile eſt habere quotidie bonum ſtomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ à geſtiente fieri ſolebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, cui non refero gratiam, ſi tantùm ea præſto quæ poſſim, imperabo mihi. cui indulgere conſueveram, & ſtatui paucißimis diebus ut familiariſſimas mihi aures tuas exciperem adventoriâ ſuâ. Tu velim iſta quæ tantum apud te non periclitantur, diligenter æſtimare, & excutere non graveris; & quod tibi difficillimum eſt, de nugis noſtris judices nitore ſepoſito ne Romam, ſi ita decreveris, non Hiſpanienſem librum mittamus, ſed Hiſpanum.

Ad eundem I.

REtia dum ceſſant, latratoreſque Moloſſi.
Et non invento ſylva quieſcit apro;
Otia, Priſce, brevi poteris donare libello.
Hora nec æſtiva eſt, nec tibi tota perit.

Ad sua Carmina. II.

QUæ modò litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ité sacrâ, jam non pulverulenta via est.

Ad librum suum. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis tu Romam nunc peregrine liber.
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi.
Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel si malueris, primâ gradiere Saburra:
Atria sunt illic consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hianteæ Stella petitor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum:
Nec nimiùm siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? versus duo treſve leguntur;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

Ad Priscum. IV.

QUod Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni
Mecœnas atavis regibus ortus eques;
Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, charitaque dicet anus.
Tu facis ingenium, tu, si quid posse videmur;
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

LOngior undecimi nobis decimique libelli
Arctatus labor est, & breve rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti:
Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

In Commendationem Nervæ. VI.

CONtigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva; licet toto nunc Helicone frui.

Recta

Recta fides, hilaris clementia, cauta poteſtas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi genteſque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris poſſet habere Cato.
Largiri, præſtare, breves extendere cenſus,
Et dare quæ faciles vix tribuere dei;
Nunc licet & fas eſt, ſed tu ſub principe duro,
Temporibuſque malis, auſus es eſſe bonus.

De Ligeia. VII.

TOto vertice quot gerit capillos,
Annos ſi tot habet Ligeia, trima eſt.

In Commendationem Trajani. VIII.

TErrarum dea gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum,
Trajani modò læta cùm futuros
Tot per ſecula computaret annos,
Et ſortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præſide glorioſa tali;
Parthorum proceres, duceſque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Poſſum oſtendere Cæſarem; Venite.

Ad Cæſarem. IX.

PAlma regit noſtros, mitiſſime Cæſar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

De Africano. X.

HAbet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

PArthenio die, Muſa, tuo noſtroque ſalutem,
Nam quis ab Aonio largiùs amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?

Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit;
Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga.
Quartuor & tantùm timidumq; brevemque libellum
Commendet verbis; Hunc tua Roma legit.

In Posthumum XII.

OMnia promittis, cùm totâ nocte bibisti:
Manè nihil præstas, Posthume, manè bibe.

Ad Auctum. XIII.

GEnûs. Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse quàm donare, vilius constat.

Ad Priscum. XIV.

PArciùs utaris, moneo, rapiente veredo.
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licèt, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent.
Invidiâ fati sed leviore cadant.
Si te delectant animosa pericula: Tuscis,
Tutior est virtus, insidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? sæpiùs illis,
Prisce, datum est equitem rumpere quàm leporem.

Adulatorium. XV.

QUidquid Parrhasiâ nitebat aulâ,
Donatum est oculis, deisque nostris.
Miratur Scythicas virentis auri,
Flammas Jupiter, & stupet superbas
Regis delicias, gravesque luxus.
Hæc sunt pocula quæ decent Tonantem:
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes eum Jove nunc sumus beati:
At nuper, (pudet, ah pudet fateri)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

In Lentinum. XVI.

QUare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & usque gemis.

Gesta-

Geſtatur tecum ſella, pariterque lavatur:
Cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum.
Ebria Setino fit ſæpe, & ſæpe Falerno:
Nec niſi per niveam Cæcuba potat aquam.
Circumfuſa roſis, & nigra recumbit amomo:
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cùm ſit tam pulchrè, tam bellè vivat apud te,
Ad Damam potiùs vis tua febris eat?

Ad Juvenalem. XVII.

DUm tu forſitan inquietus erras
Clamoſa, Juvenalis, in Suburra,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cœlius & minor fatigant:
Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit
Auro Bilbilis & ſuperba ferro.
Hìc pigri colimus labore dulci
Botrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc ſunt nomina craſſiora terris.
Ingenti fruor improbóque ſomno,
Quem nec tertia ſæpe rumpit hora.
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaveram per annos.
Ignota eſt toga: ſed datur petenti
Rupta proxima veſtis à cathedra.
Surgentem focus excipit ſuperbâ
Vicini ſtrue cultus iliceti,
Multâ villica quem coronat ollâ.
Sic me vivere, ſic juvat perire.

De Æmilio. XVIII.

IN thermis ſumit lactucas, ova, lacertum;
Et cœnare foris ſe negat Æmilius.

Ad Marcellam. XIX.

MUnicipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?
Tam rarum, tam dulce ſapis: Pallatia dicent,
Audierint ſi te vel ſemel, eſſe ſuam.

Nulla nec in media certabit nata Suburra,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
Romanam ducat quàm magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

De Philænide. XX.

QUàm sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænis.

In Lælium. XXI.

DEntibus atque comis, nec te pudet, uteris emptis,
Quid facies oculo Lælia? non emitur.

Ad Juvenem de covino curru. XXII.

OJucunda, covine, solitudo,
Carruca magis essedóque gratum,
Facundi mihi munus Heliani.
Hîc mecum licet, hîc, Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit:
Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.
O si conscius esset hîc Avitus,
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm bene sic dies abiret.

In Thelesinum. XXIII.

CUm rogo te nummos sine pignore, non habeo, in-
Idem si pro me spondet agellus, habes. (quis.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.
Exilii comitem quæris? agellus eat.

In avarum amicum. XXIV.

SExaginta teras cùm lumina manè senator,
Esse tibi videor desidiosus eques.
Quòd non à prima discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.

Sed

Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidum gentes, Cappadocúmve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre patique lutum,
Quid petitur? ruptâ cùm pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ,
Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;
Accedit gelidam servus ad auriculam,
Et, rogat ut cœnes secum Lætorius, inquit.
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod sit cœna mihi, tibi sit provincia merces;
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

In Cinnam. XV.

POto ego sextantes; tu potas, Cinna, deunces:
Et quereris quod non, Cinna, bibamus idem.

Ad Ponticum, de Hermogene fure. XXVI.

HErmogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
Tu licèt observes dextram tenea sque sinistram:
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
Casuras altè sic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur missio læso
Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam?
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile è mensa surripit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit; medios distringere lectos,
Mensarumque pedes, non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant spectacula sole:
Vela reducuntur cum venit Hermogenes.
Festinant trepidi subducere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
Inter adorantes cùm stetit Hermogenes. (quam,
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit un-
A cœna semper rettulit Hermogenes.

Ad Aprum. XXVII.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, non amicum

De hortis Marcellæ uxoris. XXVIII.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
Prataque, nec bifero cessura rosaria Pæsto,
Quodque viret Jani mense, nec alget olus,
Quæque natat elusis anguilla domestica lymphis,
Quæque gerit similes candida turris aves,
Munera sunt dominæ post septima lustra reversæ:
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo possem dicere, malo meos.

In Vacerram. XXIX.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, sarcinas tuas vidi:
Quas non retentas pensione pro bima
Portabat uxor rufa crinibus septem,
Et cum sorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte Ditis emersas.
Has tu priores frigore & fame siccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Ius tuorum temporum sequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes mensa,
Et cum lucerna, corneoque cratere,
Matella curto rupta latere meiebat.
Focum ferentis suberat amphoræ cervix,
Fuisse gerres, aut inutiles mænas
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ misit aura piscinæ.
Nec quadra deerat caesi Tholosatis,
Quadrima nigri nec corona puleï,
Calvæque reites allioque cepisque,
Nec plena turpi matris olla resinâ.
Egra quatis ædes, villicosque derides,

Habi-

Habitare gratis, ô Vacerra, cùm possis?
Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

Ad Iulium Martialem. XXX.

TRiginta mihi quatuorque messes
Tecum, si memini, fuere, Juli:
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diversus bicolorque digeratur,
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus;
Nulli te facias nimis sodalem,
Gaudebis minùs, & minùs dolebis.

Ad Callistratum. XXXI.

TAnquam simpliciter mecum Callistrate, vivas:
Dicere sani animi te mihi sæpe soles.
Non es tam simplex, quàm vis, Callistrate, credi.
Nam quisquis garrit talia, plura tacet.

In Labullum. XXXII.

LIbras quattuor aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lænam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quòd nemo, nisi tu, Labulle, dónas?
Non es, crede mihi, bonus, quid ergo?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Fisones, Senecasque, Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis cursu pedibusque gloriari?
Tigrim vince, levemque Passerinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

In scurram. XXXIII.

NAsutus nimiùm cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

In

In Sabellum. XXXIV.

ODi te, quia bellus es, Sabelle,
Res est putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo quàm Sabellum,
Tabescas utinam, Sabelle, belle.

In Pontilianum. XXXV.

MEntiris, credo: recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo:
Pedis dissimulo: gemmâ vis ludere, vincor.
Res una est sine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi, mortuus, inquis,
Accipiam bene te, nil volo: sed morere.

In Tuccam. XXXVI.

NOn est Tucca, satis, quòd es gulosus:
Et dici cupis, & cupis videri.

Ad M. Vnicum. XXXVII.

UNice, cognato junctum mihi sanguine nomen,
Quique geris studiis corda propinqua meis;
Carmina cum facias soli cedentia fratri,
Pectore non minor es, sed pietate prior.
Lesbia cum tenero te possit amare Catullo,
Te post Nasonem blanda Corinna sequi.
Nec deerant Zephyri, si te dare vela juvaret:
Sed tu litus amas, hoc quoque fratris habes.

Ad Phœbum. XXXVIII.

HŒdinâ tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Festivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit, caput esse calceatum.

Ad Classicum. XXXIX.

VEndunt carmina Gallus & Lupercus:
Sanos, Classice, nunc nega poetas.

In Inconstantem. XL.

DIfficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

In

In lautum invitatorem. XLI.

Boletos & aprum si tanquam vilia ponis,
Et non esse putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hæres
Vis scribi propter quinque Lucrina: Vale.
Lauta tamen cœna est: fateor, lautissima: sed eras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil;
Quod sciat infelix damnatæ spongia virgæ,
Vel quicunque canes, junctaque testa viæ.
Mullorum, leporumque, & suminis exitus hic est,
Sulphureusque calor, carnificesque pedes.
Non Albana mihi sit comessatio tanti;
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes.
Imputet ipse deus nectar mihi, fiet acetum,
Et vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
Me meus ad subitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

In amœnas ades sed incommodas. XLII.

Daphnonas, platanonas, & aërias cyparissos,
Et non unius balnea solus habe:
Et tua centenis stat porticus alta columnis,
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx.
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat:
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno locus est, quàm bene non habitas?

De Fabullo. XLIII.

Tam sæpe nostrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? semper bonus homo tiro est.

Ad Sempronium de Rufo. XLIV.

Tempora Pieriâ solitus redimire coronâ,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hic situs est, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcius in Elysio narraris fabula campo,
Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.

Tu

Tu melior, quæ deſerto raptore rediſti;
Illa virum voluit nec repetita ſequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaüs amores:
Abſolvit Phrygium veſtra rapina Parim.
Accipient olim cùm te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, ſed amat Proſerpina raptas:
Iſte tibi dominam conciliabit amor.

In avarum. XLV.

NUmmi cùm tibi ſint, opeſque tantæ,
Quantas civis habet, patérve rarus:
Largiris nihil, incubaſquæ gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
Cuſtodem Scythici fuiſſe luci.
Sed cauſſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et quid tu fatuos rudeſque quæris,
Illudas quibus, auferaſque mentem?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

In Zoilum. XLVI.

CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læſus:
Rem magnam præſtas, Zoïle, ſi bonus es.

In Polycarmum. XLVII.

ÆGrotas uno decies aut ſæpius anno;
Nec tibi, ſed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties ſurgis, ſoteria poſcis amicos.
Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, ſemel.

Ad Sparſum. XLVIII.

CUr ſæpe ſicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ ſordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparſe, nec quieſcendi
In urbe locus eſt pauperi, negant vitam
Laudimagiſtri manè, nocte piſtores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otioſus ſordidam quatit menſam,
Neroniana nummularius maſſa:
Illinc paludis malleator Hiſpanæ

Tri-

Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax truncо,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot ea verberent manus urbis,
Cùm secta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire.
Petilianis delicatus in regnis;
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus:
Nec in Falerno colle major autumnus;
Intraque limen clausus essedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
Et ad cubile est Roma: tædio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

De importunis Basiatoribus. XLIX.

QUantum dat tibi Roma basiorum
Post annos modò quindecim reverso:
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo;
Hinc sutor modò pelle basiatâ,
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defioculus, & inde lippus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

Ad suum Natalem. L.

MArtis alumne dies, roseam quo lampada primum
Magnaque siderei vidimus ora dei.
Si te rure coli, viridesque pigebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in urbe mihi;
Da veniam, servire meis quòd nolo Kalendis,
Et quâ sum genitus, vivere luce volo.

In nimiu anxiè celebrantem ſuos natales. LI.

NAtali pallere ſuo ne calda Sabello
Deſit, & ut liquidum portet Alauda merum;
Turbida ſollicite tranſmittere Cæcuba ſacco,
Atque inter menſas ire redire ſuas;
Excipere hos illos, & totâ ſurgere cœnâ
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Quæ ratio eſt hæc ſponte tuâ perferre patique,
Quæ te ſi jubeat rex dominuſve, neges?

De Ligurra. LII.

VErſus, & breve vividumque carmen
In te ne faciam times Ligurra,
Et d[illegible]us cupis hoc metu videri:
Sed fruſtra metuis, cupiſque fruſtra.
In tauros Libyci ruunt leones;
Non ſunt papilionibus moleſti.
Quæras, cenſeo, ſi legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam;
Qui carbone rudi putrique creta
Scribit carmina quæ legunt bibones.
Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

Ad Saturnum pro Priſco Terentio. LIII.

ANtiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen nec fulmine digna,
Sciſſa nec ad Manes, ſed ſita dives humus;
Lætus ad hæc faciliſque veni ſolennia Priſci
Gaudia: cum ſacris te decet eſſe tuis.
Tu reducem patriæ ſextâ, pater optime, brumâ
Pacifici Latia reddis aburbe Numæ.
Cernis ut Auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quàm non porrea manus, largæq; nomiſmata menſæ
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Utque ſit his pretium meritis & gratia major,
Et pater, & frugi ſic tua ſacra colit.

At

At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri:
Hos illi jubeas sæpe redire dies.

Ad Cordubam. LIV.

UNcto Corduba lætior Venafro,
Histrâ nec minùs absoluta testâ,
Albi quæ superas oves Galesi,
Nullo murice nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic vestro, rogo, sit pudor poëtæ,
Ne gratis recitet meos libellos.
Ferrem, si faceret bonus poëta,
Cui possem dare mutuos honores.
Cæcus perdere non potest, quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poëta.

Ad Amœnum. LV.

BIs quinquagenis domus est ibi millibus empta,
Vendere quam summâ vel breviore cupis,
Arte sed emptorem vafrâ corrumpis, Amœne,
Et casa divitiis ambitiosa latet.
Gemmantes primâ fulgent testudine lecti,
Et Maurusiaci pondera rara citri.
Deinde ducenta sonas, & aïs, non esse minoris,
Instructam vili vendis, Amœne, domum.

In Natalem Maronis. LVI.

MAiæ Mercurium creâstis Idus.
Augustis redit Idibus Diana.
Octobres Maro consecravit Idus.
Idus sæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

Ad clientes. LVII.

MAtutine cliens, urbis mihi causa relictæ,
Atria, si sapias, ambitiosa colas.
Non sum ego causidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
Otia me somnusque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, si vigilatur & hîc.

Ad

Ad Paullum. LVIII.

Sic tanquam tabulas scyphosque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

De Apro. LIX.

Lintea ferret Apro Vatius cùm vernula nuper,
Et supra togulam lusca sederet anus,
Atque olei stillam donaret Opelicus unctor:
Ulorum tetricus censor & asper erat:
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet quod modò lotus eques.
A sene sed postquam patruo venere trecenta;
Sobrius à thermis nescit abire domum.
O quantum diatreta valent, & quinque comati;
Tuno, cùm pauper erat, non sitiebat Aper.

Ad Lygdum. LX.

Nil non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum LXI.

Jugera mercatus prope busta latentis agelli,
Et malè compactæ culmina fulta casæ,
Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque sed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabaque; solebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

Ad Catullum. LXII.

Hæredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, nisi legero, Catulle.

Ad Flaccum. LXIII.

Cum tibi Niliacus portet crystalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed geminus vilibus usus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimiùm calidis non viriantur aquis.
Quid? quod securo potat convivamini stro,
Et casum tremulæ non timuere manus.

Hoc

Hoc quoque nonnihil est, quòd propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

De Agricola. LXIV.

AMphora vigessi, modius datur ære quaterno.
Ebrius & crudus nil habet agricola.

Ad Bithynicum. LXV.

NIl in te scripsi, Bithynice, credere nonvis,
Et jurare jubes, malo satisfacere.

De Callistrato. LXVI.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

De Umbro. LXVII

BRumæ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Umber aliculam mihi pauper.
Nunc mittit aliam: factus est enim dives.

De Menogene. LXVIII.

EFfugere è thermis & cerea balnea non est
Menogenen, omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextrâ lævâque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas,
Colliget, & referet lapsum de pulvere follem:
Etsi jam lotus, jam soleatus erit.
Lintea si sumas, nive candidiora loquetur;
Sint licèt infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas,
Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget usque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, *veni.*

Ad Polytimum. LXIX.

NOlueram, Polytime, tuos violare capillos;
Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modò tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, ut totum sponsa videret ebur.

De

De Cotta. LXX.

RIs Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inopi præſtat & facit turbam;
Excogitavit homo ſagax & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum;
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano. LXXI.

TOngilianus habet naſum: ſcio, non ego: ſed jam
Nil præter naſum Tongilianus habet.

Ad Charinum. LXXII.

QUòd lanâ caput alligas Charine,
Non aures tibi, ſed dolent capilli.

De Marone. LXXIII.

PRo ſene, ſed clarè, votum Maro fecit amico,
Cui gravis & fervens hemitritæus erat:
Si Stygias æger non iret miſſus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem,
Ne votum ſolvat, nunc Maro vota facit.

Ad Priſcum. LXXIV.

SÆpe rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus,
Si fiam locuples, ſimque repentè potens.
Quemquam poſſe putas mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

In Tuccam. LXXV.

SCribebamus epos: cœpiſti ſcribere: ceſſi,
Ænula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad Tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptâſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus ſatyras: Lucilius eſſe laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.

Elige

Effge quid nolis; quis enim pudor omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca relinque mihi.

Ad Bætim. LXXVI.

BÆtis oliviferâ crinem redimite coronâ,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarũ
Albula navigerum per freta pandit iter;
Ominibus lætis vestras Instantius oras
Intret, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit, succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

In effrontem. LXXVII.

OS atavi, patrui nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cùm referas priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem, die mihi, cujus habes?

Ad Mattum. LXXVIII.

QUi negat esse domi se tunc cùm limina pulsas,
Quid dicat, nescis? dormio, Matte, tibi.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIII.

XENIA.

De Libro. I.

NE toga cordylis, ne penula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem:
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros:
Postulat ecce novos ebria bruma sales,
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum eum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

In detractorem. II.

NAsutus sis usque licèt, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum;
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quàm dixi. quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam, qui se mirentur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
Nec matutinâ si mihi fronte venis.

Ad lectorem. III.

OMnis in hoc gracili xeniorum turba libello
Constabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor est nimium; poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere districha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit,
Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

Thus.

Thus. IV.

SErus ut ætheream Germanicus imperet aulæ,
Utque diu terris: da pia thura Jovi.

Piper. V.

CErea quæ parulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi ſorte datur, ſi ſapis, adde piper.

Alica. VI.

NOs alicam. mulſum poterit tibi mittere dives,
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

Conchis faba. VII.

SI ſpumet rubrâ conchis tibi pallida teſtâ,
Lautorum cœnis ſæpe negare potes.

Far. VIII.

IMbue plebeias Cluſinis pultibus ollas,
Ut ſatur in vacuis dulcia muſta bibas.

Lens. IX.

ACcipe Niliacam, Peluſia munera, lentem:
Vilior eſt alicâ, carior illa fabâ.

Simila. X.

NEc poteris ſimilæ dotes numerare, nec uſus,
Piſtori toties cùm ſit & apta coco.

Ordeum. XI.

MUlio quod non det taciturus, accipe, mulis,
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

Frumentum Libycum. XII.

TErcentum Libyci modios de meſſe coloni
Sume, ſuburbanus ne moriatur ager.

Beta. XIII.

UT ſapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quàm ſæpe petet vina piperque cocus!

Lactuca. XIV.

CLaudere quæ cœnas lactuca ſolebat avorum,
Die mihi, cur noſtras inchoat illa dapes?

Ligna

Ligna Acapona. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam, moneo, ruſtice, ligna feras.

Rapa. XVI.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapâ
Quæ damus, in cœlo Romulus eſſe ſolet.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant faſtidia caules,
Nitratâ viridis braſſica fiat aquâ.

Porri ſectivi. XVIII.

FIla Tarentini graviter redolentia porri
Ediſti quoties, oſcula clauſa dato.

Porri capitati. XIX.

MIttit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides ſtipite ceme comas.

Napi. XX.

NOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

Aſparagi. XXI.

MOllis in æquorea quæ crevit ſpina Ravenna,
Non erit in cultis gratior aſparagis.

Uva duracina. XXII.

NOn habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

CHia ſeni ſimilis Baccho, quem Setia miſit,
Ipſa merum ſecum portat, & ipſa ſalem.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio ſaturata Cydonia melle
Ponentur; dicas hæc melimela licet.

Nuces pineæ. XXV.

POma ſumus Cybeles: procul hinc diſcede, viator,
Ne cadat in miſerum noſtra ruina caput.

Sorba

Sorba. XXVI.

SOrba ſumus, molles nimiùm durantia ventres:
Aptiùs hæc puero, quàm tibi poma dabis.

Spathalion caryotarum. XXVII.

AUrea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Coctana. XXVIII.

HÆc tibi quæ tortâ venerunt condita metâ,
Si majora forent coctana, ficus erant.

Pruna Damaſcena. XXIX.

PRuna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſolvere ventris onus.

Caſeus Lunenſis. XXX.

CAſeus Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

Caſeus Veſtinus. XXXI.

SI ſine carne voles jentacula ſumere frugi:
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Caſeus Velabrenſis. XXXII.

NOn quemcunq; focum, nec fumum caſeus omnē,
Sed Velabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

Caſei Trebulani. XXXIII.

TRebula nos genuit; commendat gratia duplex,
Sive levi flammâ, ſive domamur aquâ.

Lucanica. XXXIV.

FIlia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

Oliva. XXXV.

HÆc quæ Picenis venit ſubducta trapetis,
Inchoat atque eadem finit oliva dapes.

Mala citrea. XXXVI.

AUt Corcyræi ſunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Maſſyli poma draconis erant.

Coloſtrum. XXXVII.

SUrripuit paſtor quæ nondum ſtantibus hœdis,
De primo matrum lacte coloſtra damus.

Hœdi. XXXVIII.

LAſcivum pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas: nocuit jam tener ille deo.

Ova. XXXIX.

CAndida ſi croceos circumfluit unda vitellos,
Heſperius ſcombri temperet ova liquor.

Porcellus lactens. XL.

LActe mero paſtum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, & Ærolo de ſue dives edat.

Apyrina & tuberes. XLI.

NOn tibi de Libycis tuberes & apyrina ramis,
De Nomentanis ſed damus arboribus.

Idem. XLII.

LEcta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

Sumen. XLIII.

ESſe putes nondum ſumen: ſic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

Pulli gallinacei. XLIV.

SI Libycæ nobis volucres, & Phaſides eſſent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Perſica Nuſiperſica. XLV.

VIllia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Perſica cara ſumus.

Panes Picentini. XLVI.

PIcentina Ceres niveo ſic nectare creſcit,
Ut levis accepta ſpongia turget aquâ.

Boleti. XLVII.

ARgentum atq; aurum facile eſt, lænamq; togamq;
Mittere: boletos mittere difficile eſt.

Ficedula.

Ficedula. XLVIII.

CUm me ficus alat, cùm paſcat dulcibus uvis,
Cur potiùs nomen non dedit uva mihi?

Tubera. XLIX.

RUmpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera. boletis poma ſecunda ſumus.

Turdorum Corona. L.

TExta roſis fortaſſe tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas. LI.

TOta quidem ponatur anas: ſed pectore tantùm,
Et cervice ſapit: cætera redde coco.

Turtur. LII.

DUm pinguis mihi turtur erit; lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe, perdere nolo famem.

Perna. LIII.

CÆretana mihi fiet, vel maſſa licebit
De Menapis: lauti de petaſone vorent.

Petaſo. LIV.

MUſticus eſt: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.

Colocaſia. LV.

NIliacum ridebis olus, lanaſque ſequaces,
Improba cùm morſu fila manuque trahes.

Jecur anſeris. LVI.

ADſpice quàm tumeat magno jecur anſere majus:
Miratus dices, hoc, rogo, crevit ubi?

Glires. LVII.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Cuniculus. LVIII.

GAudet in effoſſis habitare cuniculus antris:
Monſtravit tacitas hoſtibus ille vias.

Atagena. LIX.

INter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus atagenarum.

Gallina altilis. LX.

PAscitur & dulci facilis gallina farinâ,
Pascitur & tenebris, ingeniosa gula est.

Perdix. LXI.

POnitur Ausoniis avis hæc rarissima mensis?
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

Columbini. LXII.

NE violes teneras perjuro dente columbas,
Tradita si Cnidiæ sunt tibi sacra deæ.

Galbula. LXIII.

GAlbula decipitur calamis & retibus ales,
Turget adhuc viridi cùm rudis uva mero.

Cattæ. LXIV.

PAnnonicas nobis nunquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

Pavo. LXV.

MIraris quoties gemmantes explicat alas;
Et potes hunc sævo tradere, dure, coco?

Phœnicopterus. LXVI.

DAt mihi penna rubens nomen, sed lingua gulosis
Nostra sapit. quid si garrula lingua foret?

Phasianus. LXVII.

ARgivâ primùm sum transportata carinâ:
Antè mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

Numidica. LXVIII.

ANsere Romano quamvis satur Hannibal esset:
Ipse suas nunquam barbarus edit aves.

Anser. LXIX.

HÆc servavit aves Tarpeii templa Tonantis.
Miratis? nondum fecerat illa deus.

Grus.

Grues. LXX.

TUrbabis versus, nec litera tota volabit,
Unam perdideris si. Palamedis avem.

Rusticula. LXXI.

RUstica sum, an perdix, quid refert, si sapor idem
Carior est perdix: sic sapit illa magis. (est?

Cycnus. LXXII.

DUlcia defectâ modulatur carmina linguâ
Cantator cycnus funeris ipse sui.

Porphyriones. LXXIII.

NOmen habet magni volucris tã parva gigantis;
Et nomen Prasani Porphyrionis habet.

Mullus. LXXIV.

SPirat in advecto, sed jam piger æquore mullus
Langueſcit: vivum da mare, fortis erit.

Murana. LXXV.

QUæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus. LXXVI.

QUamvis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patellâ.

Ostrea. LXXVII.

EBria Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Squilla. LXXVIII.

CŒruleus non Liris amat, quem sylva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus

Scarus. LXXIX.

HIc scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est, cætera vile sapit.

Coracinus. LXXX.

PRinceps Niliaci raperis; coracine, macelli:
Pellæ prior est gloria nulla gulæ.

Echinus. LXXXI.

ISte licèt digitos teſtudine pungat acutâ,
Cortice depoſito mollis echinus erit.

Murices. LXXXII.

SAnguine de noſtro tinctas, ingrate, lacernas
Induis; &, non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

Gobius. LXXXIII.

IN Venetis ſint lauta licèt convivia terris,
Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

Lupus. LXXXIV.

LAneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum ſale paſtus aquas.

Aurata. LXXXV.

NOn omnis laudem pretiumque aurata meretur;
Sed cui ſolus erit concha Lucrina cibus.

Acipenſis. LXXXVI.

AD Pallatinas acipenſem mittite menſas:
Ambroſias ornent munera rara dapes.

Lepus. LXXXVII.

INter aves turdus, ſi quis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper. LXXXVIII.

QUi Diomedæis metuendus ſetiger agris
Ætolâ cecidit cuſpide, talis erat.

Dama. LXXXIX.

DEnte timentur apri, defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid niſi præda ſumus?

Oryx. XC.

MAtutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx, conſtat quot mihi morte canum?

Cervus. XCI.

HIc erat ille tuo domitus, Cypariſſe, capiſtro?
An magis iſte tuus, Silvia, cervus erat?

Laliſio.

Lalisio. XCII.

CUm tener est onager, solâque lalisio matre
Pascitur; hoc infans, sed breve nomen habet.

Dorcas. XCIII.

DElicium parvo donabis dorcada nato?
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

Caprea. XCIV.

PEndentem summa capream de rupe videbis?
Casurum speres; decipit illa canes.

Onager. XCV.

PUlcher adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete sinus.

Oleum Venafranum. XCVI.

HOc tibi Campani sudavit bacca Venafri
Unguentum; quoties sumis, & istud oles.

Garum scombrorum. XCVII.

EXspirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe fæcosum, munera cara, garum.

Muria. XCVIII.

ANtipolitani fateor sum filia thynni:
Essem si scombri, non tibi missa forem.

Mel Atticum. XCIX.

HOc tibi Thesei populatrix misit Hymetti
Pallados à sylvis nobile nectar apis.

Favi Siculi. C.

CUm dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

Passum. CI.

CNossia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum vinum. CII.

HÆc de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites: misit Romulus ipse mihi.

Mulsum. CIII.

ATtica nectareum turbatis mella Falernum:
Miſceri decet hoc à Ganymede merum.

Albanum. CIV.

HOc de Cæſareis mitis vindemia cellis
Miſit, Iuleo quæ ſibi monte placet.

Surrentinum. CV.

SUrrentina bibis: nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina ſuos.

Falernum. CVI.

DE Sinueſſanis venerunt Maſſica prelis.
Condita quo quæris Conſule? nullus erat.

Setinum. CVII.

PEndula Pompeinos quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetulos miſit ab urbe cados.

Fundanum. CVIII.

HÆc Fundana tulit felix autumnus Opimî:
Expreſſit muſtum conſul, & ipſe bibit.

Trifolinum. CIX.

NOn ſum de primo, fateor, trifolina Lyæo:
Inter vina tamen ſeptima vitis ero.

Cæcubum. CX.

CÆcuba Fundanis generoſa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum. CXI.

POtabis liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimiùm ſiſtant, ſit tibi parca ſitis.

Mamertinum. CXII.

AMphora Neſtoreâ tibi Mamertina ſenectâ
Si detur, quodvis nomen habere poteſt.

Tarraconenſe. CXIII.

TArraco, Campano tantùm ceſſura Lyæo,
Hæc genuit Tuſcis æmula vina cadis.

Nè-

Nomentanum. CXIV.

NOmentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

Spoletinum. CXV.

DE Spoletinis quæ sunt carioſa lagenis
Malueris, quàm ſi muſta Falerna bibas.

Peligunum. CXVI.

MArſica Peligni mittunt turbata coloni.
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Acetum. CXVII.

AMphora Niliaci non ſit tibi vilis aceti:
Eſſet cùm vinum, vilior illa fuit.

Maßilianum. CXVIII.

CUm tua centenos expugnet ſpontula cives,
Fumea Maſſiliæ ponere vina potes.

Cæretanum. CXIX.

CÆretana Nepos ponat, Setina putabis:
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit.

Tárentinum. CXX.

NObilis & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretioſa tibi vellera, vina mihi.

Unguentum. CXXI.

UNguentũ hæredi nunquam, nec vina relinquas:
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona roſea. CXXII.

DAt feſtinatas, Cæſar, tibi bruma coronas,
Quondam veris erant, nunc tua facta roſa eſt.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XIV.

APOPHORETA.

De libro. I.

SYnthesibus dum gaudet eques dominusq; senatus,
Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem;
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cùm videat gelidos tam propè verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis aceipe sortes
Præmia convivæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ tricæque, & si quid vilius istis.
Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
Sed quid agam potiùs madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit;
Vis scribam Thebas, Trojamque, malasq; Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.
Quo vis cumque loco potes hunc finire libellum:
Versibus explicitum est omne duobus opus.

Ad Lectorem. II.

LEmmata si quæris cur sint adscripta, docebo:
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Pugillares citrei. III.

SEcta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentis onus.

Quincuplices. IV.

CÆde juvencorum domini calet area felix,
Quincuplici cerâ cùm datur altus honor,

Pugillares eburnei. V.

LAnguida ne tristes obscurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

Tri-

Triplices. VI.

TUne triplices veſtros non vilia dona putabo:
Cùm te venturum ſcribis, amice, mihi.

Pugillares membranei. VII.

ESſe puta ceras, licèt hæc membrana vocetur?
Delebis, quoties ſcripta novare voles.

Vitelliani. VIII.

NOndum legerit hos licèt patronus,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Iidem. IX.

QUòd minimos cernis, mitti nos credis amico
Falleris, & nummos iſta tabella rogat.

Charta majores. X.

NOn ſunt munera, quæ putas, amice;
Cùm donat vacuas poëta chartas.

Charta epiſtolares. XI.

SEu leviter noto, ſeu caro miſſa ſodali,
Omnes iſta ſolet charta vocare *ſues.*

Loculi eburnei. XII.

HOs niſi de flava loculos implere moneta
Non decet, argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei. XIII.

SIquid adhuc ſupereſt in noſtri ſæce locelli,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

Tali eburnei. XIV.

CUm ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dediſſe tibi.

Teſſera. XV.

NOn ſim talorum numero par teſſera dum ſic
Major, quam talis, alea ſæpe mihi.

Turricula. XVI.

QUæ ſcit compoſitos manus improba mittere talos
Si per me ſtit, nil niſi vota facit.

Tabula.

Tabula luſoria. XVII.

HIo mihi bis ſeno numeratur teſſera puncto:
Calculus hîc gemino diſcolor hoſte perit.

Nuces. XVIII.

ALea parva nuces, & non damnoſa videntur:
Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

Theca calamaria. XIX.

SOrtitus thecam calamis armare memento:
Cætera nos dedimus, tu leviora para.

Calculi. XX.

INſidioſorum ſi ludis bella latronum,
Gemmeus iſte tibi miles & hoſtis erit.

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

Dentiſcalpulum. XXII.

LEntiſcum melius: ſed ſi tibi frondea cuſpis
Defuerit, dentes penna levare poteſt.

Auriſcalpium. XXIII.

SI tibi moroſâ prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus Aurea. XXIV.

TEnuia ne madidi violent bombycina crines,
Figat acus tortas ſuſtineatque comas.

Pecten ad calvam. XXV.

QUid faciet nullos hic inventura capillos
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Sapo. XXVI.

CAuſtica Teutonicos accendit ſpuma capillos:
Captivis poteris cultior eſſe comis.

Mattiaca.

Mattiaca pila. XXVII.

SI mutare paras longævos cana capillos:
Accipe Mattiacas (quò tibi calva) pilas.

Umbella. XXVIII.

ACcipe quæ nimios vincant umbracula soles:
Sit licèt & ventus, te tua vela tegent.

Causia. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

Venabula. XXX.

EXcipient apros, exspectabuntque leones,
Intrabunt ursos, sit modò firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

Parazonium. XXXII.

MIlitiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunicium cingere digna latus.

Pugio. XXXIII.

PUgio, quem curvis signat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falx ex ense. XXXIV.

PAx me certa ducis placidos curvavit in usus,
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

Securicula. XXXV.

CUm fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

TOndendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

Scrinium.

Scrinium. XXXVII.

COnstrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas truceſque blattas.

Faſces calamorum. XXXVIII.

DAt chartas habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliquâ tecta palude tibi.

Candela. XXXIX.

ANcillam tibi ſors dedit lucernæ:
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos. XL.

ILluſtrem cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

Cereus. XLI.

HIc tibi nocturnos præſtabit cereus ignes:
Subducta eſt puero namque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium. XLII.

NOmina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non nôrat parcos uncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum. XLIII.

ESſe vides lignum: ſerves niſi lumina, fiet
De Candelabro magna lucerna tibi.

Pila paganica. XLIV.

HÆc quæ difficili turget paganica plumâ,
Folle minùs laxa eſt, & minùs arcta pilâ.

Pila trigonalis. XLV.

SI me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

Follis. XLVI.

ITe procul, juvenes: mitis mihi convenit ætas,
Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

Hap-

Harpaſta. XLVII.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere dractes,
Grandia qui vano colla labore facit.

Halteres. XLVIII.

QUid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exerceat meliùs vinea foſſa viros.

Galericulum. XLIX.

NE lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hâc poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles. L.

PErgamus has miſit, curvo diſtringere ferro,
Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Guttus corneus. LI.

GEſtavit modò fronte me juvencus,
Verùm rhinocerota me putabis.

Idem ex rhinocerote. LII.

NUper in Auſonia domini ſpectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitaculum. LIII.

SIquis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenerâ garrula fiſtra manu.

Flagellum. LIV.

PRoficies nihil, hoc cædas licèt uſque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Dentifricium. LV.

QUid mecum eſt tibi? me puella ſumat.
Emptos non ſoleo polire dentes.

Myrobalanum. LVI.

QUod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento conſtat, & ex balano.

Athro-

Aphronitrum. LVII.

RUſticus es? neſcis quid Græco nomine dicat.
Spuma vocor nitri. Græcus es' Αφρόνιτρον?

Opobalſama. LVIII.

BAlſama me capiunt, hæc ſunt unguenta virorum,
Delicias Nini vos redolete nurus.

Lomentum. LIX.

GRatum munus erit fiſſis nec inutile rugis,
Si clara Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea, LX.

DUx laterna viæ clauſis feror aurea flammis,
Et tuta eſt gremio parva lucerna meo.

Laterna ex veſica. LXI.

CÒrnea ſi non ſum, numquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam contrà qui venit eſſe putat?

Fiſtula, LXII.

QUid me compactum ceris & arundine rides?
Quæ primùm exſtructa eſt fiſtula, talis erat.

Tibia. LXIII.

EBria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Solea Lanata. LXIV.

DEfuerit ſi fortè puer, ſoleaſque libebit
Sumere; pro puero pes erit ipſe ſibi.

Mamillare. LXV.

TAurinos poteras pectus conſtringere tergo:
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

Muſcaria Pavonina. LXVI.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muſ-
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit. (cas,

Copia

Copta Rhodia. LXVII.

PEccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

Porcus. LXVIII.

ISte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice passus apros.

Muscarium bubulum. LXIX.

SOrdida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

Botulus. LXX.

QUi venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Psittacus. LXXI.

PSittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere; Cæsar, ave.

Luscinia. LXXII.

FLet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Pica. LXXIII.

PIca loquax certâ dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

Cavea. LXXIV.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hîc habitare potest.

Narthecium. LXXV.

ARtis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

Flagra. LXXVI.

LUdite, lascivi, sed tantùm ludite, servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferulæ. LXXVII.

INviſæ nimiùm pueris, gratæque magiſtris,
Clara Prometheo munere ligna ſumus.

Pera. LXXVIII.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

Scopæ. LXXIX.

IN pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe:
Sed pretium ſcopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium. LXXX.

DEfendet manus hæc ſcapulas mordente moleſto
Pulice, vel ſi quid pulice ſordidius.

Manuale. LXXXI.

NE toga barbatos faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus pavoninus. LXXXII.

NOmina dat ſpondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: ſed priùs Argus erat.

Ephippium. LXXXIII.

STragula ſuccincti, venator, ſume veredi:
Nam ſolet à nudo ſurgere ficus equo.

Stibadia. LXXXIV.

ACcipe lunatâ ſcriptum teſtudine ſigma:
Octo capit: veniat quiſquis amicus erit.

Guſtatorium. LXXXV.

FOemineam nobis cherſon ſi credis ineſſe;
Deciperis: pelagi maſcula præda ſumus.

Menſa citrea. LXXXVI.

ACcipe felices, Atlantica munera, ſylvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Menſa

Mensa acerna. LXXXVII.

NOn sum crispa quidem, nec sylvæ filia Mauræ:
Sed nôrunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eburnei. LXXXVIII.

GRandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

Quincupedal. LXXXIX.

PUncta notis ilex, & acutâ cuspide clausa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Pocula archetypa. XC.

NOn est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Calices. XCI.

NOs sumus audacis plebeia toreumata vitri;
Nostra nec argenti gemma feritur aquâ.

Phiala aurea cælata. XCII.

QUamvis Callaïco rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis; nam Myos iste labor.

Calices Vatinii. XCIII.

VIlia furoris calicem monumenta Vatini
Accipe; sed nasus longior ille fuit.

Lances chrysendeta. XCIV.

GRandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Ut minimùm, libras debet habere duas.

Vasa Aretina. XCV.

ARetina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

Bascauda. XCVI.

BArbara de pictis veni Bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Panacea. XCVII.

SI non ignota eſt docti tibi terra Catulli,
Potâſti teſtâ Rhætica vina meâ.

Boletaria. XCVIII.

CUm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, (pudet, heu!) ſervio coliculis.

Calices Surrentini. XCIX.

ACeipe non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

Colum nivarium. C

SEtinos, moneo, noſtrâ nive frange trientes?
Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus nivarius. CI.

ATtenuare nives nôrunt & linrea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Urceoli Miniſtratorii. CII.

FRigida non deerit, non deerit calda petentis:
Sed tu morosâ ludere parce ſiti.

Urceus fictilis. CIII.

HIc tibi donatur pandâ ruber urceus anſâ:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Calathi. CIV.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfuſos domini lambere docta pedes.

Calices Saguntini. CV.

QUæ non ſollicitus teneat ſervetque miniſter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati. CVI.

GEmmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adſpice quot digitos exuit iſte calix.

Am-

Ampulla potoria. CVII.

HAc licet in gemma, quæ ſervat nomina Coſmi,
Luxurioſe bibas, ſi foliata ſitis.

Cryſtallina. CVIII.

FRangere dum metuis, frangis cryſtallina: peccant
Securæ nimiùm, ſolicitæque manus.

Nimbus vitreus. CIX.

AB Jove qui veniet miſcenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas; hic tibi vina dabit.

Murrhina. CX.

SI calidum potas, ardenti murrha Falerno
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

Patella Cumana. CXI.

HAnc tibi Cumano rubicundam pulvere teſtam
Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Calices vitrei. CXII.

ADſpicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

Lagena nivaria. CXIII.

SPoletina bibis, vel Marſis condita cellis
Quò tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

Nives. CXIV.

NOn potare nivem, ſed aquam potare rigentem
De nive commenta eſt ingenioſa ſitis.

Idem. CXV.

MAſſiliæ fumos miſcere nivalibus undis
Parce, puer, conſtet ne tibi pluris aqua.

Ligula argentea. CXVI.

QUamvis me ligulam dicant equitesq; patresque:
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Cochleare sive ligula. CXVII.

SUm cochleis habilis, sed nec minùs utilis ovis:
Numquid scis potiùs cur cochleare vocer?

Annuli. CXVIII.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

Dactyliotheca. CXIX.

SÆpe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta meâ fiet sed tua gemma fide.

Toga. CXX.

ROmanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

Idem. CXXI.

SI maturinos facile est tibi rumpere somnos:
Attritâ veniet sportula sæpe togâ.

Endromis. CXXII.

PAuperis est munus, sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromeda.

Canusina fusca. CXXIII.

HÆc tibi turbato Canusina simillima mulso,
Munus erit, gaude: non citò fiet anus.

Bardocucullus. CXXIV.

GAllia Santonico vestit te bardocucullo:
Cercopithecorum pænula nuper erat.

Canusina rufa. CXXV.

ROma magis fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris militibusque color.

Pann.

Tunula scortea. CXXVI.

INgrediare viam cœlo licèt usque sereno,
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Lacerna coccinea. CXXVII.

SI Veneto, Prasinóve faves, quid coccina sumis?
Ne fias istâ transfuga sorte, vide.

Pileus. CXXVIII.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantùm capiti munera mitto tuo.

Lacerna Batica. CXXIX.

NOn est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

Cænatoria. CXXX.

NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hâc opus est pictis accubuisse toris.

Lana. CXXXI.

TEmpore brumali non multùm levia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacerna alba. CXXXII.

AMphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cùm tegit algentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile. CXXXIII.

NObilius villosa tegant tibi lintea citrum?
Orbibus in nostris circulus esse potest.

Cucculli Liburnici. CXXXIV.

IUngere nescisti nobis, ô stulte, lacernas:
Indueras albas, exue Callaicas.

Udones Cilicii. CXXXV.

NOn hos lana dedit, sed olentis barba matite:
Cinyphio poterit planta latere sinu.

Synthesis. CXXXVI.

DUm toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Focale.

Focale. CXXXVII.

SI recitaturus dedero tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas asserat auriculas.

Tunicæ Patavinæ. CXXXVIII.

VEllera cùm sumant Patavinæ multa trilices,
Vix pingues, tunicas serra secare potest.

Spongia. CXXXIX.

HÆc tibi sorte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

Pænula gausapina. CXL.

IS mihi candor ine st, villorum gratia tanta est,
Ut me vel mediâ sumere messe velis.

Cervical. CXLI.

TInge caput nardi folio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cùm coma, pluma tenet.

Lodices. CXLII.

NUdo stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia polymita. CXLIII.

HÆc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

Zona. CXLIV.

LOnga satis nunc sum; nimio sed pondere venter.
Si tumeat, fiam tunc tibi Zona brevis.

Gausapa quadrata. CXLV.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione sumus.

Semicinctium. CXLVI.

DEt tunicam dives, ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

Lana amethystina CXLVII.

EBria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

Lana

Lana alba. CXLVIII.

VElleribus primis Apulia, Parma secundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

Lana Phrygia. CXLIX.

NOs Lacedæmoniæ pastor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

Lana Tollentina. CL.

NOn tantùm pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

Eadem. CLI.

LAna quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

Tomentum Lingonicum. CLII.

OPpressæ nimiùm vicina est fascia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe rasa sagis.

Tomentum Circense. CLIII.

TOmentum consisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Lingonico stramina pauper emit.

Pluma. CLIV.

LAssus Amyclæâ poteris requiescere plumâ,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum. CLV.

FRaudatâ tumeat fœno tibi culcita plumâ,
Non venit ad duros pallida cura toros.

Tintinnabulum. CLVI.

REdde pilam: sonat æs thermarum, ludere pergis?
Virgine vis solâ lotus abire domum.

Discus. CLVII.

SPlendida cùm volitent Spartani pondera disci,
Este procul, pueri: sit semel ille nocens.

Cithara. CLVIII.

REddidit Eurydicen vati: sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

Idem. CLIX.

DE Pompeiano ſæpe eſt ejecta theatro,
Quæ duxit ſylvas, detinuitque feras.

Plectra. CLX.

FErvida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat;
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus. CLXI.

INducenda rota eſt: das nobis utile munus.
Iſte trochus pueris, at mihi canthus erit.

Idem. CLXII.

GArrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Signum victoriæ. CLXIII.

HÆc illi ſine ſorte datur cui nomina Rhenus
Vera dedit, decies adde Falerna, puer.

Sauroctenes Corinthius. CLXIV.

AD te reptanti, puer inſidioſe, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXV.

FLectit ab inviſo morientia lumina diſco
Oebalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

Perſona Germanica. CLXVI.

SUm figuli luſus rufi perſona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Hercules Corinthius. CLXVII.

ELidit geminos infans, nec reſpicit angues,
Jam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules fictilis. CLXVIII.

SUm fragilis: ſed tu, moneo, ne ſperne ſigillum,
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. CLXIX.

DIc mihi, virgo ferox, cùm ſit tibi caſſis & haſta:
Quare non habeas ægida? Cæſar habet.

Sigillum

Sigillum Giberii fictile. CLXX.

EBrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus
Saturnalitio lusit & ipse luto.

Homeri Batrachomyomachia. CLXXI.

PErlege Maonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

Homerus in membranis. CLXXII.

ILias & Priami regnis inimicus Ulysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilii culex. CLXXIII.

ACcipe facundi Culicem, studiose, Maronis:
Ne nugis positis *arma virumque canas.*

Virgilius in membrana. CLXXIV.

QUàm brevis immensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis. CLXXV.

SI comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Propertius. CLXXVI.

CYnthia, facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minùs ipsa dedit.

Livius in membranis. CLXXVII.

PEllibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Sallustius. CLXXVIII.

HIc erit, ut perhibent doctorum corda virorum
Primus Romana Crispus in historia.

Ovidii Metamorphosis in membranis. CLXXIX.

HÆc tibi multiplici quæ structa est massa tabellâ,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

Lucanus. CLXXX.

SUnt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, putat.

Catullus. CLXXXI.

TAntum magna ſuo debet Verona Catullo,
Quantum parva ſuo Mantua Virgilio.

Calda & frigida aqua. CLXXXII.

HÆc tibi quæ fuerint calidarum nomina dicit.
Ipſa ſuas melius charta natabit aquas.

Mula pomiliæ. CLXXXIII.

HIs tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altiùs in terra penè ſedere ſoles.

Catella Gallicana. CLXXXIV.

DElicias parvæ ſi vis audire catellæ,
Narranti brevis eſt pagina tota mihi.

Aſturco. CLXXXV.

HIc brevis, ad numerũ rapidos qui colligit ungues
Venit ab auriferis gentibus, Aſturco equus.

Canis Vertagus. CLXXXVI.

NOn ſibi, ſed domino venatur vertagus acer,
Illæſum leporem qui tibi dente ferat.

Simius. CLXXXVII.

CAllidus emiſſas eludere ſimius haſtas.
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Cymbala. CLXXXVIII.

AEra Celænæos lugentia matris amores,
Eſuriens Gallus vendere ſæpe ſolet.

Notarius. CLXXXIX.

CUrrant verba licèt, manus eſt velocior illis:
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

Concha. CXC.

LÆvis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat; inoffensâ curret arundo viâ.

Morio. CXCI.

NOn mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſâ.
Quiſquis plùs juſto non ſapit, ille ſapit.

Caput

Caput Arietinum. CXCII.

MOllia Phryxei secuisti colla marîti,
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit.

Pumilio. CXCIII.

SI solum spectes hominis caput, Hectora credes:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

Parma. CXCIV.

HÆc quæ sæpe solet vinci, quæ vincere rarò,
Parma tibi, scutum pumilionis erat.

Accipiter. CXCV.

PRædo fuit volucrũ, famulus nunc aucupis idem
Decipit, & captas non sibi mœret aves.

Obsonator. CXCVI.

DIc quotus & quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

Calami aucupatorii. CXCVII.

NOn tantùm calamis sed cantu fallitur ales,
Pallida dum tacitâ crescit arundo manu.

Cor bubulum. CXCVIII.

PAuper cautidicus nullos referentia nummos,
Carmina cùm scribas, accipe cor quod habes.

Cocus. CXCIX.

NOn satis est ars sola coco, servire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum veru. CC.

PArva tibi curvâ craticula sudet ofellâ;
Spumeus in longa cuspide fumet aper.

Pistor dulciarius. CCI.

MIlle tibi dulces operum manus ista figuras
Exstruit: huic uni parca laborat apis.

Jentacula. CCII.

SUrgite, jam vendit pueris jentacula pistor.
Crustataque sonant undique lucis aves.

M. VAL. MARTIALIS
De
SPECTACULIS
LIBELLUS.

In Amphitheatrum Cæsaris. I.

BArbara Pyramidum sileat miracula Memphis;
Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur lônes;
Dissimuletque deum cornibus ara frequens;
Aere nec vacuo pendentia mausolea
Laudibus immodicis Cares in astra ferant;
Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad Cæsarem, de publicis ipsius operibus. II.

HIc, ubi sidereus propiùs videt astra colossus,
Et crescunt mediâ pegmata celsa viâ;
Invidiosa feri radiabant atria Regis,
Unaque jam tota stabat in Urbe domus.
Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, stagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas,
Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma sibi est; & sunt, te præside, Cæsar,
Deliciæ populi, quæ fuerant Domini.

Ad eundem, de gentium congratulatione. III.

QUæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar,
Ex qua spectator non sit in urbe tua?
Venit ab Orphéo cultor Rhodopeius Æmo,
Venit & epoto Sarmata pastus equo:
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
Et quem supremæ Tethyos unda ferit,
Festinavit Arabs, festinavêre Sabæi,
Et Cilices nimbis hîc maduere suis.

Crini-

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,
Cum verus patriæ diceris esse pater.

De expulsis à Cæsare delatoribus. IV.

TUrba gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Traducta est Gyaris: nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exsilium.
Exsulat Ausonia profugus delator ab urbe:
Impensis vitam principis annumeres.

De Naumachia. V.

SI quis ades longis serus spectator aboris,
Cui lux prima sacri munetis ista fuit:
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis: hic modò terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem;
Parva mora est; dices, hic modò pontus erat.

De eadem. VI.

AUgusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta navali sollicitare tubâ,
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
Et domini Triton ipse putavit equos.
Dumque parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid & in Circo spectatur, & Amphitheatro,
Dives Cæsareâ præstitit unda tibi.
Focinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc nôrint unam secula Naumachiam.

De Natatoribus. VII.

LUsit Nereïdum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit anchora curvo:
Credidimus remum, credidimusque ratem:

Et

Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

De tauro personatum Herculem sursùm vehente. VIII.

RAptus abit mediâ quòd ad æthera taurus arenâ;
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris atque Jovis confer nunc, Roma, juvencos,
Par onus ut tulerint, altiùs iste tulit.

Pœna personati Laureoli. IX.

QUaliter in Scythica religatus rupe Prometheus
Assiduam nimio pectore pavit avem:
Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso
Non falsa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris stillantibus artus,
Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis illa paternæ.
Vel Domini jugulum foderat ense nocens;
Templa vel arcano demens spoliaverat auro,
Subdiderat sævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

Pœna personati Dædali. X.

DÆdale, Lucano cùm sic lacereris ab urso,
Quàm cupere pennas nunc habuisse tuas.

Pœna personati Orphei. XI.

QUidquid in Orpheo Rhodope spectâsse theatro
Dicitur; exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaque sylva cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum pecori genus omne ferarum,
Et supra vatem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso:
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

Nec

Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

Pugna rhinocerotis & tauri. XII.

PRæstitit exhibitus totâ tibi Cæsar, arenâ,
Quæ non promisit, prælia rhinoceros.
O quàm terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

Pugna rhinocerotis & ursi. XIII.

SOllicitant pavidi dum rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ.
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

Pugna tauri & elephantis. XIV.

QUi modo per totam, flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra pilas;
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

Pugna tigridis & leonis. XV.

LAmbere securi dextram consueta magistri,
Tygris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis;
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

De leone qui laserat magistrum. XVI.

LÆserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub Principe mores,
Qui jubet ingenium mitius esse feris?

Dama supplex. XVII.

COncita veloces fugeret cùm dama molossos,
Et varia obliquas necteret arte moras.

Cæ-

Cæsaris ante pedes supplex, similisque roganti
Constitit; & prædam non tetigere canes.
Numen habet Cæsar, sacra est vis, sacra potestas,
Credite: mentiri non didicere feræ.

Elephas supplex. XVIII.

QUòd pius & supplex elephas te Cæsar adorat,
Hic modò qui tauro tam metuendus erat;
Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro;
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

Ursus visco implicitur. XIX.

PRæceps sanguinea dum se rotat ursus arenâ,
Implicitam visco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto cessent venabula ferro,
Nec volet excussâ lancea torta manu.
Deprèndat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

De sue quæ ex vulnere peperit. XX.

INter Cæsareæ discrimina sæva Dianæ
Fixisset gravidam cùm levis hasta suem,
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
Omnibus ut natis triste pateret iter.
Quis negat esse sacum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite: nata fera est.

De eadem. XXI.

ICta gravi telo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro:
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens utriusque Dianæ?
Quâque soluta parens, quâque perempta fera est.

De eadem. XXII.

SUs fera jam gravior maturi pignora ventris
Emisit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium!

De

De Carpophoro venatore. XXIII.

Summa tuæ Meleagre, fuit quæ gloria famæ;
Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urso,
Primus in Arctoi qui fuit axe poli:
Stravit & ignotâ spectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.

De eodem. XXIV.

Dorica quàm certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori:
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
Illi cessit atrox bubalus atque bison.
Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit.
I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

De eodem. XXV.

Secula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Jam nullum in monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus Hydræ mors una fuisset,
Huic percussa foret tota Chimæra semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros:
Solvere & Hesionem solus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est,
Bis denas pariter perdomuisse feras.

Pugna fœminarum cum bestiis. XXVI.

Belliger invictis quòd Mars tibi sævit in armis,
Non satis est Cæsar: sævit & ipsa Venus.
Prostratur Nemees in vasta valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Prisca fides taceat: nam post tua munera, Cæsar,
Hæc jam fœmineâ vicimus acta manu.

Gladiatorum paria: Myrinus & Triumphus. XXVII.

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum:
Promisit pariter Cæsar utrâque manu.

Non

Non potuit melius litem finire jocosam,
O dulce invicti Principis ingenium!

Priscus & Verus. XXVIII.

CUm traheret Priscus, traheret certamina Verus,
Esset & æqualis Mars utriusque diu:
Missio sæpe viris magno clamore petita est.
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.
Lex erat, ad digitum posita concurrere palmâ;
Quod licuit, lances donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui.
Pugnavere pares: succubuere pares.
Misit utrique rudes, & palmas Cæsar utrique:
Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar:
Cùm duo pugnarent, victor uterque fuit.

CEdere majori, virtutis fama secunda est.
Illa gravis primæ est, quam minor hostis habet.

Ad Domitianum, libelli dedicatio. XXIX.

DA veniam subitis: non displicuisse meretur,
Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

Ad eundem. XXX.

FLavia gens, quantum tibi tertius abstulit hæres!
Pene fuit tanti, non habuisse duos.

FINIS.